

Avgifter i förskola och fritidshem 1999

Sammanfattning: I denna rapport presenteras en kartläggning av avgiftsnivåerna vid kommunala förskolor och fritidshem i samtliga kommuner i landet i mars 1999 för 15 typfamiljer. I rapporten redovisas taxornas konstruktion, avgiftsnivåerna, marginaleffekter i samband med politisk majoritet

Ämnesord: Förskola, fritidshem, avgifter, avgiftsnivåer, taxekonstruktion

Summary: The National Agency for Education has by means of questionnaire carried out a survey of fees in municipal pre-schools and leisure-time centres in March 1999 of fifteen types of families. This report provides information on level of fees, models for calculation of fees, marginal effects and relations to political situation in municipalities.

Subject words: Pre-school, leisure-time centres, fees, level of fees, models for calculation of fees

Beställningsadress: Liber Distribution
Publikationstjänst
162 89 STOCKHOLM
Telefon: 08-690 95 76
Fax: 08-690 95 50
Email: skolverket.lds@liber.se

Beställningsnummer: 99:483
Pris: 50 kr

Från internet
Rapporten finns också tillgänglig via
Skolverkets hemsida på internet,
<http://www.skolverket.se>.

Tidigare rapporter i samma ämne:

Råd med barnomsorg?

En kartläggning av avgifterna i dag och fritidshem för 14 typfamiljer
SoS följer upp och utvärderar 1997:5

Best nr B7505, 60 kr

Daghemsavgifternas utveckling 1993 och 1994

SoS-rapport 1994:20

Best nr B4320, 40 kr

Skolverkets diarienummer: 99:236
ISSN 1102-2421
ISRN SKOLV-R-174-SE
Tryckeri: Tryckeriet
Fotograf: Håkan Lindgren
Utgiven av Skolverket, 106 20 Stockholm

Förord

Avgifterna i förskolor och fritidshem har genomgått stora förändringar under 90-talet. Nivåerna har höjts och nya taxekonstruktioner har införts. En tydlig tendens har varit utvecklingen mot allt mer tidsrelaterade taxor.

Avgifterna berör ett stort antal barnfamiljer - hösten 1998 fanns 640 000 barn inskrivna i landets förskolor och fritidshem. De påverkar familjernas ekonomi, föräldrarnas benägenhet att förvärvsarbeta och kan även ha en direkt påverkan på det pedagogiska arbetet i verksamheterna. Skolverket ser det därför som angeläget att noga följa hur avgifterna utvecklas, inte minst mot bakgrund av förskolans och fritidshemmets pedagogiska roll. Verksamheterna ingår numera i utbildningssystemet och deras betydelse för barns utveckling och lärande har fått en starkare betoning än tidigare.

I denna rapport presenteras resultat från en kartläggning av avgifterna i mars 1999 vid kommunala förskolor och fritidshem i samtliga kommuner i landet. Kartläggningen omfattar femton typfamiljer varav tolv har barn i förskola. Skillnaderna i avgiftsnivåer mellan kommuner och mellan typfamiljer beskrivs och sätts i relation till den politiska majoriteten i kommunerna. Beräkningar har även gjorts av avgifternas relation till familjernas disponibla inkomst. Hur mycket har familjerna kvar till mat, hyra, kläder och andra nödvändiga utgifter sedan de betalt barnomsorgsavgifterna? Jämförelser görs också med resultat från Socialstyrelsens studie av avgifterna i dag- och fritidshem i mars 1996 (*Råd med barnomsorg?* Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1997:5).

Kartläggningen har på Skolverkets uppdrag utförts av avdelningsdirektör *Kerstin Karlsson* vid Statistiska Centralbyrån, som även skrivit rapporten. Undervisningsrådet *Ulla Nordenstam* vid Skolverket har varit projektledare. Skolverket svarar för de kommentarer som görs i rapportens sammanfattning.

Stockholm oktober 1999

Mats Ekholm
Generaldirektör

Ulla Nordenstam
Undervisningsråd

Sammanfattning	7
Resultat	7
Skolverkets kommentar	13
Bakgrund	15
Barnomsorgens kostnader	15
Lagstiftningen om barnomsorg och avgifter	16
Många barnfamiljer berörda	16
Tidigare studier	17
Om undersökningen	19
Valet av typfamiljer	20
Genomsnittlig månadsavgift	21
Generaliserbarhet	22
Typfamiljer	23
Avgiftsnivåerna 1999	24
Stora avgiftsskillnader	24
Samband mellan avgifter, politisk majoritet och skattesatser	25
Skillnader mellan olika typer av kommuner	28
Högavgifts- och lågavgiftskommuner	29
Avgifter för ensamstående och samboende	33
Avgifternas konstruktion	35
Betalmånader	35
Tidsrelatering	36
Inkomstrelatering	38
Syskonrabatt	40
Lägre avgift vid sjukfrånvaro?	41

Effekter av inkomst- och tidsrelatering	43
Avgiftens förändring vid ökad inkomst	43
Avgiftens förändring vid ökad vistelsetid	45
Avgiftens förändring vid samtidig ökning av inkomst och vistelsetid	47
Avgiftshöjning mellan 1996 och 1999?	49
Avgiftsförändring per kommuntyp	51
Skillnader mellan ensamstående och sammanboende	51
Avgifterna och familjernas ekonomi	53
Disponibel inkomst	53
Avgift och disponibel inkomst	54
Återstående konsumtionsutrymme	56
För litet kvar att leva av	58
Kombinationen av kommunalskatt och avgift	60
Marginaleffekter	63
Referenser	65
Summary	67
Bilaga 1 Genomförande	72
Bilaga 2 Beräkning av återstående konsumtionsutrymme	76
Bilaga 3 Barnfamiljernas sammansättning och inkomster	80
Bilaga 4 Definitioner, begrepp	87
Bilaga 5 Tabeller	90
Bilaga 6 Enkät	158

Sammanfattning

Föreliggande undersökning bygger på en enkät till landets samtliga kommuner rörande avgifterna i förskola och fritidshem i mars 1999. Undersökningen är en uppföljning av den kartläggning av avgifterna i mars 1996 som Socialstyrelsen redovisade i rapporten ”Råd med barnomsorg?” (Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1997:5).

Kommunerna har fått ange avgifterna för femton typfamiljer varav tolv med barn i förskola och tre med barn i fritidshem. Typfamiljerna representerar barnfamiljer inom olika inkomstskikt, med olika antal barn och vistelsetider i förskola och fritidshem. Bland typfamiljerna finns således familjer vars sammansättning, sysselsättning och inkomster motsvarar de vanligaste hushållstyperna i landet, men också mindre vanliga hushållstyper som ensamstående föräldrar med låga inkomster och samboende höginkomsttagare.

Kommunerna har även svarat på frågor om taxornas uppbyggnad beträffande relateringen till barnens vistelsetid och till föräldrarnas inkomst mm. I undersökningen redovisas hur avgifterna förändras då barnens vistelsetid ökar respektive när föräldrarnas inkomst ökar.

I rapporten ingår även studier av sambandet mellan politisk majoritet, kommunalskatter och avgifternas storlek. Beräkningar har gjorts av typfamiljernas återstående konsumtionsutrymme, varmed avses det som återstår av inkomsten efter det att skatt och nödvändiga utgifter betalats.

Resultat

Avgiftsnivåerna 1999

I 1996 års undersökning konstaterades att avgifterna varierade kraftigt från kommun till kommun. Även denna undersökning visar att det är stor skillnad mellan vad en familj får betala i den billigaste respektive i den dyraste kommunen. Efter 1996 har *en* kommun slo-

pat avgifterna helt, nämligen Ragunda kommun i Jämtland. Ragunda blir sålunda alltid den billigaste kommunen vid jämförelser av avgifterna. För att kunna se hur stor den lägsta avgiften är *bland de kommuner som tar ut avgift* har Ragunda uteslutits i en del jämförelser. Några exempel på skillnaderna mellan kommunerna 1999:

- En lågavlönad ensamstående förälder med ett barn i förskola 46 timmar per vecka betalar i genomsnitt 1 000 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 2 420 kr per månad och i den billigaste 390 kr (frånsett Ragunda). Skillnaden uppgår till ca 24 400 kr per år. Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda uppgår till 29 000 kr per år.
- En tvåbarnsfamilj där båda föräldrarna förvärvsarbetar, varav en deltid, har barnen i förskola 40 timmar per vecka. Familjen har inkomst på medelnivå och betalar i genomsnitt 2 730 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 4 200 kr och i den billigaste 1 560 kr (frånsett Ragunda). Skillnaden i årsavgift är ca 31 700 kr. Skillnaden blir dock mindre om barnen är frånvarande pga sjukdom, eftersom avgiften i den dyraste kommunen baseras på barnens faktiska närvaro. Även om man tar hänsyn till detta är skillnaden stor. Vid t.ex. sammanlagt 25 dagars frånvaro pga sjukdom under ett år reduceras skillnaden i årsavgift till drygt 28 000. (Hänsyn har tagits till frånvaro pga semester och helger.) – Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda är ännu större, 50 400, eller vid 25 dagars sjukfrånvaro 46 800 kr per år.
- En familj med medelinkomst (båda föräldrarna förvärvsarbetar, varav en deltid) har ett barn i fritidshem 26 timmar per vecka. Familjen betalar i genomsnitt 1 360 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 2 375 kr och i den billigaste 550 kr per månad (frånsett Ragunda). Skillnaden i årsavgift är nära 22 000 kr. Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda är 28 500 kr per år.

Utesluter man de tio procenten dyraste och de tio procenten billigaste kommunerna blir skillnaderna betydligt lägre. I 80 procent av kommunerna varierar sålunda avgifterna i förskolan inom ett inter-

vall där avgiften i den dyraste kommunen är ca 1,4–1,7 gånger så stor som i den billigaste. För de ensamstående typfamiljerna innebär det att den högsta avgiften är 440–840 kronor högre än den lägsta. För de samboende typfamiljerna, vilka har högre inkomst än de ensamstående, innebär det att den högsta avgiften är 740–1 690 kronor högre än den lägsta inom de 80 procenten av kommunerna.

Avgifternas koppling till barnens vistelsetid och föräldrarnas inkomst

Avgifternas koppling till *barnens vistelsetid* har ökat starkt under 1990-talet. År 1991 hade flertalet kommuner en tvådelad taxa med en avgift för heltidsvistelse och en annan för deltidsvistelse. Idag har majoriteten av kommunerna istället fler än två tidsintervall. Utvecklingen har också gått mot en allt finare indelning i tidsintervall. Den mest långtgående formen av tidsrelatering, timtaxa, finns inom cirka 50 kommuner år 1999, cirka 30 fler än 1994. I en del kommuner registreras barnens närvaro via s.k. nuddisar i ett tidmätningssystem.

Avgifternas koppling till *föräldrarnas inkomst* var vanlig redan 1990. Då hade 75 procent av kommunerna någon form av inkomstrelatering. Idag är motsvarande andel uppe i 90 procent. Den vanligaste formen av inkomstrelatering är *procenttaxa*, där avgiften beräknas som en viss procent av inkomsten. 65 procent av kommunerna har procenttaxa. I 25 procent av kommunerna relateras avgiften till olika *inkomstintervall*.

I rapporten ges ett par exempel på vad en ökning av *barnens vistelsetid* medför i avgiftsökning. I det ena fallet ökar vistelsetiden från 33 till 40 timmar i veckan, i det andra fallet från 33 till 46 timmar. I cirka 75 procent av kommunerna påverkas avgiften. Avgiftsökningen uppgår som mest till 50 procent. Om *föräldrarnas inkomst* ökar påverkas avgiften i cirka 90 procent av kommunerna. I vanliga inkomstlägen ökar avgiften procentuellt lika mycket som inkomsten i *genomsnitt* för kommunerna. I höga inkomstlägen ökar däremot avgiften inte på samma sätt eftersom många kommuner har ett tak för den avgiftsgrundande inkomsten, vilket gör att avgiften i dessa är oförändrad fr.o.m. en viss inkomst.

Avgiftshöjning mellan 1996 och 1999?

I studien görs vissa jämförelser mellan avgifterna 1996 och avgifterna 1999. Pga mångfalden av taxesystem är det emellertid svårt att dra säkra slutsatser om hur stora förändringarna av avgifterna är. Undersökningen visar att avgifterna höjts i *ungefär hälften av kommunerna*, medan de är oförändrade eller har minskat något i övriga kommuner. Höjningen varierar mellan kommunerna och typfamiljerna. I mycket stora drag kan sägas att avgifterna, i *genomsnitt* för typfamiljerna och för de kommuner där avgiftshöjning skett, har höjts med ca 10–15 procent. Den ökning av avgifterna som beror på att föräldrarnas inkomst ökat ingår inte i nämnda procenttal. Man kan dock inte dra slutsatsen att detta motsvarar den för alla barnfamiljer genomsnittliga höjningen i dessa kommuner, eftersom typfamiljerna inte motsvarar hela den sammansättning av barnfamiljer och deras efterfrågan på barnomsorg som finns i en kommun eller i hela landet (se vidare stycket om generaliserbarhet).

Avgifter, kommunalskatt och politisk majoritet

Det finns ett visst samband, dock ej särskilt starkt, mellan avgifternas storlek, politisk majoritet och skattesatser. Kommuner med socialdemokratisk/vänsterpartistisk (socialistisk) majoritet har i genomsnitt högre kommunalskatt än kommuner med borgerlig majoritet. Samtidigt är det vanligare att en kommun med socialistisk majoritet har låga barnomsorgsavgifter än att en kommun med borgerlig majoritet har det. Sambandet mellan kommunens politiska majoritet och storleken på avgiften för barnomsorg framträder tydligast för typfamiljerna med endast en vuxen (ensamstående), vilka är de typfamiljer som har lägst inkomst. Av den fjärdedel av kommunerna som har de *lägsta* avgifterna för ensamstående i genomsnitt har 64 procent socialistisk majoritet och endast 7 procent borgerlig. Av den fjärdedel av kommunerna som har de *högsta* avgifterna har 56 procent borgerlig majoritet och 17 procent socialistisk majoritet.

Familjernas ekonomi

Genom transfereringar av olika slag, skatter och bidrag, utjämnas i viss mån inkomstskillnader mellan olika individer. Det som en familj kan förfoga över av sin inkomst – efter avdrag för skatter och egenavgifter och med tillägg för bidrag – kallas den disponibla inkomsten. För samma typfamilj varierar den disponibla inkomsten mellan kommunerna pga av skillnader i kommunalskatt.

De typfamiljer som är desamma som i 1996 års undersökning har antagits ha fått sina bruttoinkomster höjda med 10–12 procent mellan 1996 och 1999. Den disponibla inkomsten som andel av bruttoinkomsten har däremot minskat – för de ensamstående typfamiljerna med 3,3–4,4 procentenheter, för de samboende med 1,0–1,6 procentenheter. Minskningen är framförallt en följd av ändringar i skatteuttag.

Avgifterna för barnomsorg utgör i *genomsnitt* mellan 8 och 12 procent av den disponibla inkomsten för typfamiljerna med barn i förskola. Det är en ökning med knappt en procentenhet sedan 1996. Andelen varierar mellan kommunerna från ett par procent till över 20 procent.

Summan som familjerna har kvar efter det att de betalat skatt, hyra, mat, barnomsorgsavgifter och annat nödvändigt, har beräknats. Antaganden om familjens kostnader har gjorts utifrån nuvarande försörjningsstöd och tidigare regler för socialbidrag. Alla typfamiljer har antagits bo i hyreslägenhet med hyror motsvarande genomsnittet i riket.

Skillnader i avgifter och skatter leder till att det ekonomiska utfallet skiljer sig åt mellan kommunerna. Samma typfamilj kan ha 3 000–4 000 kr mer per månad kvar att leva av i en kommun än i en annan. Vanligtvis är dock skillnaderna inte så stora. Om man utesluter de 10 procenten av kommunerna där familjen har minst kvar och de 10 procenten där familjen har mest kvar, så blir skillnaden i återstående konsumtionsutrymme som mest 1 200–1 800 kr för de samboende typfamiljerna. För de ensamstående är skillnaden i kronor mindre, men den relativa skillnaden mellan största och minsta återstående konsumtionsutrymme är större.

För litet kvar att leva av

För tre av de ensamstående typfamiljerna räcker inte pengarna till för det nödvändigaste sedan barnomsorgsavgiften är betald. För familjen med den lägsta bruttoinkomsten, 13 150 kr per månad, gäller detta i ca 100 kommuner. Familjens avgift för barnomsorg (två barn 40 tim/vecka) varierar inom dessa kommuner mellan 1 100 och 1 700 kr per månad. Om man utgår från den socialbidragsnorm som gällde 1996 skulle det återstående konsumtionsutrymmet bli ännu lägre. Utrymmet skulle bli negativt i nästan alla kommuner för familjen med den lägsta inkomsten.

Marginaleffekter

I rapporten ges några exempel på hur mycket en familj får kvar av en inkomstökning sedan alla utgifter är betalda. Dessa visar att de ensamstående familjerna får behålla en mindre andel av inkomstökningen än de samboende. Det är en följd av att avgifterna för barnomsorg ökar samtidigt som bostadsbidraget trappas av.

I jämförelse med 1996 får typfamiljer med låga eller genomsnittliga inkomster nu ca 10 procent mindre kvar av en inkomstökning. Flera faktorer har samverkat till detta. Avgifterna är i större utsträckning inkomstrelaterade, avgiftsnivåerna har höjts i många kommuner och skatterna i form av egenavgifter har ökat.

Generaliserbarhet

Undersökningens resultat gäller för de typfamiljer som använts i studien och inga andra. Sammansättningen av typfamiljerna motsvarar inte ett "miniSverige". Det är således inte möjligt att generalisera till avgifterna för alla barnfamiljer med barn i förskola eller fritidshem i landet.

Typfamiljerna omfattar t.ex. fler ensamstående än vad som motiveras av ensamhushållens andel i landet. Vidare finns endast tre exempel på vistelsetider i förskolan där den kortaste är 33 timmar.

Exemplen för fritidshemmen bygger på 18 respektive 26 timmar i veckan. Avgifter för kortare vistelsetider är således inte alls belysta.

Skolverkets kommentar

Kartläggningen visar att avgifterna varierar kraftigt mellan kommunerna. Samma typfamilj kan få betala flerdubbelt så mycket i en kommun som i en annan för verksamhet av samma omfattning. Skolverket anser att skillnaderna är så stora att det är berättigat att fråga hur mycket avgifterna kan tillåtas variera utan att komma i konflikt med kravet på att barn ska ha lika tillgång till plats i förskola eller fritidshem oavsett var i landet familjen bor.

Kommunerna bör noga följa och utvärdera taxornas effekter för såväl familjernas ekonomi som deras efterfrågan på plats, anser Skolverket. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot de tidsrelaterade avgifternas styreffekter, inte minst för fritidshemmet som kan antas vara särskilt "priskänslig" verksamhet. Familjer med låga inkomster bör uppmärksammas särskilt. Skolverket anser att avgiftsnivån bör vara sådan att en familj kan betala avgiften i förskola eller fritidshem utan att behöva söka socialbidrag för att uppnå skälig levnadsnivå. I kartläggningen ingår flera ensamstående typfamiljer med låga inkomster som i många av kommunerna inte uppnår skälig levnadsnivå efter det att de betalt avgifterna.

Avgifterna rymmer också en social aspekt. Tidsrelaterade taxor i kombination med en hög avgiftsnivå kan göra att familjer med små ekonomiska marginaler väljer en kortare närvarotid än barnet har behov av. Det blir då föräldrarnas ekonomi och inte barnets eller familjens behov som styr barnets närvarotid i förskolan eller fritidshemmet. Innan beslut om avgiftsförändringar fattas bör därför effekterna av förändringarna för familjer i olika inkomstskikt klarläggas.

Kartläggningen har visat att allt fler kommuner infört tidsrelaterade avgifter och att tidsintervallen blivit fler. Tidsrelaterade taxor kan öka möjligheterna för föräldrarna att själva påverka avgifterna. Men det finns också nackdelar, anser Skolverket. Taxor med många tids-

intervall kan medföra att barnens närvaro blir oregelbunden och splittad och att det blir svårare att bedriva en väl fungerande pedagogisk verksamhet. Kontakterna mellan föräldrar och personal kan försvåras om personalen får en kontrollfunktion. Avgifternas betydelse för den pedagogiska verksamheten bör uppmärksammas mer av kommunerna, menar Skolverket. En förfrågan av Skolverket till ett femtiotal kommuner med en taxa med många tidsintervall har visat att utvärderingar av taxesystemets effekter på verksamheten i stort sett saknas.

Förskolan och fritidshemmet ingår idag i utbildningssystemet och ska i första hand vara till för barnens skull, för deras utveckling och lärande. Förskolan har i dag en egen läroplan (Lpfö 98) och den obligatoriska skolans läroplan (Lpo 94) har anpassats till att även omfatta fritidshemmet. Skolverket anser att utvecklingen av de tidsrelaterade taxorna kan sägas spegla en syn på förskolan och fritidshemmet som går på tvärs mot det reformarbete som pågår. Avgifterna ges en styrande roll som inte tar hänsyn till den pedagogiska innehållet i verksamheten.

Bakgrund

Samtidigt som efterfrågan på barnomsorg, dvs. förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, stigit kraftigt under 1990-talet har kommunernas kända ekonomi tvingat fram besparingar. Avgifterna inom barnomsorgen har ökat och nya konstruktioner av taxesystemen har införts. Avgifterna har blivit alltmer differentierade och variationerna mellan kommunerna, både när det gäller avgiftssystemens konstruktion och nivåerna på avgifterna, har blivit allt större.

De flesta kommunerna har idag avgifter som är beroende både av barnens vistelsetider och föräldrarnas inkomst. Avgifter som relateras till barnens vistelsetid får en styrande effekt på efterfrågan på barnomsorg. Samtidigt kan de tidsrelaterade avgifterna upplevas som rättvisa – man betalar efter nyttjandegraden. De kan dock även medföra nackdelar som ökad stress och negativ inverkan på den pedagogiska verksamheten¹.

Barnomsorgens kostnader

Besparingarna inom barnomsorgen har framförallt skett genom minskad personaltäthet och större barngrupper. Medan antalet inskrivna barn ökade med ca 30 procent mellan 1991 och 1996 hölls kostnaderna nere. De minskade först med ca 5 procent till 1993 och ökade därefter upp till samma nivå som 1991, 42,0 miljarder kronor i 1996 års priser. Därefter har kostnaderna varit i stort sett oförändrade. År 1997 uppgick de till 42,3 mdr och år 1998 till 42,4 mdr sammanlagt för barnomsorg och förskoleklass. Förskoleklassen, som är avsedd för 6-åringar, infördes 1998 som egen (frivillig) *skolform*. Kostnaderna för enbart barnomsorgen, som således inte inkluderar förskoleklassen, uppgick till 39,5 miljarder år 1998.

Föräldrarnas avgifter för barnomsorg har finansierat en allt större

¹ *Daghemsavgifternas utveckling 1993 och 1994*. SoS-rapport 1994:20. Socialstyrelsen 1994

andel av kostnaderna. 1990 täckte avgifterna 10 procent av kostnaderna, 1998 knappt 17 procent.

Lagstiftningen om barnomsorg och avgifter

Bestämmelserna om barnomsorg överfördes från socialtjänstlagen till skollagen den 1 januari 1998 i samband med att Skolverket övertog myndighetsansvaret för barnomsorgen från Socialstyrelsen.

Enligt skollagen är kommunerna skyldiga att tillhandahålla förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för barn i åldern 1-12 år i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnens eget behov. För plats i förskola, fritidshem och familjedaghem som kommunen anordnar får *skäliga* avgifter tas ut enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

Någon definition av begreppet ”skäliga avgifter” finns inte i lagstiftningen. I förarbetena sägs emellertid att avgifterna inte får bli så betungande att föräldrarna avstår från verksamhet som det skulle vara värdefullt för barnet att delta i. Vikten av rimliga avgifter har accentuerats genom att förskolan numera utgör det första steget i samhällets samlade utbildningssystem för barn och ungdom. Förskolan har sedan hösten 1998 en egen läroplan. Även fritidshemmets betydelse för barns utveckling och lärande har stärkts. Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, har omarbetats så att den kan tillämpas även av fritidshemmet.

Kommunallagens *likställighetsprincip*, dvs. principen att en kommun ska behandla sina invånare lika om det inte finns sakliga skäl för något annat, har även betydelse för taxesystemens utformning. Familjernas betalningsförmåga och nyttjandegrad har ansetts vara sakliga skäl för att differentiera avgifterna.

Många barnfamiljer berörda

Barnomsorgsavgifterna berör ett stort antal barnfamiljer. Hösten 1998 fanns 721 000 inskrivna barn i förskolor, fritidshem och familjedaghem. Det motsvarar 73 procent av alla barn i åldern 1-5 år, 64 pro-

cent av alla barn i åldern 6-9 år samt 7 procent av alla barn i åldern 10-12 år.

De senaste uppgifterna om antalet barnfamiljer avser år 1997 (Inkomstfördelningsundersökningen 1997, SCB). Då fanns cirka 1 050 000 familjer med barn under 18 år, varav 540 000 hade barn under 7 år. Förvärvsfrekvensen är lägre bland föräldrar med små barn än bland föräldrar med äldre barn, särskilt bland kvinnorna. Enligt arbetskraftsundersökningen 1998 (AKU årsmedeltal, SCB) förvärvsarbetade 72 procent av kvinnorna vars yngsta barn var i åldern 0-6 år i jämförelse med nära 83 procent av kvinnorna med enbart barn äldre än 6 år. Motsvarande förvärvsfrekvenser bland männen var 87 respektive 89 procent. (Uppgifter om familjer finns inte i AKU.) Utöver de förvärvsarbetande kan även studerande föräldrar efterfråga barnomsorg, liksom även arbetslösa. De senares möjligheter att erhålla plats, eller behålla den plats de har innan de blivit arbetslösa, är dock begränsade och varierar från kommun till kommun.

Tidigare studier

Den senaste rikstäckande studien av avgiftsnivåerna gjordes av Socialstyrelsen i mars 1996². Den innehåller en kartläggning av barnomsorgsavgifterna i landets samtliga kommuner för fjorton typfamiljer. Även avgifternas inverkan på familjernas ekonomi behandlas. Typfamiljerna skiljer sig åt bland annat med avseende på inkomst, antal barn och barnens närvaro i barnomsorgen. Kartläggningen visade på mycket stora avgiftsskillnader både mellan familjetyper och mellan kommuner. För flera av typfamiljerna uppgick skillnaden mellan den ”dyraste” och ”billigaste” kommunen till över 25 000 kr per år.

I en tidigare studie³ kartlade Socialstyrelsen avgiftssystemens konstruktion. Studien visade att i flertalet kommuner (86 procent) var

² *Råd med barnomsorg? En kartläggning av avgifterna i dag- och fritidshem för 14 typfamiljer.* Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1997:5

³ *Daghemsavgifternas utveckling 1993 och 1994.* SoS-rapport 1994:20. Socialstyrelsen 1994

avgifterna beroende av föräldrarnas inkomst. Dessutom hade allt fler kommuner infört taxor som var beroende av barnens närvarotider för att på så sätt styra efterfrågan. År 1994 hade 88 procent av kommunerna tidsrelaterade taxor. Var tredje kommun hade fyra eller fler tidsintervall. I studien togs även taxornas effekt på den pedagogiska verksamheten upp. Bland annat konstaterades att de tidsrelaterade taxorna kan ha negativa effekter om barnens närvarotider blir alltför oregelbundna. Om personalen får en kontrollfunktion kan även föräldrakontakterna påverkas negativt.

Svenska Kommunförbundet har sedan slutet av 1980-talet regelbundet gjort kartläggningar av avgifterna i barnomsorgen. Den senaste gällde förhållandena 1995. Kartläggningarna omfattar både avgifternas konstruktion och avgiftsnivåerna för ett antal typfamiljer. Genom att i stort sett samma typfamiljer valts kan Kommunförbundets studie användas för att studera förändringar över tiden. Kartläggningarna visar bl.a. att skillnaderna i avgiftsnivå mellan kommunerna ökat.

Om undersökningen

Undersökningen avser avgiftsnivåerna i mars 1999 vid kommunala förskolor och fritidshem i landets samtliga kommuner. Avgifterna har hämtats in för femton typfamiljer via en enkät till kommunernas kontaktpersoner för barnomsorgsavgifter. Undersökningen motsvarar Socialstyrelsens kartläggning av avgifterna i mars 1996, "Råd med barnomsorg?" Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1997:5.

Syftet med undersökningen är detsamma som 1996, nämligen att beskriva avgifternas storlek för såväl "vanliga" grupper som ekonomiskt starka respektive svaga grupper av barnfamiljer. Bland typfamiljerna finns således familjer vars sammansättning, sysselsättning och inkomster motsvarar de vanligaste hushållstyperna i landet, men också mindre vanliga hushållstyper som ensamstående föräldrar med låga inkomster och samboende höginkomsttagare.

Ett ytterligare syfte har varit att studera hur avgifternas storlek påverkas av föräldrarnas inkomst, barnens vistelsetider och syskonrabatter. Typfamiljerna har därför valts så att de kan exemplifiera de allt mer differentierade taxesystemens effekter på avgifterna. Kommunerna har även svarat på frågor om taxornas uppbyggnad avseende relateringen till barnens vistelsetid och till föräldrarnas inkomst mm⁴.

I rapporten ingår även vissa beräkningar av avgifternas betydelse för typfamiljernas ekonomi. Hur stor andel utgör avgifterna för förskola och fritidshem av den disponibla inkomsten? Hur mycket har familjerna kvar att leva av sedan avgifter och andra nödvändiga utgifter är betalda? För att belysa detta har ett återstående konsumtionsutrymme beräknats för varje typfamilj och kommun. Antaganden har gjorts om familjernas kostnader för boende, mat, kläder och andra nödvändiga förnödenheter. Dessa finns beskrivna i bilaga 2: "Beräkning av återstående konsumtionsutrymme".

⁴ Härutöver fanns frågor om barnomsorgen för 6-åringar i förskoleklass och om avgiften för en familj med en 6-åring i förskoleklass och med skolbarnsomsorg. Dessa frågor behandlas dock inte i denna rapport.

Genomgående redovisas kommunala skillnader. Avgifternas storlek i olika typer av kommuner beskrivs. Vissa studier av sambandet mellan politisk majoritet, kommunalskatter och avgifternas storlek redovisas också. Huvuddragen i avgifternas förändring mellan 1996 och 1999 tas upp i ett särskilt avsnitt.

Valet av typfamiljer

För att möjliggöra jämförelser med 1996 års undersökning har inga större förändringar i valet av typfamiljer gjorts. Elva av de femton familjerna är desamma som 1996, vilket innebär att de har samma egenskaper beträffande hushållstyp, förvärvsgrad, inkomstnivå, barnantal, barnens ålder och vistelsetid i förskola och fritidshem. Där emot har deras inkomst 1996 uttryckt i kronor/månad räknats upp med en skattad genomsnittlig löneutveckling. Detta har gjorts för att inkomsterna ska vara representativa för de inkomstnivåer som gäller 1999. Nedanstående tabell visar de egenskaper som typfamiljerna kan ha.

Variabel	Värde
Hushållstyp	ensamstående, gift/samboende
Förvärvsgrad	heltid, lång deltid
Inkomstnivå	låg, mellanlåg, medel, hög
Barnantal	ett barn, två barn
Barnens ålder	4 år, 2 år och 4 år, 8 år
Vistelsetid	förskola: 33, 40, 46 tim/vecka fritidshem: 18, 26 tim/vecka

Som underlag för bestämning av hushållstyper, barnantal, förvärvsgrad och inkomster användes i 1996 års undersökning specialbearbetningar av SCB:s undersökning rörande hushållens inkomster (HINK). Motsvarande material har tagits fram även denna gång. Detta redovisas i bilaga 3 "Barnfamiljernas sammansättning och inkomster". Eftersom HINK är en urvalsundersökning finns en

osäkerhet i resultaten. Särskilt gäller det när man bryter ned resultaten på fin nivå och när man mäter förändringar mellan olika år. Med hänsyn till detta har vi, istället för att använda den senaste HINK som underlag för bestämningen av inkomsterna 1999, antagit att alla typfamiljer haft samma inkomstutveckling. Detta har även gjort det enklare att jämföra avgifterna i förskola och fritidshem 1999 med motsvarande avgifter 1996. I bilaga 3 finns en tabell där antagandena om inkomster jämförs med de inkomster man får om man istället använder HINK.

Vistelsetiderna är desamma som användes i förra undersökningen. Dessa var bestämda utifrån antaganden om föräldrarnas arbets- och restider. I heltidsarbetande familjer sattes barnens vistelsetid i förskolan till 46 timmar. Eftersom en del samboende föräldrar har möjlighet att förlägga sina arbetstider omlott kan dock barnens vistelsetid förkortas. Bland typfamiljerna finns därför även samboende vars barn vistas 33 respektive 40 timmar i förskolan.

Genomsnittlig månadsavgift

Kommunerna har olika system för hur avgifterna beräknas och för hur betalningen sker. De flesta har en avgiftsfri månad, men cirka 70 har tolv betalmånader. Bland de som har tolv betalmånader finns de som tar ut en *grundavgift* i tolv månader och därutöver avgift endast för barnens *faktiska* närvaro.

För att jämförelserna mellan kommunerna skall bli rättvis har ett månadsgenomsnitt för hela året beräknats. För de kommuner som har någon månad avgiftsfri har avgiften i mars månad räknats om till att motsvara en tolfedels årsavgift. För kommunerna som enligt ovan tar ut en grundavgift i tolv månader eller tar ut avgift per närvarodag har särskilda beräkningar gjorts. Mer om dessa beräkningar finns i bilaga 1 "Genomförande".

I rapporten redovisas genomgående de omräknade genomsnittliga månadsavgifterna.

Generaliserbarhet

Undersökningens resultat gäller för de typfamiljer som använts i studien och inga andra. Sammansättningen av typfamiljerna motsvarar inte ett "miniSverige". Det är således inte möjligt att generalisera till avgifterna för alla barnfamiljer i en kommun eller i hela landet.

Typfamiljerna omfattar t.ex. fler ensamstående än vad som motiveras av ensamhushållens andel i landet. Olika typfamiljer är mer eller mindre frekventa i olika kommuner eftersom befolknings- och näringslivsstruktur skiljer sig åt. Vissa kommuner har en hög andel lågavlönade och/eller ensamstående familjer medan andra har en hög andel samboende och/eller högavlönade familjer. Även vistelsetiderna i förskola och fritidshem varierar. De är i genomsnitt längst i storstadsregionerna. Olikheter mellan kommunerna medför att någon eller några av de typfamiljer som använts är mindre vanliga eller i stort sett saknas i vissa kommuner, medan de kan vara underrepresenterade i andra. Familjer med kortare vistelsetider än 33 timmar i förskola respektive 18 timmar i fritidshem är inte alls representerade.

Typfamiljer

Typfamilj nummer	Antal barn Vistelsetid Hushållstyp	Förvärvsgrad	Bruttoinkomst*	
			nivå**	kr/mån
-96 -99				
Ett barn, 4 år, i förskola				
<i>33 tim/vecka</i>				
- 1	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900
<i>40 tim/vecka</i>				
- 2	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900
<i>46 tim/vecka</i>				
1 3	Ensamstående	Heltid	låg	14 550
3 4	Sammanboende	Två heltid	hög	44 100
Två barn, 2 och 4 år, i förskola				
<i>33 tim/vecka</i>				
5 5	Sammanboende	Två heltid	medel	35 200
<i>40 tim/vecka</i>				
6 6	Ensamstående	Deltid	mellanlåg	13 150
7 7	Ensamstående	Deltid	medel	14 500
8 8	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900
<i>46 tim/vecka</i>				
9 9	Ensamstående	Heltid	mellanlåg	16 750
10 10	Ensamstående	Heltid	hög	21 900
11 11	Sammanboende	Två heltid	medel	35 200
12 12	Sammanboende	Två heltid	hög	44 100
Ett barn, 8 år, i fritidshem				
<i>18 tim/vecka</i>				
- 13	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900
<i>26 tim/vecka</i>				
13 14	Ensamstående	Heltid	medel	18 950
- 15	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900

* Summan av arbetsinkomst och eventuellt underhållsbidrag.

** Relaterar till inkomsten inom respektive grupp, t.ex. "ensamstående heltidsarbetande småbarnsföräldrar" enligt SCB:s inkomstfördelningsundersökningar. De 25 procent av inkomsttagarna som har lägst inkomst sägs ha en låg nivå, medan de 25 procent som har högst inkomst sägs ha en hög nivå. Medel motsvarar medianvärdet, medan mellanlåg nivå ligger mittemellan låg nivå och medelnivå. Se vidare bilaga 3.

Avgiftsnivåerna 1999

Avgifterna varierar, liksom 1996, mycket kraftigt mellan kommunerna. Olikheter både i taxesystemens konstruktioner och avgiftsnivåer medför att avgiften för samma typfamilj kan skilja sig avsevärt från en kommun till en annan trots att det i princip är samma barnomsorg som utnyttjas. Efter 1996 har dessutom *en* kommun, Ragunda i Jämtland, slopat avgifterna helt. – Även inom kommunerna förekommer skillnader mellan vad familjerna betalar i avgift. Kopplingen till föräldrarnas inkomster kan medföra att familjer i olika inkomstlägen betalar helt olika avgift för samma barnomsorg.

Stora avgiftsskillnader

Variationerna mellan kommunerna är stora för samtliga typfamiljer. Även om man bortser från Ragunda är avgiften i den dyraste kommunen för flera av typfamiljerna mer än 2 500 kr högre per månad än avgiften i den billigaste kommunen. Det betyder att avgiften för en och samma familj under ett år kan skilja mer än 30 000 kr. För typfamiljerna med barn i fritidshem uppgår skillnaden mellan den dyraste och den billigaste kommunen (frånsett Ragunda) till mer än 1 200 kr per månad. Avgiften kan således skilja mer än 14 000 kr per år. Några exempel (tabell B1):

- En ensamstående deltid arbetande tvåbarnsförälder med medelinkomst och barnen i förskola 40 timmar per vecka betalar i genomsnitt 1 300 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 3 090 kr per månad och i den billigaste 530 kr (frånsett Ragunda). Skillnaden uppgår till 30 700 kr per år. Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda uppgår till 37 000 kr per år.
- En tvåbarnsfamilj där båda föräldrarna förvärvsarbetar, varav en deltid, har barnen i förskola 40 timmar per vecka. Familjen har inkomst på medelnivå och betalar i genomsnitt 2 730 kr per må-

nad. I den dyraste kommunen är avgiften 4 200 kr och i den billigaste 1 560 kr (frånsett Ragunda). Skillnaden i årsavgift är ca 31 700 kr. Skillnaden blir dock mindre om barnen är frånvarande pga sjukdom, eftersom avgiften i den dyraste kommunen baseras på barnens faktiska närvaro. Även om man tar hänsyn till detta blir skillnaden stor. Vid t.ex. sammanlagt 25 dagars frånvaro pga sjukdom under ett år reduceras skillnaden i årsavgift till drygt 28 000. (Hänsyn har tagits till frånvaro pga semester och helger.)

- Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda är ännu större, 50 400, eller vid 25 dagars sjukfrånvaro 46 800 kr per år.
- En lågavlönad ensamstående förälder med ett barn i förskola 46 timmar per vecka betalar i genomsnitt 1 000 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 2 420 kr per månad och i den billigaste 390 kr (frånsett Ragunda). Skillnaden uppgår till ca 24 400 kr per år. Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda uppgår till 29 000 kr per år.
- En familj med medelinkomst (båda föräldrarna förvärvsarbetar, varav en deltid) har ett barn i fritidshem 26 timmar per vecka. Familjen betalar i genomsnitt 1 360 kr per månad. I den dyraste kommunen är avgiften 2 375 kr och i den billigaste 550 kr per månad. Skillnaden i årsavgift är nära 22 000 kr. Skillnaden mellan den dyraste kommunen och Ragunda uppgår till 28 500 kr per år.

Samband mellan avgifter, politisk majoritet och skattesatser

Även om avgiften för en bestämd familj är högre i en kommun än i en annan kan den sammantagna effekten av kommunalskatt och avgift innebära att det ekonomiska utfallet blir ungefär detsamma i de två kommunerna. En hög barnomsorgsavgift kan kompenseras av en låg kommunalskatt medan en låg avgift på motsvarande sätt kan motverkas av en hög kommunalskatt.

Kommuner med socialdemokratisk/vänsterpartistisk (socialistisk) majoritet har i genomsnitt högre kommunalskatt än kommuner med borgerlig majoritet. Samtidigt är det vanligare att en kommun med socialistisk majoritet har låga barnomsorgsavgifter än att en kom-

mun med borgerlig majoritet har det. Sambandet mellan avgifternas storlek, politisk majoritet och skattesatser är dock inte särskilt starkt. Kombinationerna ”hög kommunalskatt - låg barnomsorgsavgift” respektive ”låg kommunalskatt - hög barnomsorgsavgift” förekommer både inom socialistiskt styrda kommuner och borgerligt styrda kommuner. Spridningen mellan dessa två motpoler är större inom gruppen av borgerliga kommuner än inom gruppen av socialistiskt styrda kommuner.

Det bör påpekas att kommunernas möjlighet att höja skatten har varit begränsade under åren 1997-1999 vilket kan ha haft en viss påverkan på sambandet mellan politisk majoritet och skattesats, liksom även på sambandet mellan politisk majoritet och storleken på avgiften för barnomsorg. (Om möjligheten att höja skatten varit begränsad kan man ha nödgats höja avgifterna istället.)

Tabell 1 Kommunerna fördelade efter politisk majoritet och storlek på kommunalskatt

Politisk majoritet	Kommunalskatt*, kronor				Summa
	lägre än		högre än		
	20,39 kr	20,39-21,25	21,26-21,93	21,93 kr	
Socialistisk	11	23	33	46	113
Ingen	22	26	22	14	84
Borgerlig	39	23	18	12	92
Samtliga	72	72	73	72	289

* Landstings- och församlingsskatt ingår ej.

Av den fjärdedel av kommunerna som har de *lägsta* förskoleavgifterna för typfamiljerna i genomsnitt har ungefär hälften *socialdemokratisk/vänster-partistisk majoritet*, knappt en fjärdedel borgerlig medan resten inte har majoritet för någondera av blocken (tabell 2). 73 procent har kommunalskatter *över* riksgenomsnittet. Av den fjärdedel av kommunerna som har de *högsta* förskoleavgifterna för typfamiljerna i genomsnitt är relationerna mellan blocken

Tabell 2 Kommunerna fördelade efter politisk majoritet och storlek på typfamiljernas avgifter för förskola

Politisk majoritet	Genomsnittliga avgifter för familjerna 1-12, kronor/månad				Summa
	lägre än			2 300 eller mer	
	1 974	1 974 - 2 123	2 124 - 2 299		
Socialistisk	35	32	30	16	113
Ingen	20	24	19	21	84
Borgerlig	17	16	24	35	92
Samtliga	72	72	73	72	289

de omvända. Ungefär hälften har således *borgerlig majoritet* och drygt en femtedel socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, medan resten inte har majoritet för någondera av blocken. 64 procent har kommunalskatter som ligger *under* riksgenomsnittet.

Sambandet mellan kommunens politiska majoritet och storleken på avgiften för förskola framträder tydligast för typfamiljerna med endast en vuxen (ensamstående), vilka är de typfamiljer som har lägst inkomst. Av den fjärdedel av kommunerna som har de *lägsta* avgifterna för *ensamstående* i genomsnitt har 64 procent socialistisk majoritet och endast 7 procent borgerlig (tabell 3). Av den fjärdedel av kommunerna som har de *högsta* avgifterna har 56 procent borgerlig majoritet och 17 procent socialistisk majoritet. Av de tio procent av kommunerna som har de allra högsta avgifterna för ensamstående i genomsnitt är det ingen som har socialistisk majoritet.

Tabell 3 Fördelning efter politisk majoritet för kommunerna med de lägsta respektive högsta avgifterna i genomsnitt för de ensamstående typfamiljerna med barn i förskola

Politisk majoritet	25% lägsta avgifterna		25 % högsta avgifterna		10% lägsta avgifterna		10 % högsta avgifterna	
	Antal	Andel per pol. maj.	Antal	Andel per pol. maj.	Antal	Andel per pol. maj.	Antal	Andel per pol. maj.
Socialistisk	46	0,64	12	0,17	19	0,66	0	0,00
Ingen	21	0,29	20	0,28	9	0,31	8	0,28
Borgerlig	5	0,07	40	0,56	1	0,03	21	0,72
Summa	72	1,00	72	1,00	29	1,00	29	1,00

Av tabell B3 framgår vilka kommuner som har de allra lägsta respektive de allra högsta avgifterna för ensamstående i genomsnitt samt deras politiska majoritet och kommunala skattesats.

Skillnader mellan olika typer av kommuner

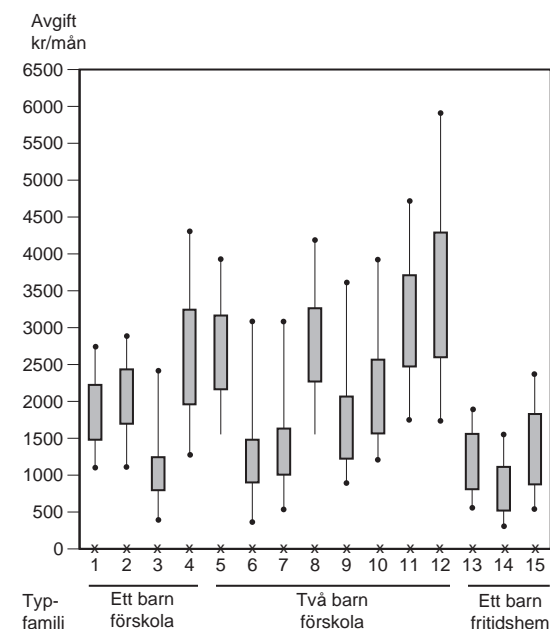
I tabell B4 redovisas avgifterna för de olika typfamiljerna per kommuntyp. Kommuntyperna baseras på strukturella egenskaper som t.ex. befolkningsstorlek och näringslivsstruktur. Förortskommuner och landsbygdskommuner har i genomsnitt högre avgifter än övriga kommuner. Tre fjärdedelar av landsbygdskommunerna och hälften av förortskommunerna har borgerlig majoritet. De genomsnittliga avgifterna i landsbygdskommunerna överstiger riksgenomsnittet för alla tolv typfamiljerna med barn i förskola. Avgifterna i förortskommunerna överstiger riksgenomsnittet för tio av de tolv typfamiljerna. Även gruppen storstäder (Stockholm, Göteborg, Malmö) har höga avgifter. Avgifterna för storstäderna i genomsnitt överstiger riksgenomsnittet för sju av de tolv typfamiljerna. I jämförelse med 1996 har dock deras avvikelser från riksgenomsnittet minskat, till följd av att avgifterna inom Stockholm och Göteborg i huvudsak är oföränd-

rade¹. Avgifterna i Göteborg ligger under riksgenomsnittet för nio av typfamiljerna

Diagram 1 Typfamiljernas avgifter för barnomsorg

Beräknad genomsnittlig månadsavgift utifrån uppgifter för mars månad.

För varje typfamilj innefattar de fyllda fälten de 80 procent ”mittensta” värdena. De lägsta respektive högsta avgifterna är markerade med punkter. Ragunda, som inte tar ut några avgifter (eller annorlunda uttryckt, som har avgift = 0 kronor), har markerats med kryss.

Högavgifts- och lågavgiftskommuner

Även om skillnaderna i avgift mellan den dyraste och den billigaste kommunen är stora så ligger avgifterna för huvuddelen av kommunerna samlade inom ett mindre intervall. I ungefär 80 procent av kommunerna ryms avgifterna för barn i förskola inom ett intervall

⁵ I Göteborg har dock maxtak för avgiftsgrundande inkomst höjts efter 1996.

där den högsta avgiften är 1,4 - 1,7 gånger så stor som den lägsta. (För familjer i höga inkomstlägen kan dock avgiften i kronor skilja mycket även inom detta intervall.) Avgifterna för barn i fritidshem ligger i 80 procent av kommunerna inom ett intervall där avgiften i den dyraste kommunen är ungefär dubbelt så stor som i den billigaste (diagram 1 och tabell B2). Några exempel:

- För typfamilj 3, en ensamstående lågavlönad förälder med ett barn i förskola, är skillnaden mellan högsta och lägsta avgift 2 030 kr. (Den högsta avgiften är 2 420 kr vilken även kan jämföras med Ragundas 0 kr.) Utesluts de 10 procent av kommunerna som har de högsta och de 10 procent som har de lägsta avgifterna reduceras skillnaden till 440 kronor.
- För typfamilj 12, en högavlönad tvåbarnsfamilj med barnen i förskola, är skillnaden mellan högsta och lägsta avgift 4 180 kr. (Den högsta avgiften är 5 925 kr vilken även kan jämföras med Ragundas 0 kr.) Utesluts de 10 procent av kommunerna som har de högsta och de 10 procent som har de lägsta avgifterna reduceras skillnaden till 1 690 kronor.

Av diagram 2 framgår för varje typfamilj hur avgifterna skiljer sig mellan kommunerna inom de 80 procenten samt inom de 10 procenten med de högsta respektive inom de 10 procenten med de lägsta avgifterna.

Definition

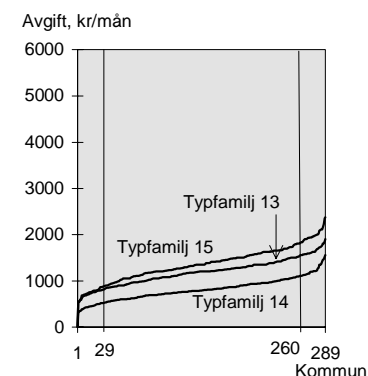
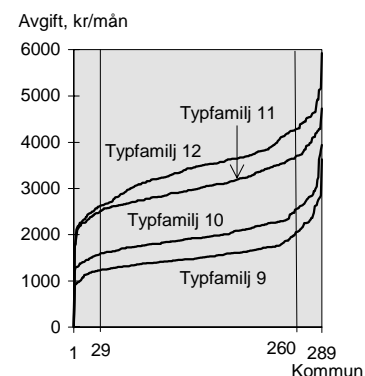
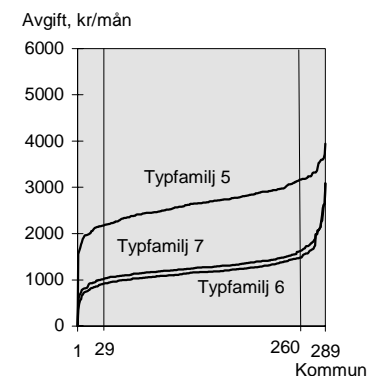
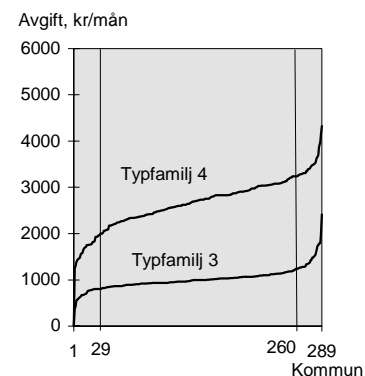
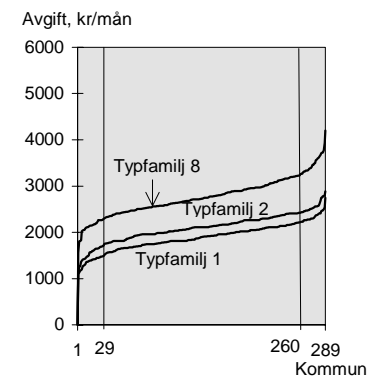
I fortsättningen sägs de 10 procent av kommunerna som har lägst avgifter för en viss typfamilj ha *låga avgifter* för typfamiljen och de 10 procent som har högst avgifter ha *höga avgifter*. Avgifterna ligger under eller på den tionde percentilen respektive över eller på nittionde percentilen. "Hög" respektive "låg" betecknar därvid förhållandet till övriga kommuner, inte till avgiftsnivån i sig.

I tabellerna B5 och B6 har kommuner med låga respektive höga avgifter listats. Av dessa är det dock ingen kommun som har låga eller höga avgifter för samtliga typfamiljer. Drygt ett tjugotal kom-

Diagram 2 Avgifter för barnomsorg per typfamilj och kommun

Beräknad genomsnittlig månadsavgift 1999 utifrån uppgifter för mars.

För varje typfamilj är kommunerna rangordnade efter avgifternas storlek. En kommun har i allmänhet olika rangordning för olika typfamiljer.

muner har *låga* avgifter för *minst hälften* av typfamiljerna med barn i förskola och något färre har *höga* avgifter för minst hälften av typfamiljerna. Dessa kommuner har listats i tabell B7.

I kommunerna med *låga avgifter för minst hälften av typfamiljerna* ligger kommunalskatten i genomsnitt något över riksgenomsnittet. För kommunerna med höga avgifter är det tvärtom. I jämförelse med 1996 har övervikten för kommuner med socialistisk majoritet bland lågavgiftskommunerna minskat från 73 till 43 procent. Andelen kommuner med borgerlig majoritet utgör 26 procent och andelen kommuner med varken borgerlig eller socialistisk majoritet 30 procent. (Bland de sistnämnda kommunerna, sju stycken, har den socialistiska sidan fler mandat än den borgerliga. Tar man hänsyn till detta är det fortfarande total majoritet för den socialistiska sidan⁶.) Bland kommuner med *höga avgifter för minst hälften av typfamiljerna* är andelen med borgerlig majoritet i stort sett oförändrad (65 procent).

Kommunerna i tabell B7 är endast delvis desamma som 1996. Av de med låga avgifter 1996 har 12 försvunnit från listan medan 9 nya tillkommit. Av de med höga avgifter för minst hälften av typfamiljerna har 4 försvunnit medan 6 nya tillkommit.

Bland de kommuner som har höga avgifter finns några som har avgifter som baseras på barnens *faktiska* närvaro. Barnens närvaro registreras via ett tidmätningssystem med en typ av stämpling (nuddisar). För dessa kommuner har SCB beräknat en genomsnittlig månadsavgift utifrån vissa förutsättningar. En grundläggande förutsättning är att barnen är friska och sålunda inte har någon sjukfrånvaro. Däremot har antagits att barnen är borta sammanlagt fem veckor pga föräldrarnas semester samt alla helgdagar. Är barnen borta mer än så blir sålunda avgifterna i dessa kommuner lägre än vad som framgår av denna rapport. Om barnen t.ex. är borta ytterligare fem veckor per år kan avgifterna bli ca 5-10 procent lägre än

⁶ En kommun anses i denna rapport ha borgerlig majoritet om sammanlagt minst hälften av mandaten gått till moderaterna, centern, folkpartiet och kristdemokraterna. Om sammanlagt minst hälften av mandaten gått till socialdemokraterna och vänsterpartiet anses kommunen ha socialistisk majoritet.

vad som angivits här. I någon enstaka kommun minskar avgifterna ännu mer, samtidigt som i vissa kommuner och för vissa typfamiljer avgiften inte alls påverkas, pga att ett maxtak för avgiften uppnåtts.

Sammansättningen av typfamiljer i denna undersökning är inte representativ för sammansättningen av barnfamiljerna i landet som helhet. De ensamstående barnfamiljerna, som har lägre inkomster än de samboende, är överrepresenterade. Om motsvarande selektering av högavgifts- respektive lågavgiftskommuner skulle göras för samtliga barnfamiljer i landet som i tabell B7 (låga resp. höga avgifter för hälften av familjerna) skulle resultatet troligen bli annorlunda.

Avgifter för ensamstående och samboende

En kommun behöver inte ha samma avgiftsprofil för alla barnfamiljer. Avgiftssystemet kan vara konstruerat så att avgifterna är höga för vissa typer av familjer och låga för andra. I kommuner med en stark koppling mellan avgift och inkomst får höginkomsttagare relativt sett höga avgifter och låginkomsttagare låga avgifter. I kommuner där avgiften *inte* är beroende av inkomsten får höginkomsttagare jämförelsevis låga avgifter och låginkomsttagare höga avgifter. Eftersom de ensamstående typfamiljerna har lägre inkomster än de samboende är det av intresse att studera dem var för sig.

I tabell B8 har de kommuner som har *låga* avgifter för minst hälften av de ensamstående familjerna samt de kommuner som har låga avgifter för minst hälften av de samboende familjerna listats. På motsvarande sätt redovisas i tabell B9 de kommuner som har *höga* avgifter för minst hälften av familjerna inom respektive grupp. Av kommunerna med låga avgifter för ensamstående eller samboende (23 resp. 24 st) är det endast fem som har låga avgifter både för ensamstående och samboende. Av kommunerna med höga avgifter (24 resp. 21 st) är det likaledes endast fem som har höga avgifter för både ensamstående och samboende.

Jämför man tabellerna B8 och B9 med varann hittar man fem kommuner (Hässleholm, Mora, Tingsryd, Tranemo, Ulricehamn) som

har låga avgifter för samboende och höga avgifter för ensamstående (i förhållande till andra kommuner). En kontroll visar att de fem kommunerna har taxor som är oberoende av inkomst.

I jämförelse med 1996 är det något färre kommuner som sorterats ut i tabell B8, 23 och 24 jämfört med 24 och 27. En stor del av kommunerna har bytts ut – drygt hälften respektive två tredjedelar är nya. Övervikten för kommuner med socialistisk majoritet bland de kommuner som har låga avgifter för *ensamstående* har minskat från 75 till 60 procent. Bland kommuner med låga avgifter för *samboende* har den socialistiska majoriteten 1996 (59 %) bytts mot borgerlig övervikt (42 %). Andelen med socialistisk majoritet har minskat till 21 procent, medan kommuner som varken har socialistisk eller borgerlig majoritet utgör 37 procent. (Bland de sistnämnda kommunerna, nio st, har socialdemokraterna tillsammans med vänsterpartiet fler mandat än de borgerliga i fem, medan det förhåller sig tvärtom för de fyra återstående kommunerna.)

I jämförelse med 1996 har kommuner med *höga* avgifter för minst hälften av de ensamstående typfamiljerna minskat från 27 till 24, medan antalet kommuner med höga avgifter för samboende minskat från 25 till 21 (tabell B9). Bland kommunerna med höga avgifter för *ensamstående* 1996 har 18 st fortfarande höga avgifter. Sex nya har tillkommit. Bland kommuner med höga avgifter för *samboende* 1996 är endast elva kvar och tio nya har tillkommit. Den borgerliga övervikten bland de kommuner som har höga avgifter för ensamstående har förstärkts från 56 till 71 procent. Bland kommuner med höga avgifter för samboende är den borgerliga övervikten oförändrad, 48 procent (andelen med socialistisk majoritet är 24 procent och andelen utan någon klar majoritet drygt 28 procent).

Av tabellerna B8 och B9 framgår även att flertalet kommuner med låga avgifter har en kommunalskatt som ligger över riksgenomsnittet, medan flertalet kommuner med höga avgifter har en kommunalskatt som är lägre än genomsnittet för riket.

Avgifternas konstruktion

Betalmånader

I de flesta kommunerna är en månad helt avgiftsfri, både vid förskolorna och vid fritidshemmen. Under 1990-talet har dock antalet kommuner som tar ut avgift i 11 månader minskat, från 246 år 1991 till cirka 210 år 1999, medan antalet kommuner som tar ut avgift i 12 månader ökat. Att denna utveckling för den enskilda familjen inneburit en ökad avgift totalt under ett år är emellertid inte säkert. Bland de 69 kommunerna år 1999 som tar ut avgift i 12 månader ingår nämligen de kommuner som tar ut en *grundavgift* i 12 månader, men därutöver avgift endast för barnens faktiska närvaro. Det innebär att avgiften under t.ex. semestertid är betydligt lägre än annars. De övriga 6-8 kommunerna år 1999 omfattar de som tar ut avgift för mellan 10,0 och 10,8 månader och de som har andra konstruktioner, t.ex. ordinarie taxa under 9 månader och särskild taxa under sommarmånaderna.

Tabell 4 Antal månader som avgift betalas

Antal månader	Antal kommuner				
	1991	1993	1995	1999	
				Förskola	Fritidshem
12	32	50	62	69	69
11	246	230	225	213	211
Annat	6	6	1	6	8
Summa	284	286	288	288	288

Anm. År 1999 finns det 289 kommuner, men en kommun, Ragunda, tar inte ut några avgifter för barnomsorg. Källa för åren 1991–1995: Svenska Kommunförbundet.

Tidsrelatering

Avgifternas koppling till barnens vistelsetid har ökat starkt under 1990-talet. Enligt Svenska Kommunförbundet hade en majoritet av kommunerna år 1991 en tvådelad taxa med en avgift för heltidsvistelse och en annan för deltidsvistelse. Endast cirka 15 kommuner hade en finare indelning av taxan, dvs. med mer än två tidsintervall. Redan till år 1993 hade antalet kommuner med mer än två tidsintervall på taxan ökat till 114. Motsvarande antal är år 1999 uppe i nära 250 när det gäller taxan för förskola och i 185 när det gäller taxan för fritidshem. I 59 kommuner är taxan för fritidshem inte alls knuten till barnens vistelsetid.

Tidsintervallen uttrycks ofta som antal *timmar per vecka* som barnen är närvarande, men kan också vara angivna som totalt antal timmar per månad. (Om föräldrarna har oregelbundna arbetstider utgörs underlaget för beräkning av avgiften av genomsnittet per vecka över en längre period.)

Den mest långtgående formen av tidsrelatering, timtaxa, finns inom cirka 50 kommuner år 1999, cirka 30 fler än 1994. Inom minst 17 stycken av dessa kommuner registreras barnens närvaro genom ett tidmätningssystem där en form av ”stämpling” sker när barnet lämnas respektive hämtas. Inom övriga beräknas timtiden utifrån ett avtalat schema över barnens närvaro. I vissa kommuner som inte har tidmätningssystem, men väl timtaxa, varierar avgifterna mellan månaderna beroende på antalet vardagar i månaden. Helgdagar frånräknas automatiskt. I en del kommuner kan avtal om tillfälliga ändringar, t.ex. pga semester, i schemat göras med en viss varseltid, vilken varierar mellan kommunerna.

Inom *fritidshemmen* är avgiften ofta beroende av *när* på dagen som barnen vistas där. Avgiften kan vara högre för morgontider och sena eftermiddagstider. Bland de som redovisas under två tidsintervall i tabellen ovan ingår de som har en avgift som avser morgon- eller eftermiddagsomsorg och en annan avgift som avser *både* morgon- och eftermiddagsomsorg. Bland de som redovisas under tre tidsintervall finns de som angett skilda avgifter för morgonomsorg,

Tabell 5 Kommunerna fördelade efter grad av tidsrelatering i avgifterna 1993, 1994 och 1999

Grad av tidsrelatering	Förskola				Fritidshem			
	1993		1994		1999		1999	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ej tidsrelaterad	49	17	35	12	7	2	59	20
Två intervall	121	43	89	31	32	11	41	14
Tre intervall	62	22	68	24	50	17	41	14
Fyra intervall	33	12	41	14	60	21	41	14
Fem intervall el. mer	11	4	31	11	84	29	54	19
Timtaxa	8	3	22	8	51	18	49	17
Annat	0	0	0	0	4	1	3	1
Summa	284	100	286	100	288	100	288	100

Anm. 1993 saknas uppgift för två kommuner. 1999 finns det 289 kommuner, men en kommun, Ragunda, tar inte ut några avgifter för barnomsorg. Kommunerna under ”annat” har en grundavgift som täcker en stor del av vistelsetiden, cirka 6 timmar om dagen, men därutöver tas avgift ut per timme.

eftermiddagsomsorg respektive både morgon- och eftermiddagsomsorg.

Avgifterna under loven är i vissa kommuner högre än under skoltid. Man har ett s.k. lovtillägg. Kommuner som tillämpar tidmätningssystem får automatiskt högre avgifter under lov dagar. I något fall är priset per timme dock lägre under lov dagarna. De olika taxesystemen för fritidshemmen gör att avgifterna för mars månad inte är representativa för den genomsnittliga månadskostnaden under ett helt år, även om hänsyn tas till att man tillämpar olika antal betalmånader. De avgifter som redovisas här är därför inte helt jämförbara mellan kommunerna.

För skolbarn i åldern 9-12 år har en del kommuner fritidsklubbsverksamhet istället för fritidshem. Avgiften för fritidsklubb är lägre än för fritidshem. I en del andra kommuner är avgiften för fritidshem lägre för barn i åldern 9-12 år än för yngre barn.

Tidsrelaterad taxa inom olika kommuntyper

Kommuner som har *timtaxa eller minst fem tidsintervall i taxan* finns inom alla typer av kommuner utom inom de tre storstäderna som har färre intervall i taxan. Av landsbygdskommunerna, större städer och förortskommunerna har mer än 60 procent minst fem tidsintervall eller timtaxa. Inom glesbygdskommunerna är motsvarande andel endast cirka 20 procent. Av de 89 kommuner som har *högst tre tidsintervall* i taxan för förskolan hör sammanlagt 61 till någon av kommuntyperna industrikommuner, glesbygdskommuner, medelstora städer samt övriga mindre kommuner. Frånsett gruppen storstäder så är det vanligast inom glesbygdskommunerna med högst tre tidsintervall i taxan (57 procent). (Två av storstäderna har tre tidsintervall i taxan, den tredje fyra tidsintervall.)

Inkomstrelatering

I cirka 90 procent av kommunerna är avgifterna i förskola och fritidshem beroende av föräldrarnas inkomst. (För ensamstående baseras avgiften på dennes inkomst med tillägg för underhållsbidrag/underhållstöd.)

Det är vanligt att avgiften beräknas som en procentuell andel av inkomsten (procenttaxa). I de fall avgiften även är beroende av barnens vistelsetid varierar procentandelen med de olika nivåerna för vistelsetid. Då timtaxa tillämpas är det vanligt att avgiften per timme anges i promille av inkomsten. Till detta kommer ofta en grundavgift som i en del kommuner är oberoende av inkomst medan den i andra kommuner beräknas i procent av inkomsten. År 1999 har cirka 185 kommuner någon form av procenttaxa. I ytterligare drygt 70 kommuner varierar avgifterna mellan olika inkomstintervall. Antalet inkomstintervall varierar mellan kommunerna. I 46 kommuner uppgår antalet intervall till mer än tio.

Förekomsten av inkomstrelatering har ökat sedan 1990, då 75 procent av kommunerna hade någon form av inkomstrelatering. År 1994 var motsvarande andel 86 procent och är nu år 1999 som nämnts 90 procent. Samtidigt har *graden* av inkomstrelatering förändrats.

Tabell 6 Kommunerna fördelade efter grad av inkomstrelatering i avgifterna år 1999

Grad av inkomstrelatering	Förskola		Fritidshem	
	Antal	%	Antal	%
Ej inkomstrelaterad	29	10	31	11
Inkomstrelaterad:				
Högst 5 intervall	8	3	10	3
6-10 intervall	14	5	13	5
Mer än 10 intervall	46	16	46	16
Procent av inkomsten	186	65	184	64
Annat	5	2	4	1
Summa	288	100	288	100

1990 var relateringen till olika inkomstintervall vanligast, medan procenttaxan dominerar idag.

Många kommuner har en övre och/eller undre gräns för den avgiftsgrundande inkomsten, alternativt en maximiavgift eller en minimiavgift. Det förekommer också att ingen avgift alls tas ut för personer med inkomst under en viss nivå. Enligt Svenska Kommunförbundets undersökning 1995 tillämpade då 185 kommuner systemet med inkomsttak och 41 systemet med maximiavgift. (Uppgifter om antalet kommuner som tillämpade en minimiavgift eller som inte tog ut någon avgift alls är inte angivet.)

Föreliggande undersökning innehöll en fråga om det var möjligt att få avgiften reducerad på grund av låg inkomst. Man uppmanades svara ja om det var möjligt att efter särskild ansökan få avgiften reducerad i jämförelse med den normala taxan. 53 kommuner svarade ja på denna fråga. 15 av dessa hade annars en taxa som inte var inkomstrelaterad. Om alla svarat korrekt på frågan innebär det att i 15 av de cirka 30 kommunerna som inte har inkomstrelaterade avgifter är det ändå möjligt att få avgiften reducerad till följd av låg inkomst.

Syskonrabatt

Alla kommuner har någon form av avgiftsreduktion då man har mer än ett barn inom barnomsorgen. Avgiften för det andra barnet är sålunda lägre än för det första barnet. Ofta är rabatten högre ju fler barn man har inom barnomsorgen. Det finns även kommuner som reducerar avgiften om familjen har andra hemmavarande barn.

Utifrån våra typfamiljer kan två exempel på syskonrabatt ges. Det är familjerna 2 och 8 respektive 4 och 12. De sistnämnda har emellertid så hög inkomst (44 100 kr/månad) att de i ett par kommuner nått upp till avgiftstaket redan med ett barn. Ytterligare ett barn resulterar inte i någon ökning av avgiften. Inkomsten för familjerna 2 och 8 är 32 900 och de har ett respektive två barn i förskola 40 timmar per vecka. I tabell 7 anges för familj 8 avgiften för det andra

Tabell 7 Avgiften för andra barnet i procent av avgiften för första barnet. Familjer med bruttoinkomst = 32 900 kr/månad och barnens vistelsetid i förskolan 40 timmar/vecka (per barn)

Kommuntyp	Avgift för andra barnet i % av avgiften för det första			Antal kommuner (exklusive Ragunda)
	median	varierar mellan	de 80% i mitten varierar mellan	
Storstäder	35	28 - 40	3
Förortskommuner	40	14 - 83	30 - 64	36
Större städer	31	15 - 56	17 - 50	26
Medelstora städer	28	7 - 63	12 - 51	40
Industrikommuner	28	0 - 70	14 - 50	53
Landsbygdskommuner	35	14 - 71	18 - 62	30
Glesbygdskommuner	24	3 - 42	7 - 40	28
Övriga större kommuner	27	13 - 67	17 - 53	31
Övriga mindre kommuner	30	9 - 85	14 - 51	41
Riket	30	0 - 85	15 - 51	288

barnet i relation till avgiften för det första barnet. I detta fall finns det *en* kommun där familjen når upp till avgiftstaket redan för ett barn.

I hälften av kommunerna utgör avgiften för det andra barnet högst 30 procent av avgiften för det första barnet. I en tiondel av kommunerna utgör avgiften för det andra barnet mer än 50 procent av avgiften för det första barnet. Avgiften för det andra barnet uppgår som mest till 85 procent av avgiften för det första barnet. Rabatten för det andra barnet tycks vara störst inom glesbygdskommuner och minst inom förortskommuner. (Eventuella maxtak för avgiften kan dock ha påverkat resultaten.)

Lägre avgift vid sjukfrånvaro?

I de kommuner där barnens närvaro registreras i ett tidmätningssystem blir avgiften automatiskt lägre då barnen är frånvarande pga sjukdom. Möjligheten att få avgiften reducerad då barnen är sjuka varierar annars mellan kommunerna.

I enkäten fanns en fråga med följande formulering: "Är det möjligt att få avgiften reducerad på grund av sjukdom?" Svarsalternativen och svaren framgår av tabell 8. Många av de kommuner som har tidmätningssystem hade svarat nej på frågan eller inte svarat alls, men lämnat kommentaren att det endast är den fasta avgiften som utgår då barnen är sjuka. Dessa svar har ändrats och registrerats under "ja, efter - 2 veckor". Därefter återstår cirka 100 kommuner som antingen svarat nej eller inte svarat alls på frågan. I övriga cirka två tredjedelar av kommunerna är det således möjligt att få avgiften reducerad vid barns sjukdom.

Det framgår dock inte av enkäten hur avgiftsreduktionen går till. Av kommentarer till frågan framgår att det kan finnas vissa villkor förknippade med möjligheten att få avgiften reducerad. Bland de kommuner som svarat *ja* finns följande kommentarer: "efter särskild ansökan", "mot uppvisande av läkarintyg", "vid resistent pneumokocker", "vid lång sjukhusvistelse". Bland de kommuner som svarat *nej* finns följande kommentarer: "individuell prövning kan innebära undantag", "när alla dagar för vård av sjukt barn utnyttjats", "när smittskyddsläkare avstänger barnet".

Tabell 8 Svar på frågan om det är möjligt att få avgiften reducerad pga barns sjukdom

Svars- alternativ	Förskola		Fritidshem	
	1999	Motsvarande svar 1996	1999	Motsvarande svar 1996
Ja, efter				
- 2 veckor	72	30	68	31
3-4 veckor	75	35	75	34
5 v eller mer	41	4	42	6
Nej	91	219	92	217
Ej svarat	9	0	11	0
Summa	288	288	288	288

Observera att svaren 1996 och 1999 inte är helt jämförbara, se texten.

En jämförelse med motsvarande uppgifter från 1996 tyder på att möjligheterna att få avgiften reducerad har förbättrats avsevärt under senare år. Frågan var dock annorlunda formulerad 1996 och svaren byggde i huvudsak på det som gick att utläsa ur taxeanvisningarna⁷, vilket innebär att det är vanskligt att dra några säkra slutsatser om huruvida möjligheterna faktiskt har förbättrats.

⁷ Frågans lydelse: "Tillämpas avgiftsbefrielse eller avgiftsreduktion vid barns sjukdom?" Svaret fylldes i av SCB med ledning av taxebeskrivningarna. Hela enkäten med ifyllda svar skickades därefter ut till kommunerna för kontroll.

Effekter av inkomst- och tidsrelatering

Avgiftens förändring vid ökad inkomst

Genom att jämföra de typfamiljer som endast skiljer sig åt beträffande inkomsterna kan man se vad inkomstrelateringen betyder för avgifterna. Tre par av typfamiljer har jämförts. Inom varje par har familjerna samma antal barn (två), samma omsorgsform (förskola) och samma närvarotider (40 eller 46 timmar). Två av familjeparen hör till kategorin ensamstående, det tredje paret till kategorin sammanboende.

Eftersom 90 procent av kommunerna har någon form av inkomstrelaterad taxa bör även avgifterna inom respektive par skilja sig åt i cirka 90 procent av kommunerna. För de ensamstående familjerna 6 och 7 som har mellanlåg inkomst respektive medelinkomst skiljer sig avgiften åt i endast 83 procent av kommunerna, se tabell 9. Det finns två förklaringar till detta. Den ena är att inkomstskillnaden är ganska liten och att i en del kommuner där avgiften relateras till olika *inkomstintervall*, kan dessa familjers inkomster ligga inom samma intervall och därmed ge samma avgift. Den andra förklaringen är att de båda inkomsterna är så pass låga att de i vissa kommuner ligger under en nedre gräns för den avgiftsgrundande inkomsten och därför ger samma avgift.

Inkomstskillnaden mellan familjerna 9 och 10 är däremot stor och för dessa skiljer sig avgiften åt i 91 procent av kommunerna, dvs. i en större andel än som har inkomstrelaterade taxor. Det beror på att familj 9 i några av de kommuner som inte har inkomstrelaterade avgifter trots detta fått avgiften reducerad pga av låg inkomst.

För familjerna 11 och 12, som är de typfamiljer som har de högsta inkomsterna och samtidigt de längsta omsorgstiderna (46 timmar per vecka), skiljer sig avgifterna åt i endast 77 procent av kommunerna. Det beror på att båda familjerna i flera kommuner nått upp till det maximala avgiftsuttaget.

**Tabell 9 Avgiftens förändring vid vissa inkomstökningar.
Kommuner där avgiften påverkas av inkomstökningarna**

Typ- familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		In- komst- ökning %	Avgiftsökning kr/mån			Avgiftsökning %		Antal kommuner
	från	till		median	varierar mellan	de 80% i mitten varierar mellan	median	de 80% i mitten varierar mellan	
6 och 7	13 150	14 500	10	112	17-611	84-150	10	7-13	239 (83%)
9 och 10	16 750	21 900	31	450	205-1641	350-600	31	23-39	263 (91%)
11 och 12	35 200	44 100	25	572	2-1365	90-864	20	3-25	221 (77%)

För de två paren av typfamiljer som har de lägre inkomsterna leder inkomstökningarna till lika stor procentuell ökning av avgifterna *i genomsnitt*. För paret med de högsta inkomsterna är den genomsnittliga avgiftshöjningen dock lägre än inkomstökningen till följd av att den högavlönade familjen i vissa kommuner uppnått inkomsttak och maximavgiften.

Förändringen av avgifterna i kronor räknat varierar kraftigt mellan kommunerna. En ökning av inkomsten från 16 750 kronor till 21 900 kronor (familjerna 9 och 10) leder till att avgiften ökar med cirka 200 kronor i månaden i en kommun och i en annan kommun med 1 640 kronor i månaden. Inom 80 procent av kommunerna ligger avgiftsökningen inom intervallet 350–600 kronor. I de kommuner som har de största avgiftsökningarna i kronor är den allmänna avgiftsnivån högre än i de kommuner som har de lägsta avgiftshöjningarna. Den procentuella förändringen av avgifterna skiljer sig därför inte lika kraftigt åt mellan dessa två kommungrupper som förändringen uttryckt i kronor.

Den största avgiftsskillnaden i kronor mellan familjerna 9 och 10 finns ofta i kommuner med borgerlig majoritet. Många av dem är förorter. Flertalet av kommunerna med låga avgiftsskillnader i kronor har socialdemokratisk majoritet och de är relativt jämnt spridda mellan olika typer av kommuner.

Avgiftens förändring vid ökad vistelsetid

Nästan alla kommuner har någon form av tidsrelatering i taxan. Det är dock endast cirka 50 kommuner som har timtaxa, vilket gör att följsamheten mellan förändringar i vistelsetid och förändringar i avgift inte är lika stark som följsamheten mellan förändringar av inkomst och förändringar i avgift.

För två par av typfamiljer med barn i förskola kan man studera har vistelsetiden påverkar avgiften. Typfamiljerna 1 och 2 har ett barn i förskola, typfamiljerna 5 och 11 två barn. För de förstnämnda är skillnaden i vistelsetid 7 timmar i veckan och för de sistnämnda 13 timmar. Avgiften ökar i båda fallen i cirka 75 procent av kommunerna. I merparten av de övriga kommunerna ligger sålunda de skilda vistelsetiderna inom samma tidsintervall i taxan. (Sju kommuner har ingen tidsrelatering i taxan alls.) I enstaka fall är dock avgiften oförändrad därför att avgiftstaket uppnåts.

**Tabell 10 Avgiftens förändring vid ökad vistelsetid.
Några exempel. Kommuner där avgiften påverkas av ökad vistelsetid**

Typfamiljer			Ökning	Avgiftsökning kr/mån			Avgiftsökning %		Antal
nr	brutto- inkomst	vistelsetid	av vistelse- tid %	median	varierar mellan	de 80% i mitten varierar mellan	median	de 80% i mitten varierar mellan	kommuner
1 och 2	32 900	33 och 40	21	286	28-658	121-452	15	8-25	214 (74%)
5 och 11	35 200	33 och 46	39	484	18-1331	180-902	18	7-35	221 (77%)
13 och 15	32 900	18 och 26	44	302	41-702	150-483	24	13-43	164* (57%)

*Uppgifterna för familj 13 och 15 avser fritidshem. Där är tidsintervallen ofta grövre och avgifterna inte lika hårt kopplade till vistelsetid som i förskolan.

Om familj 1 ökar barnets vistelsetid från 33 till 40 timmar i veckan ökar avgiften i en kommun med 28 kronor och i en annan med 658 kronor i månaden. I allmänhet ligger dock avgiftsökningen mellan 120 och 450 kronor, motsvarande 8-25 procent. Om familj 5 ökar

barnens vistelsetid från 33 till 46 timmar i veckan, dvs. nästan dubbelt så mycket som familj 1, när avgiftshöjningen i någon kommun upp till 1 330 kronor i månaden. I allmänhet varierar dock ökningen mellan 180 och 900 kronor mellan kommunerna, motsvarande 7-35 procent. Uppgifterna över den procentuella ökningen av avgifterna tyder på att den största delen av avgiftshöjningen sker när närvaron ökar till 40 timmar, medan den ytterligare ökningen till 46 timmar inte ger lika stor höjning. I många kommuner ligger den övre gränsen för avgiftsuttag just på 40 timmar.

Vistelsetidens betydelse för avgiftens storlek har ökat sedan 1996. För motsvarande familjepar⁸ ökade avgiften i endast 54 respektive 62 procent av kommunerna. För familj 1 ökar avgiften 1999 i 214 kommuner jämfört med 156 år 1996. Mer än hälften av de tillkommande kommunerna finns inom grupperna landsbygdskommuner, medelstora städer och övriga större kommuner. Det är liksom 1996 minst vanligt att avgifterna ökar i glesbygdskommunerna. Där är avgifterna nu oförändrade i 40 procent av kommunerna. Även inom gruppen övriga mindre kommuner är det relativt vanligt att avgifterna är oförändrade; för familj 1 i cirka 60 procent av kommunerna (tabell B12).⁹

Vistelsetidens betydelse för avgiften på fritidshem kan studeras för ett familjepar, nr 13 och 15. Familjen, sammanboende föräldrar med en åttaåring, ökar barnets vistelsetid från 18 till 26 timmar. I drygt 40 procent av kommunerna påverkas inte avgiften alls enligt undersökningen. I övriga knappt 60 procent varierar avgiftshöjningen mellan 5 och ca 70 procent. Resultaten är dock något osäkra pga av viss oklarhet i frågeställningen, se vidare bilaga 1.

⁸ Familjerna 1 och 2 har jämförts med familjerna 4 och 8 1996, vilka hade två barn till skillnad från familjerna 1 och 2 som har ett barn. Barnantalet har dock inte någon betydelse för jämförelsen av antalet kommuner i vilka avgiften påverkas av ökad vistelsetid.

⁹ Indelningen av kommunerna i kommuntyper har ändrats sedan 1996. Bl.a. har något färre kommuner klassats som landsbygdskommuner eller glesbygdskommuner och något fler som övriga större kommuner eller övriga mindre kommuner.

Avgiftens förändring vid samtidig ökning av inkomst och vistelsetid

När en förälder går upp i arbetstid och ökar sin inkomst förlängs ofta barnens vistelsetid i förskolan respektive fritidshemmet. Det kan därför vara intressant att studera vad som händer med barnomsorgsavgiften om en familj både ökar sin inkomst och barnens vistelsetid. Två exempel på vad detta kan innebära kan ges utifrån våra typfamiljer.

I det första fallet är föräldern ensamstående, arbetar deltid och har två barn i förskola 40 timmar per vecka. Inkomsten ligger under medelinkomsten för denna familjetyp. Övergång till heltid innebär att barnen måste vistas 46 timmar i förskolan. Inkomsten ökar samtidigt med 3 600 kronor motsvarande 27 procent. Denna förändring resulterar i en ökad avgift i 95 procent av kommunerna. I genomsnitt ökar avgiften med 35 procent. Av de tidigare studierna av inkomstens respektive vistelsetidens betydelse för avgiftens storlek kan man dra slutsatsen att det är inkomstförändringen som i detta fall har den största betydelsen för avgiftshöjningen. I 80 procent av kommunerna ligger avgiftshöjningen inom intervallet 227–556 kronor per månad. I några kommuner uppgår den dock till mer än 1 100 kronor. Det rör sig oftast om kommuner där familjerna får avgiften reducerad pga låg inkomst. Reduktionen blir avsevärt mindre då familjens inkomst ökar, vilket resulterar i en kraftig avgiftshöjning.

Tabell 11 Avgiftens förändring vid samtidig ökning av inkomst och vistelsetid för vissa typfamiljer. Vistelsetiden ökar från 40 till 46 timmar (15 procent). Kommuner där avgiften påverkas

Typ-familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		In- komst- ökning %	Avgiftsökning kr/mån			Avgiftsökning %			Antal kommuner	
	från	till		median	varierar mellan	de 80% i mitten varierar mellan	median	medel- värde	de 80% i mitten varierar mellan		
6 och 9	13 150	16 750	27	337	49-1318	227-576	27	35	18-50	275	(95%)
8 och 11	32 900	35 200	7	224	3-1008	159-643	8	12	6-22	258	(90%)

I det andra fallet består familjen av sammanboende föräldrar med två barn i förskola 40 timmar per vecka. Den ene föräldern arbetar deltid. Den gemensamma inkomsten ligger på medelnivå. Då den deltidsarbetande går upp till heltid ökar den gemensamma inkomsten med 2 300 kronor motsvarande 7 procent. Barnens vistelsetid ökar till 46 timmar per vecka. Denna förändring resulterar i ökad förskoleavgift i 90 procent av kommunerna. Även i detta fall finns det några kommuner där avgiftshöjningen blir mycket stor. Med undantag för en kommun så rör det sig emellertid om andra kommuner än i det första exemplet. Inom flertalet ligger dock höjningen inom intervallet 159–643 kronor per månad. I genomsnitt ökar avgiften med 12 procent.

Avgiftshöjning mellan 1996 och 1999?

I 93 av 162 kommuner som i mars 1999 tillämpar procenttaxa inom förskolan (och för vilka specialberäkning av avgiften *inte* gjorts¹⁰) är den procentuella ökningen av avgifterna för typfamiljerna mellan 1996 och 1999 *större än* den procentuella ökningen av inkomsten. *Det tyder på att en avgiftshöjning skett i dessa 93 kommuner.* Förändringen av avgifterna i de 93 kommunerna ligger på i genomsnitt 23 procent, vilket kan jämföras med typfamiljernas inkomstökning på 11,7 procent¹¹ i genomsnitt. Den faktiska höjningen av taxorna förefaller således vara drygt 10 procent i genomsnitt i de 93 kommunerna. I resterande 69 kommuner är avgifterna oförändrade eller lägre än 1996.

I 25 av 26 kommuner som *inte* har inkomstrelaterad taxa 1999 (och för vilka specialberäkning ej gjorts) har avgifterna höjts med i genomsnitt 16 procent.

För de kommuner som har inkomstrelaterad taxa av *annat slag än procenttaxa*, dvs. oftast relaterad till *inkomstintervall*, är det svårt att uttala sig om förändringarna. Om avgiftsökningen är större än inkomstökningen är det kanske bara en följd av att man hamnat i ett högre inkomstintervall i taxan, medan själva avgifterna inom de olika inkomstintervallen är oförändrade. På samma sätt kan det vara så att även om inkomsten ökat så behöver inte avgiften ha blivit högre om man fortfarande ligger inom samma inkomstintervall. I 44 av 66 kommuner som har inkomstrelaterad taxa av annat slag än procenttaxa (exkl. 7 kommuner för vilka specialberäkning gjorts)

¹⁰ Totalt 186 kommuner tillämpar procenttaxa för förskolan. För 22 av dessa har SCB gjort specialberäkningar av den genomsnittliga månadsavgiften 1999, vilket gör att uppgifterna inte är helt jämförbara med 1996 års uppgifter. Dessutom har inte jämförelse gjorts för Nykvarns kommun som är ny fr.o.m. 1999 samt för ytterligare en kommun som 1996 hade 0:- i avgift för en av typfamiljerna.

¹¹ Typfamiljernas inkomster 1996 har räknats upp med 12,2 procent, men underhållstödet för ensamstående är oförändrat, vilket gör att inkomstökningen blir 11,7 procent i genomsnitt.

har avgifterna för typfamiljerna 1999 ökat med i genomsnitt ca 21 procent, dvs. med mer än den genomsnittliga inkomstökningen.

En jämförelse mellan familj 6 1999 och familj 7 1996, vilka har nästan samma inkomst i absoluta tal, tyder på att avgifterna höjts i drygt hälften av kommunerna, medan de är oförändrade eller har sänkts i övriga kommuner. Höjningen ligger på cirka 15 procent i genomsnitt.

Sammanfattningsvis tyder undersökningen på att avgifterna – för de typfamiljer som undersökningen avser – höjts i drygt hälften av kommunerna och att avgiftshöjningen i dessa ligger på 10–15 procent i genomsnitt.

80 procent av kommunerna har angett att taxan gäller från ett datum som ligger senare än april 1996. Det är således möjligt att taxorna ändrats i något avseende i 80 procent av kommunerna. Dessa ändringar behöver dock inte ha medfört att av avgifterna för typfamiljerna 3–12 ändrats. En ändring av avgifterna för 6-åringar till följd av införandet av förskoleklass berör t.ex. inte typfamiljerna 3–12.

Avgiftsförändring per kommuntyp

Den genomsnittliga förändringen av avgifterna för familjerna 3–12 är lägst för gruppen storstäder, +12 procent. Skillnaden mellan storstäderna är dock stor. Förändringen i Stockholm är +5 procent, i Malmö +19 procent och i Göteborg +12 procent. I själva verket är det endast i Malmö som avgifterna höjts, eftersom familjernas inkomst är nära 12 procent högre än 1996. (Stockholm har intervalltaxa vilket förklarar att förändringen blivit liten.)

Näst lägst är förändringen inom kommuntyperna 7–9, +13 till +14 procent. Nummer 7 avser glesbygdskommuner dit Ragunda hör. Om Ragunda inte räknas med blir istället förändringen för glesbygdskommuner högre än genomsnittet för riket. Kommuntyperna 8 och 9 avser kommuner med högst 50 000 invånare och som inte räknas som medelstora städer, industrikommuner eller landsbygdskommuner.

Tabell 12 Avgiftsförändring mellan 1996 och 1999 per kommuntyp och familjetyp

Kommuner för vilka specialberäkning gjorts redovisas separat

Kommuntyp	Samtliga kommuner			Kommuner med procenttaxa och avgiftsökning >11,7%		
	Ensamstående	Samboende	Totalt	Ensamstående	Samboende	Totalt
1 Storstad	14	10	12	22	20	19
2 Förortskommuner	19	14	17	21	22	21
3 Större städer	19	15	17	27	22	25
4 Medelstora städer	18	19	18	20	23	21
5 Industrikommuner	18	18	18	26	27	26
6 Landsbygdskom.	23	13	18	48	23	34
7 Glesbygdskom.	14	13	13	18	21	19
exkl. Ragunda	18	17	18	18	21	19
8 Övriga större kom.	12	16	14	18	22	20
9 Övriga mindre kom.	14	13	14	19	20	19
Samtliga exkl. specialberäknade	17	15	16	24	23	23
Specialberäkning	21	21	21	50	46	48
Samtliga	17	16	17	27	25	26

Skillnader mellan ensamstående och sammanboende

Förändringarna av avgifterna är i genomsnitt en aning högre för ensamstående än för sammanboende. Skillnaderna är störst för den grupp av kommuner som 1999 hade ett taxesystem där avgiften var oberoende av inkomsten, vilket kan synas märkligt. En förklaring kan vara att de ensamstående genom den inkomstökning som antagits gälla för dessa familjer nått upp i en inkomstnivå som inte berättigar till någon reducering av avgiften. Det kan också vara så att reglerna för avgiftsreducering har ändrats.

Även bland de kommuner som har procenttaxa 1999 finns det dock några som har stora skillnader i avgiftsökningen mellan ensam-

stående och samboende. Det kan vara en följd av att man ändrat taxesystemet efter 1996. En annan möjlig förklaring är att vissa av de samboende familjerna nått avgifts- eller inkomsttak, varför de inte fått någon avgiftshöjning eller en lägre höjning än övriga familjer.

Tabell 13 Avgiftsförändring mellan 1996 och 1999 per taxetyp och familjetyp

Kommuner för vilka specialberäkning gjorts ingår inte

Taxesystem	Ensam- stående	Samman- boende	Totalt
Avgift oberoende av inkomst	19	12	15
Procenttaxa	17	16	17
Intervalltaxa mm	17	16	16
Samtliga exkl. spec.beräkn. och exkl. Ragunda	17	16	17

I tabellerna B15–B19 redovisas förändringen av avgifterna mellan 1996 och 1999 per typfamilj.

Avgifterna och familjernas ekonomi

För den enskilda barnfamiljen är inte bara barnomsorgsavgiften utan även skatter och bidrag betydelsefulla för ekonomin. Den sammanlagda effekten av inkomster, transfereringar och avgifter avgör vilken ekonomisk standard familjen har. Kombinationen mellan nivå på kommunalskatt och nivå på barnomsorgsavgift varierar mellan kommunerna. Vissa kommuner har en förhållandevis låg kommunalskatt och höga barnomsorgsavgifter medan andra har tvärtom. Den sammanlagda effekten av detta varierar mellan kommunerna och mellan familjer i olika inkomstskikt.

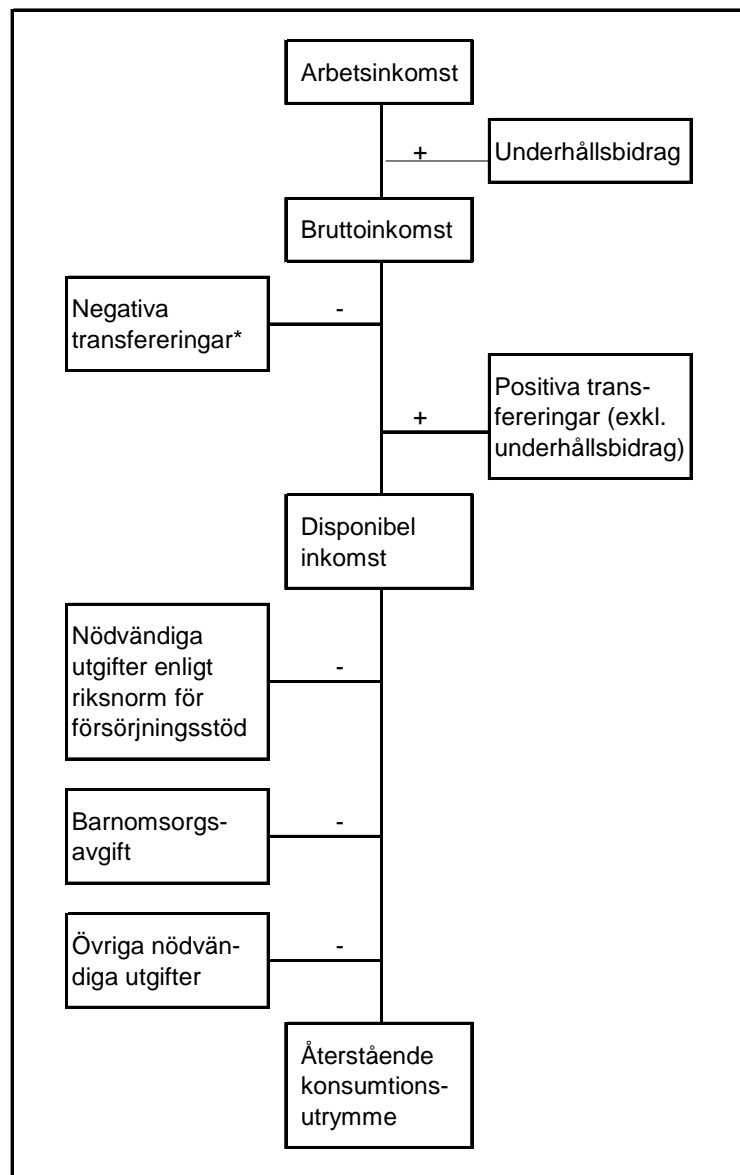
I detta avsnitt skall vi studera de olika typfamiljernas ekonomiska standard. Hur stor del av familjernas inkomster går till avgifter? Kan det befaras att familjer av ekonomiska skäl avstår från barnomsorg? Hur mycket har familjerna kvar att leva av sedan de betalat allt nödvändigt, inklusive barnomsorgsavgiften?

Disponibel inkomst

Den summa som en familj har kvar att leva av – den *disponibla inkomsten* – kan skilja sig avsevärt från familjens *arbetsinkomst*, dvs. den sammanlagda inkomsten av arbete. Till arbetsinkomsten kommer positiva transfereringar som barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd, medan negativa transfereringar som statlig skatt, kommunalskatt, landstingsskatt och ev. församlingsskatt avgår. För våra typfamiljer är de positiva transfereringarna statliga och därför desamma i alla kommuner medan de negativa kan variera. Typfamiljerna har antagits betala församlingsskatt.

Transfereringarna bidrar till att utjämna ekonomiska skillnader som uppstår på grund av olikheter i inkomster, försörjningsbördan eller arbetsförmåga. De medverkar också till utjämning av skillnader i inkomst över livstiden. Att de bidrar till en omfördelning visar en jäm-

Figur 1 Beräkning av disponibel inkomst och återstående konsumtionsutrymme

* Skatt dras ej på den del av inkomsten som utgörs av underhållsbidrag.

förelse mellan typfamiljernas bruttoinkomster och disponibla inkomster (tabell B20). T.ex. är bruttoinkomsten för den höglönade samboende familjen med två barn (nr 12) ca 31 000 kr högre per månad än bruttoinkomsten för den låglönade ensamstående tvåbarnsfamiljen (nr 6). Efter transfereringarna återstår en skillnad på i genomsnitt knappt 15 000 kr.

Den disponibla inkomsten varierar mellan kommunerna pga skillnader i skattesatser. Skillnaden uppgår till mellan 640 kronor och 2 900 kronor beroende på typfamilj och är störst för familjer med höga inkomster. Skillnaden motsvarar cirka 5–7 procent av typfamiljernas bruttoinkomst.

I jämförelse med 1996 har den disponibla inkomsten som andel av bruttoinkomsten minskat. Minskningen är störst för de ensamstående typfamiljerna. En jämförelse av medianerna 1996 och 1999 tyder på att minskningen i genomsnitt uppgår till mellan 3,3 och 4,4 procentenheter för de ensamstående. För de samboende typfamiljerna tyder jämförelsen på en minskning med 1,0 till 1,6 procentenheter. När vi här jämför typfamiljerna 1999 med motsvarande typfamiljer 1996 måste vi komma ihåg att typfamiljerna 1999 har 10–12 procent högre inkomst än typfamiljerna 1996. Förändringarna är dels en följd av detta, dels en följd av ändringar av skatter och bidrag.

Avgift och disponibel inkomst

Den disponibla inkomsten används till att betala hyra, mat, avgifter och andra förnödenheter. Hur stor del som går till barnomsorgsavgifter beror förutom på familjens lön och barnens vistelsetid på i vilken kommun familjen är bosatt. Andelen kan variera mellan några få procent till över 20 procent för samma typfamilj beroende på kommun (tabell 14). För de tolv typfamiljerna som har barn i förskola går i *genomsnitt* mellan 8 och 12 procent av den disponibla inkomsten till förskoleavgiften. För typfamiljerna med barn i fritidshem går i genomsnitt 5–6 procent till fritidshemsavgiften.

I jämförelse med 1996 har den andel av den disponibla inkomsten som går till barnomsorgsavgift ökat med knappt en procentenhet i genomsnitt.

Tabell 14 Andel av den disponibla inkomsten som går till avgifter i förskola respektive fritidshem för typfamiljerna. Procent

Ragunda kommun som inte har några avgifter ingår ej i tabellen.

Typfamilj			Avgiftens andel av disponibel inkomst (%)		
nummer		brutto-inkomst	median	varierar mellan	de 80 % "mittersta" kommunerna varierar mellan
-96 -99		(kr/mån)			
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	32 900	9	5 - 13	7 - 10
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	32 900	10	5 - 13	8 - 11
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	14 550	8	3 - 19	7 - 10
3 4	Sammanboende	44 100	10	5 - 16	7 - 12
Två barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	35 200	11	6 - 16	9 - 13
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	13 150	8	2 - 22	7 - 11
7 7	Ensamstående	14 500	9	4 - 21	7 - 11
8 8	Sammanboende	32 900	12	7 - 18	10 - 14
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	16 750	10	6 - 23	8 - 13
10 10	Ensamstående	21 900	11	7 - 22	9 - 15
11 11	Sammanboende	35 200	12	7 - 20	10 - 15
12 12	Sammanboende	44 100	12	6 - 21	9 - 15
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	32 900	5	2 - 9	4 - 7
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	18 950	6	2 - 11	4 - 8
- 15	Sammanboende	32 900	6	2 - 11	4 - 8

Hur stora är då familjernas kostnader för barnomsorg i jämförelse med andra nödvändiga utgifter för barnen? Enligt den socialbidragsnorm som gällde i mars 1996, uppgick kostnaden för mat, kläder och annat nödvändigt till nära 2 000 kronor i månaden för ett barn i åldern 4-10 år och till sammanlagt ca 3 600 kronor för två barn, varav ett i åldern 0-3 år och ett i åldern 4-10 år¹². För typfamiljerna i föreliggande undersökning motsvarar det i genomsnitt mellan 7 och 26 procent av den disponibla inkomsten. Avgifterna för barnomsorg i förskola uppgår som nämnts till i genomsnitt mellan 8 och 12 procent av den disponibla inkomsten.

Återstående konsumtionsutrymme

Ett mått på typfamiljernas ekonomiska standard ges av det återstående konsumtionsutrymmet. Det är den summa som finns kvar av den disponibla inkomsten sedan familjens kostnader för boende, mat, kläder, barnomsorgs-avgifter och andra nödvändiga förnödenheter räknats bort. Det är den summa som i princip medför standardskillnader mellan olika hushåll. Beräkningsgången framgår av flödes-schemat i figur 1.

Vid beräkningen av det återstående konsumtionsutrymmet har typfamiljerna antagits bo i hyreslägenheter med en hyra som motsvarar den genomsnittliga hyresnivån i landet. Familjerna med ett barn hyr en trerumslägenhet och familjerna med två barn en fyrrumslägenhet. Övriga nödvändiga utgifter har beräknats dels utifrån gällande riksnorm för försörjningsstöd (socialbidrag), dels utifrån tidigare socialbidragsnormer. De nödvändiga utgifterna för de mest grundläggande behoven – mat, kläder mm – har sålunda antagits vara desamma som enligt försörjningsstödet. Utgifter för möbler och hushållsreda mm, hushållsel, hemförsäkring, läkarvård och tandvård har

¹² Motsvarande uppgifter finns inte i den nya socialbidragsnormen (eg. försörjningsstödet), vilken omfattar färre utgiftsposter och är uppbyggd på ett annat sätt. En förändring av normen skedde redan i oktober 1996 och då angavs bl.a. som skäl att utvecklingen inneburit att socialbidragsnormen kommit att överskrida den skäliga levnadsnivå för barnfamiljer som Konsumentverket beräknat (SOSFS 1996:22 Socialstyrelsens allmänna råd). Möjligen är de angivna beloppen därför för höga.

beräknats utifrån tidigare socialbidragsnormer med vissa justeringar. För kostnader för arbetsresor och medlemskap i fackförening har särskilda antaganden gjorts. Antagandena beskrivs i bilaga 2: Beräkning av återstående konsumtionsutrymme.

När man jämför den ekonomiska standarden för familjer med olika sammansättning brukar man använda ett mått per konsumtionsenhet. Detta mått tar hänsyn till att familjer är olika stora och att kostnaderna för familjemedlemmar i olika åldrar skiljer sig åt. För typfamiljerna har det återstående konsumtionsutrymmet beräknats både för familjerna totalt och per konsumtionsenhet.

Skillnader i avgifter och skatter leder till att det ekonomiska utfallet skiljer sig åt mellan kommunerna. Samma typfamilj kan ha 3 000 – 4 000 kr mer per månad kvar att leva av i en kommun än i en annan (tabellerna B22 och B23). Vanligtvis är dock skillnaderna inte så stora. Om man utesluter de 10 procenten av kommunerna där familjen har minst kvar och de 10 procenten där familjen har mest kvar, så blir skillnaden i återstående konsumtionsutrymme som mest 1 200 – 1 800 kr för de samboende typfamiljerna. För de ensamstående är skillnaden i kronor mindre, men den relativa skillnaden mellan största och minsta återstående konsumtionsutrymme är större.

För litet kvar att leva av

För tre av de ensamstående typfamiljerna är det återstående konsumtionsutrymmet negativt. Det betyder att pengarna inte räcker till det allra nödvändigaste, enligt beräkningarna utifrån normen för försörjningsstöd mm. Ingen av familjerna har ett underskott innan barnomsorgsavgiften är betald.

Två av familjerna har två barn i förskola 40 timmar i veckan, den tredje två barn i förskola 46 timmar i veckan. För familjen med den lägsta bruttoinkomsten, 13 150 kr per månad, är utrymmet negativt i nära 100 kommuner. Familjens avgift för barnomsorg (två barn 40 tim/vecka) varierar inom dessa kommuner mellan 1 100 och 1 700 kr per månad.

Om man utgår från den socialbidragsnorm som gällde 1996 skulle det återstående konsumtionsutrymmet bli lägre. Utrymmet skulle bli

negativt i nästan alla kommuner för familjen med den lägsta inkomsten (nr 6). Skillnader i utgifter för det allra nödvändigaste enligt socialbidragsnormen 1996 och det som antagits här uppgår till 630 kr per månad för de ensamstående typfamiljerna med två barn. I tabell B22b har det återstående konsumtionsutrymmet beräknats enligt 1996 års socialbidragsnorm.

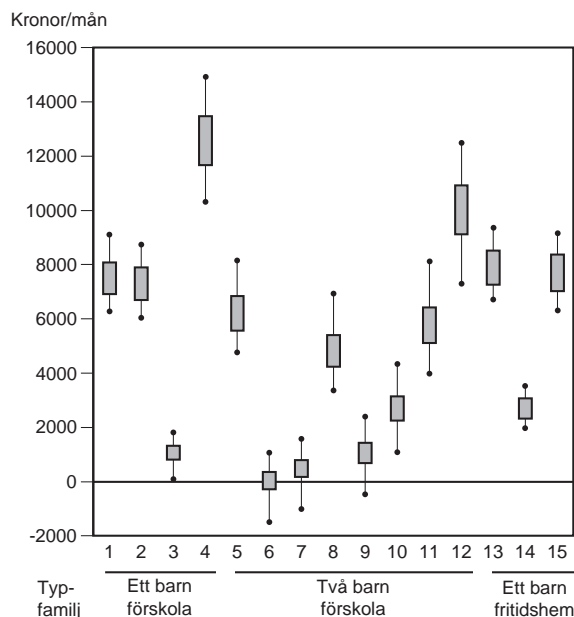
Även för en fjärde familj är det återstående konsumtionsutrymmet knappt. Det är den ensamstående heltidsarbetande föräldern med låg inkomst och ett barn i förskola 46 timmar i veckan. Beräkningarna utifrån 1996 års socialbidragsnorm resulterar i underskott i några kommuner. I tio procent av kommunerna har familjen mindre än 320 kronor kvar per månad.

Skillnaderna mellan ensamståendes och samboendes ekonomiska villkor kan illustreras med ett par exempel.

- Familjerna nr 7 och 8. Nr 7 är en deltidsarbetande ensamstående förälder med medelinkomst, nr 8 en familj med sammanboende föräldrar, medelinkomst och en av föräldrarna deltidsarbetande. Båda familjerna har två barn i förskola 40 timmar per vecka. Den ensamståendes bruttoinkomst är 14 500 kr per månad (inkl. underhållstöd), de samboendes totalt 32 900 kr per månad. Den ensamstående familjen har i genomsnitt 530 kr per månad kvar att leva av, den samboende 4 800 kr.
- Familjerna 9 och 11. Nr 10 är en ensamstående heltidsarbetande förälder med mellanlåg inkomst, nr 12 en familj med sammanboende heltidsarbetande föräldrar med medelinkomst. Båda familjerna har två barn i förskola 46 timmar per vecka. Den ensamståendes bruttoinkomst är 16 750 kr per månad (inkl. underhållstöd), de samboendes totalt 35 200 kr. Efter nödvändiga utgifter har den ensamstående familjen 1 140 kr kvar att leva av per månad, den samboende drygt 5 800 kr.

Diagram 3 Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna

För varje typfamilj innefattar de fyllda fälten de 80 procent ”mittersta” värdena. De lägsta respektive högsta avgifterna är markerade med punkter. (Ragunda ingår i diagrammet.)

Kombinationen av kommunalskatt och avgift

Kommuner med hög kommunalskatt har i genomsnitt lägre avgifter i förskolan än kommuner med låg kommunalskatt. Det finns dock kommuner som både har hög kommunalskatt och hög avgiftsnivå likaväl som kommuner som har låga nivåer på både skatt och avgift. En kommuns avgiftsprofil i jämförelse med andra kommuners kan också se olika ut för ensamstående och samboende, dvs. i princip lågavlönade och högavlönade.

För den enskilda barnfamiljen bestäms den ekonomiska standarden av den sammantagna effekten av inkomster, avgifter, skatter och bidrag. Genom att jämföra vad typfamiljerna har kvar att leva

av i olika kommuner sedan de betalat det nödvändigaste, kan vi se vilket resultat kombinationen av skatter och avgifter ger för ensamstående respektive samboende.

De 10 procent av kommunerna som har *lägst* respektive de 10 procent som har *högst* värden på det återstående konsumtionsutrymmet har i tabellerna B25 och B26 listats för var och en av typfamiljerna med barn i förskola.

Definition

I fortsättningen sägs en typfamilj ha *litet kvar* i en kommun om kommunen tillhör de 10 procent som har lägst värde på det återstående konsumtionsutrymmet för familjen. En typfamilj har *mycket kvar* i en kommun om kommunen tillhör de 10 procent av kommuner som har högst återstående konsumtionsutrymme för typfamiljen. "Litet" respektive "mycket" relaterar därvid till övriga kommuner, inte till nivån på konsumtionsutrymmet.

I tabell B27 anges de kommuner som har litet respektive mycket kvar för *minst hälften* av typfamiljerna. I jämförelse med 1996 har antalet kommuner där minst hälften av typfamiljerna har *litet* kvar minskat. Listan upptar nu endast 13 kommuner jämfört med 24 år 1996. Antalet kommuner där typfamiljerna har *mycket* kvar är i stort sett oförändrat, 26 jämfört med 25 år 1996. Den totala skattesatsen ligger över riksgenomsnittet i de kommuner där typfamiljerna har litet kvar, medan den i de kommuner där typfamiljerna har mycket kvar ligger under riksgenomsnittet med ett par undantag (Ragunda och Säter). I båda fallen är det övervikt för kommuner med borgerlig majoritet.

Tabell B28 visar de kommuner som har litet kvar för minst hälften av de *ensamstående* typfamiljerna respektive för minst hälften av de *samboende* typfamiljerna, medan tabell B29 visar kommuner där familjerna har mycket kvar.

Listan över kommuner där familjerna har litet kvar är längst för ensamstående. Antalet kommuner med litet kvar för samboende har minskat sedan 1996. Kommunerna är endast delvis desamma som 1996. 19 kommuner finns kvar på listan för ensamstående, medan

10 nya tillkommit. På listan för sammanboende finns 12 kvar och 8 nya har tillkommit.

Antalet kommuner i vilka familjerna har mycket kvar (tabell B29) har inte förändrats så mycket sedan 1996, men även här har en del kommuner bytts ut mot nya.

Sambandet mellan avgiftsnivå, politisk majoritet och skattenivå kan studeras för olika kommuner genom att jämföra tabell B28 med tabell B9 samt tabell B29 med tabell B8. Härav framgår:

Kommuner med litet kvar för ensamstående

- Drygt 60 procent har *höga avgifter* för ensamstående. Dessa är borgerliga eller har ingen klar politisk majoritet. Skattesatsen varierar från låg (Lidingö, Danderyd, Håbo, Vaxholm) till hög (Gullspång, Sunne).
- Övriga knappa 40 procent har *skattesatser som ligger över riksgenomsnittet* (t.ex. Munkedal, Vimmerby). Flera av dem har höga avgifter för någon av de ensamstående typfamiljerna (tabell B6).

Kommuner med mycket kvar för ensamstående

- Andelen med *socialistisk majoritet* (56 %) är mer än dubbelt så hög som andelen med borgerlig majoritet.
- 56 procent, huvuddelen med socialistisk majoritet, har *låga eller inga avgifter* för ensamstående, men skattesatser som i regel ligger över riksgenomsnittet (t.ex. Ragunda, Boden, Borlänge, Fagersta). Resten har skattesatser som ligger under riksgenomsnittet.

Kommuner med litet kvar för samboende

- Kommunerna kännetecknas främst av att de har en *skattesats som ligger över riksgenomsnittet*. Den politiska inriktning varierar. 30 procent har socialistisk majoritet, 30 procent varken socialistisk eller borgerlig majoritet samt 40 procent borgerlig majoritet. Sex kommuner av tjugo har höga avgifter för samboende. Ex. Vimmerby – borgerlig majoritet, hög skatt, hög avgift. Torsby – socialistisk majoritet, hög skatt.

Kommuner med mycket kvar för samboende

- Kommunerna kännetecknas främst av en stor andel med *borgerlig majoritet* (71 %) och *skatter som ligger under riksgenomsnittet*. Cirka 40 procent har även låga eller inga avgifter för samboende, varav 60 procent har borgerlig majoritet. Ex. Gnosjö, Hässleholm, Klippan.

Marginal effekter

I tabellerna B30–B33 visas hur mycket familjerna i exemplen får kvar av inkomstökningarna sedan hänsyn tagits till förändringar i avgifter och transfereringar, dvs. det sammanlagda resultatet av inkomstökning, avgiftsökning och förändring av skatter och bidrag.

- En ensamstående tvåbarnsförälder (familj nr 6) ökar sin inkomst från 13 150 till 14 500 kr per månad utan att barnens närvarotid (40 tim/vecka) ändras. I ett par kommuner blir avgiftshöjningen kraftig pga att en inkomstgräns för avgiftsreduktion passerats. Den sammantagna effekten av skatter, avgiftshöjning och minskat bostadsbidrag resulterar i att föräldern inte får någonting kvar av inkomstökningen, utan t.o.m. förlorar något på ”affären”. Som mest får föräldern i ett par andra kommuner behålla ca 500 kr av inkomstökningen (37–38 procent). I 80 procent av kommunerna får föräldern behålla mellan 28 och 34 procent, 380–460 kr, av inkomstökningen.
- Den ensamstående tvåbarnsförälder ökar inkomsten med 3 600 kr per månad, från 13 150 till 16 750 kr, samtidigt som barnens vistelsetid i förskolan ökar från 40 till 46 timmar per vecka. Föräldern får behålla mellan 8 och 39 procent av inkomstökningen (380–1 390 kr). I 80 procent av kommunerna får familjen behålla mellan 23 och 33 procent.
- En samboende tvåbarnsfamilj (familj nr 8) ökar sin inkomst med 2 300 kr per månad, från 32 900 till 35 200 kr, samtidigt som barnens vistelsetid i förskolan ökar från 40 till 46 timmar per vecka. Familjen får som mest behålla 56 procent och som lägst 13 procent av inkomstökningen. I hälften av kommunerna får familjen

behålla mer än 45 procent och i 80 procent mellan 28 och 49 procent.

Exemplen visar att de ensamstående föräldrarna som har låg inkomst får behålla en mindre andel av en inkomstökning än de samboende föräldrarna med högre inkomst. Det är en följd av att avgifterna för barnomsorg ökar samtidigt som bostadsbidraget trappas av. De samboende typfamiljerna har inget bostadsbidrag och de högavlönade når i många kommuner upp till ett inkomsttak över vilket avgifterna inte höjs.

Typfamiljerna i exemplen ovan fanns även med i 1996 års undersökning, men med lägre inkomster (10–11 procent lägre). Då fick familjerna mer kvar av inkomstökningarna. Flera faktorer torde ha samverkat till att familjerna nu får mindre kvar. Avgifterna är nu i större utsträckning inkomstrelaterade och avgiftsnivåerna har höjts i många kommuner. Skatterna i form av egenavgifter har ökat. I genomsnitt får familjerna i exemplen ovan nu cirka 10 procent mindre kvar av sin inkomstökning jämfört med 1996.

Ytterligare två jämförelser med familjer i 1996 års undersökning är möjliga. För en av dessa (familj nr11), heltidsarbetande föräldrar med medelinkomst som ökar sin inkomst kraftigt och når upp i nivå med höginkomsttagare, har det *inte* skett någon förändring av den andel som återstår av inkomstökningen, vilken fortfarande ligger på ca 45 procent i genomsnitt. Detta beror troligen på att ökningar av avgifter i förskolan och av egenavgifter kompenseras av andra ändringar i skattesystemet. Bl.a. har den statliga inkomstskatten sänkts. För den andra familjen (nr 9) har andelen som återstår av inkomstökningen endast minskat en aning i genomsnitt. Här är det svårare att finna förklaringar till att det inte skett någon större förändring sedan 1996.

De komplexa sambanden mellan inkomster, skatter, avgifter och bidrag gör att en inkomstökning lönar sig olika mycket beroende på hushållstyp, inkomstläge och kommun. Det är därför svårt att dra några generella slutsatser kring hur mycket en inkomstökning lönar sig för barnfamiljerna och kring hur detta har ändrats mellan 1996 och 1999.

Referenser

Avgifter i barnomsorgen

- Socialstyrelsen. *Råd med barnomsorg? En kartläggning av avgifterna i dag- och fritidshem för 14 typfamiljer*, Socialstyrelsen följer upp och utvärderar 1997:5
- Socialstyrelsen. *Daghemsavgifternas utveckling 1993 och 1994*, SoS-rapport 1994:20
- Svenska Kommunförbundet. *Avgifter i barnomsorgen – Kommunernas barnomsorgstaxor 1995*, 1996
- Svenska Kommunförbundet. *Avgifter i barnomsorgen – Kommunernas barnomsorgstaxor 1993*, 1993
- Svenska Kommunförbundet. *Avgifter i barnomsorgen – Kommunernas barnomsorgstaxor 1991*, 1991
- Svenska Kommunförbundet och Statistiska centralbyrån. *Vad kostar verksamheten i Din kommun? Bokslut 1997*

Inkomster

- Statistiska centralbyrån. *Inkomstfördelningsundersökningen 1997*, Statistiska meddelanden IF 21 SM 9901
- Statistiska centralbyrån. *Inkomstfördelningsundersökningen 1996*, Statistiska meddelanden IF 21 SM 9801
- Statistiska centralbyrån. *Inkomster, skatter och bidrag 1996. Totalräknad statistik*. Statistiska meddelanden IF 20 SM 9801

Löneutveckling

- Statistiska centralbyrån. *Lönestatistisk årsbok 1996, Lönestatistisk årsbok 1997*
- Stiftelsen Fackföreningsrörelsen Institut för Ekonomisk Forskning. *Massarbetslöshetens karaktär och vägarna till full sysselsättning*, 1999 (sid. 64-65)
- Konjunkturinstitutet. *Konjunkturläget November 1998* (tab.1.3)

Bidrag, hyror, skatter mm

Riksförsäkringsverket. *Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar*. Allmänna råd 1998:10

Statistiska centralbyrån. *Bostad- och hyresundersökningen 1998 del 1, lägenhetsdata*, Statistiska meddelanden Bo 39 SM 9902

Statistiska centralbyrån. *Bostad- och hyresundersökningen 1995 del 2, hushållsdata*, Statistiska meddelanden Bo 31 SM 9703

Socialstyrelsen. *Tandvård och barnperspektiv i allmänna råd om försörjningsstöd*, Pressmeddelande nr 48, 1998

Socialstyrelsen. *Information om ny vägledande socialbidragsnorm*, 1996-09-23, <http://www.sos.se>

Socialstyrelsen. *Ändring i allmänna råd om socialbidrag 1992:4*, SOSFS 1996:22

Försäkringskassan. *Underhållsstöd*, <http://www.fk.se>

Statistiska centralbyrån. *FASIT, SCB:s mikrosimuleringsmodell. Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transferringar*.

Politisk majoritet

Statistiska Centralbyrån. *Allmänna valen 1998*, Statistiska meddelanden Me 10 SM 9801

Summary

Background

Part of the gross costs of child care is financed by means of parental fees. This proportion has increased over recent years. In 1998 the proportion was 17 percent, in 1991 barely 10 percent.

Savings in child care have been very large during the 90s and have partly been achieved by means of changes in the fee system. Fee levels have been raised and new models have been introduced where fees are determined in relation to time spent in child care (time-based fees). Generally, fees can be said to have become more differentiated and the variations between municipalities, both in terms of the basis for assessing fees and fee levels themselves, have become increasingly large. Today it would be difficult to find two municipalities in Sweden with identical fee systems.

Fees affect a large number of families with children. In autumn 1998, 73 percent of all children in the age group 1-5 years and 64 percent of all children in the age group 6-9 years were registered in pre-schools, family day care homes and leisure-time centres. Fees affect the financial situation of families, parents' working patterns and may also have a direct influence on the pedagogical work carried out. The issue of fees thus has implications for not only labour market policy, family and social policy, but also educational policy.

The Study of the National Agency for Education

The National Agency for Education has by means of a questionnaire carried out a survey of fees in municipal pre-schools and leisure-time centres in March 1999 of fifteen types of families with differences in income and hours of attendance in pre-school or leisure-time centres. Twelve of the families have children in the pre-school and three in leisure-time centres. Income and number of children in these families varies as does hours of attendance each week in pre-

school/leisure-time centres. They are chosen to cover both “common” types of family (2 child families with an average income) and less common but nevertheless interesting from a household economic perspective (single parents with low incomes, two parent families with high incomes). These families are not a typical cross-section of Sweden and it is not possible to generalise these results for all families with children attending pre-school and leisure-time centres.

In principle the survey is organised along the same lines as the study carried out by the National of Health and Social Welfare’s into fees in March 1996 and their results can thus be compared.

Main results

The main result of the survey can be summarised under the following points:

Large differences between municipalities

Differences between the municipalities are very large. One municipality in Sweden (Ragunda) has completely abolished fees.

- A family on an average income with two children attending pre-school 40 hours per week may have to pay between SEK 0 and SEK 4,200 a month in fees. This corresponds to a difference of around SEK 50,000 per year.
- A single parent with low income and one child attending pre-school pays between SEK 0 and SEK 2,420 per month. This corresponds to a difference of more than SEK 25,000 per year.
- A family on an average income with one child attending a leisure-time centre 26 hours per week pays a monthly fee of between SEK 0 and SEK 2,375. The difference amounts to more than SEK 28,000 per year.

These differences, however, are not quite as large in all municipalities. If ten percent of the most expensive and ten percent of the cheapest municipalities are excluded, the remaining municipalities are in an

interval where the highest fee is 1.4 - 1.7 times as large as the lowest. For families with two children in the example above, 80 percent of the municipalities have a fee that falls in the interval SEK 2,270 - SEK 3,260. Similarly the fee for single parents varies between SEK 800 and SEK 1,240.

Fees more related to hours of attendance

A clear trend in the 90s has been an increase in fees which are related to the child’s hours of attendance. Time related fees can reduce demand and thus costs at the same time as they provide parents with greater opportunities to influence the size of fees. The survey carried out by The National Agency for Education shows that development in the direction of time based fees has been very rapid.

- The vast majority of municipalities (87 percent) have today a rate with more than two time bands in the pre-school. Almost half of the municipalities (48 percent) have five or more bands. In 1993 such models were highly unusual - only 7 percent had fees with five or more time bands.

The most extreme form of time based fee is when the fee is related to the number of hours a child attends the pre-school (hourly rate). Some municipalities use “nuddisar” or some other form of electronic system for registering the child’s departure and arrival. Hourly rates existed in 55 municipalities in March 1999 compared to 8 municipalities in 1993.

Related to political situation in municipalities

Municipalities can combine fees and municipal taxes in different ways. For the individual family with children, it is the overall impact of taxes, allowances and fees that is of importance. High fees can be compensated by low municipal taxes whilst high taxes can be compensated by low fees.

The survey shows that there is a relationship between fees set by

municipalities in pre-school and leisure-time centres and municipal taxes. The majority of municipalities with *low* fees have a social democratic/left party majority with municipal taxes above the average, whilst the majority of municipalities with *high* fees have a non-socialist majority and municipal taxes lower than the average. This has a varying impact on families with different levels of income.

Marginal effects

In the vast majority of municipalities, fees are determined by the incomes of both parents (90 percent) and the child's hours of attendance (98 percent in pre-school, 80 percent in leisure-time centres). This may have large marginal effects if a parent increases number of working-hours. Examples are presented in the survey of how much is left of an increase in income for a typical family after taxes, allowances and fees. In comparison to two parent families, single parent families keep a smaller proportion of an increase in income since fees increase at the same time as their housing allowance is reduced.

Single parents go minus

In three out of four families with a single parent, the amount of money left is not sufficient to cover necessary expenses (based on social allowance norms) after the pre-school fee has been paid. A single parent family with low income and two children attending pre-school goes minus in more than one in three municipalities. In the remaining municipalities, the surplus is marginal.

Increase in fees since 1996

A comparison with the study carried out by the National Board of Health and Social Welfare in 1996 indicates that fees in around half of the municipalities have been raised *more* than is justified by the increase in parents' incomes. The increase in fees can be estimated

roughly as being on average between 10-15 percent for the families in the study.

Comment of the National Agency for Education

The survey shows that there is a high degree of variation in fees between municipalities. The same types of family may pay twice as much in one municipality as in another for the same activities. The National Agency for Education considers that the differences are so large as to justify further examination of the extent to which fees should be allowed to vary without coming into conflict with the requirement that children should have equal access to a place in pre-school or leisure-time centres irrespective of where a family is living. Municipalities should carefully monitor and evaluate the importance of fees for a family's finances and the demand for places.

In addition, the National Agency for Education takes the view that the impact of fees on pedagogical activities should be considered. Time based fees can provide parents with opportunities to themselves influence the fees they pay.

However, there is also a risk that rates with many time bands may lead to the child's attendance becoming irregular and disjointed and thus make it difficult to organise pedagogical activities.

The pre-school and leisure-time centres are today part of the education system and should in the first instance be directed towards the child, its development and learning. The National Agency for Education considers that the increase in the use of time based fees may be said to reflect a view of the pre-school and leisure-time centres which is in conflict with the reform work currently underway.

Genomförande

Undersökningen om avgifter i förskola och fritidshem bygger på en enkät till landets samtliga kommuner. Enkäten skickades ut i slutet av april 1999 och svaren inhämtades under maj månad. I enkäten efterfrågades avgifterna i förskola och fritidshem i *mars månad 1999* för tolv typfamiljer med barn i förskola och för tre typfamiljer med barn i fritidshem. Enkäten innehöll även allmänna frågor om taxestystemen och kommunerna ombads även skicka med taxebestämmelserna. Därutöver fanns vissa frågor om 6-åringar som går i förskoleklass och har skolbarnsomsorg samt avgifterna för denna. Svaren på frågorna om 6-åringarna redovisas inte här utan har använts i ett annat sammanhang av avdelningen för kvalitetsgranskning och tillsyn inom Skolverket.

Kommunerna lämnades möjlighet att kommentera de lämnade uppgifterna. Med ledning av kommentarerna har ett stort antal taxebestämmelser studerats. Vissa uppgifter har rättats av SCB. Det gäller t.ex. uppgifter om inkomstrelatering och tidsrelatering i taxan.

Vid granskningen och analysen av materialet har även vissa felaktigheter i de lämnade uppgifterna om avgifter upptäckts. Det kan ha varit rena felräkningar, men också missuppfattningar av vad som efterfrågats. Vid omfattande rättningar i materialet har kommunerna först kontaktats. Beräkningarna av genomsnittlig månadsavgift som gjorts för vissa kommuner (se nedan) har däremot genomförts utan att kommunerna underrättats om detta.

Genomsnittlig månadsavgift

Större delen av kommunerna har en betalningsfri månad. För att kunna göra rättvisande jämförelser mellan de kommuner som har 12 betalmånader och de som har 11 eller färre betalmånader fanns en fråga om antalet betalmånader. Kommentarna kring frågan visade att det var nödvändigt att granska taxeanvisningarna för alla kommuner som angett 12 betalmånader eller något annat än 11

betal månader. Genom granskningen sorterades 17 kommuner ut, vilka har någon form av tidmätningssystem. Som regel betalar man i dessa en fast avgift i 12 månader och en rörlig som är beroende av barnens *faktiska* närvaro. Att enbart basera den genomsnittliga månadsavgiften på uppgifterna för mars blir därför missvisande. Därför har särskilda beräkningar gjorts av SCB över den genomsnittliga månadsavgiften. För ytterligare 15 kommuner har av annan anledning särskilda beräkningar av genomsnittlig månadsavgift gjorts. För fritidshemmen har specialberäkningar gjorts för ytterligare två kommuner.

För kommuner med 11 betalmånader har avgiften i mars räknats om till att motsvara en tolfedels årsavgift. Kommuner med färre betalmånader ingår bland de för vilka särskilda beräkningar gjorts.

Specialberäkningar

De kommuner för vilka SCB gjort särskilda beräkningar kan delas in i fem grupper:

1. Kommuner med någon form av tidmätningssystem

Aneby	Orsa
Eslöv	Salem
Filipstad	Sävsjö
Högsby	Söderhamn
Kinda	Tranås
Lekeberg	Åtvidaberg
Lessebo	Öckerö
Malå	Ödeshög
Munkedal	

Beräkningarna grundar sig på antagandet att barnen är frånvarande 25 dagar pga av föräldrarnas semester. Därutöver antas de vara frånvarande ytterligare 10 dagar pga helger. Då återstår 226 dagar att betala för under 1999. Semestern antas förläggas så att en månads sammanhängande ledighet fås.

Om barnen är frånvarande mer t.ex. pga sjukdom blir avgifterna lägre än de som anges här (tabell B34).

2. Kommuner med 12 betalmånader (vissa med grundavgift som betalas i 12 månader) men med möjlighet att avboka tid inför semester

Danderyd	Lund
Falköping	Skara
Götene	Storfors
Kristinehamn	Svalöv

I Danderyd, Skara och Falköping frånräknas helgdagar automatiskt. Avgiften har beräknats som om en månads semester tas ut. Beräkningarna för Danderyd, Skara och Falköping har gjorts på samma sätt som för kommunerna under punkt 1.

3. Kommuner med 12 betalmånader men där *lägre* avgift kan erhållas under semestertid

Kävlinge
Vellinge

Lägre avgift har beräknats för en månad.

4. Kommuner med mindre än 11 betalmånader

Burlöv	Nora (endast fritidshem)
Katrineholm	Vallentuna (endast fritidshem)
Täby	

5. Specialfall

Vaxholm (avgift utgår ej då föräldrar förbestämt tid)

Örebro (9 månader ordinarie taxa, under juni-augusti dagtaxa)

Vissa kommuner har en övre gräns för avgiften (maxtaxa). I de fall resultatet av beräkningarna ovan överstiger maxtaxan har istället maxtaxan använts.

Oklarheter beträffande avgifter i fritidshem

Tre typfamiljer (nr 13-15) har barn i fritidshem. I frågan om avgifter angavs vistelsetiden för familj nr 13 enligt följande: "Vistelsetid 18 tim/vecka på tider mellan 08.00-17.30". För familj 14 och 15 var

formuleringen densamma frånsett att vistelsetiden var 26 timmar per vecka.

Det har visat sig att en del kommuner haft problem att svara på frågan. Några har påpekat att skoldagen + 26 timmar inte ryms inom den angivna tidsramen. Andra har angett alternativa svar beroende på om barnet vistas där både på förmiddagen och eftermiddagen eller enbart på eftermiddagen. Vissa har inte märkt att det stått 18 respektive 26 timmar utan räknat på tiden mellan de angivna klockslagen.

Vissa åtgärder har vidtagits för att få svaren jämförbara. Sålunda har uppgifterna för de kommuner som har högst tre tidsintervall i taxan kontrollerats för att se vilken förutsättning svaren baseras på. I de allra flesta fall där man skiljer på morgon- och eftermiddagsomsorg bygger svaren på enbart eftermiddagsomsorg. Av den anledningen har avgifterna för de kommuner som grundar sina uppgifter på för- och eftermiddagsomsorg ändrats till att avse enbart eftermiddagsomsorg. Pga tidsbrist har emellertid kommunerna inte rådfrågats om detta.

För de kommuner som lämnat kommentarer kring skoldagens längd enligt ovan bygger avgifterna på tiden efter skoldagen fram till klockan 17.30.

Det har inte varit möjligt att kontrollera uppgifterna för alla kommuner. Därför råder en viss osäkerhet kring vad svaren står för. Därför har vi valt att inte redovisa uppgifter för enskilda kommuner. En jämförelse av uppgifterna för typfamilj 14 med uppgifterna för motsvarande familj i undersökningen 1996 visar dock att svaren i det stora hela är rimliga.

Det finns även andra anledningar till att inte jämföra de enskilda kommunerna med varann. För att göra helt rättvisande jämförelser skulle man även behöva ta hänsyn till de särskilda tilläggsavgifter under skolloven som vissa kommuner har. För att göra detta skulle alla taxebeskrivningar ha behövt studeras och särskilda beräkningar göras i förekommande fall.

Beräkning av återstående konsumtionsutrymme

För varje typfamilj har ett *återstående konsumtionsutrymme* beräknats. Värdet motsvarar det som återstår av familjens arbetsinkomst efter positiva och negativa transfereringar och avdrag för utgifter som är nödvändiga för familjens uppehälle. Beräkningsgången framgår av flödesschemat i figur 1. Vid beräkningen har antaganden gjorts om familjernas

- hyra
- bostadsbidrag
- barnbidrag
- underhållsstöd
- nödvändiga utgifter enligt försörjningsstöd
- övriga nödvändiga utgifter.

Hyra

Alla typfamiljer har antagits bo i hyreslägenhet. Familjer med ett barn hyr en trerumslägenhet och familjer med två barn en fyrrumslägenhet. Det motsvarar den utrymmesstandard som är bidragsgrundande vid bestämningen av bostadsbidrag¹³. Hyran för en tre-rumslägenhet har satts till 4 450 kr/månad och för en fyrrumslägenhet till 5 500 kr/månad. Det motsvarar genomsnittshyran i riket i januari 1999 för lägenheter av denna storlek. I jämförelse med 1996 har hyrorna för typfamiljerna ökat med 250 kronor för en trerumslägenhet och med 200 kronor för en fyrrumslägenhet.

¹³ Bidragen grundas på en bostadsyta om högst 80 kvadratmeter för hushåll med ett barn och om högst 100 kvadratmeter för hushåll med två barn.

Bostadsbidrag

Till sex av de ensamstående typfamiljerna utgår bostadsbidrag enligt de nivåer som gällde i mars 1999. Ingen av de samboende typfamiljerna är berättigade till bostadsbidrag. De ensamstående får följande preliminära¹⁴ bostadsbidrag:

familj nr 3	1 300 kr	familj nr 9	2 000 kr
familj nr 6	2 700 kr	familj nr 10	1 000 kr
familj nr 7	2 400 kr	familj nr 14	400 kr.

Barnbidrag och underhållsbidrag

Barnbidraget uppgick i mars 1999 till 750 kr per månad för ett barn och det dubbla för två barn. Det är en ökning från mars 1996 med 110 kr per barn. De ensamstående familjerna har antagits få ett underhållsbidrag motsvarande underhållstödet på 1 173 kr per månad och barn. Underhållstödet är oförändrat jämfört med 1996.

Genomsnittlig hyra per region i januari 1999 för trerums- och fyrrumslägenheter

Region	3 rum och kök	4 rum och kök
Stor-Stockholm	4 778	5 858
Stor-Göteborg	4 730	5 918
Övriga större kommuner	4 403	5 458
Övriga kommuner	4 155	5 074
Riket	4 437	5 493
-----	-----	-----
Typfamiljerna	4 450	5 500

Källa: Bostads- och hyresundersökningen 1998, Bo 39 SM 9902, SCB.

¹⁴ Det preliminära bostadsbidraget avrundas nedåt till jämnt hundratal kronor. Typfamiljerna får mellan 15 - 95 kronor högre bidrag per månad (i efterskott) när det slutliga bidraget fastställs.

Nödvändiga utgifter

I undersökningen 1996 kunde typfamiljernas nödvändiga utgifter bestämmas utifrån normen för socialbidrag. Socialbidraget var avsett att täcka alla nödvändiga kostnader utom fackföreningsavgifter och resor till och från arbetet. Reglerna för stöd till ekonomiskt svaga grupper har därefter förändrats. Sedan januari 1998 har begreppet socialbidrag bytts mot *försörjningsstöd*. Försörjningsstödet är uppdelat i en för hela riket gällande norm (riksnormen) som fastställs av regeringen samt i en del som avser rätt till behovsprövad ersättning. Riksnormen är avsedd att täcka utgifter för mat, kläder och skor, hygien, förbrukningsartiklar, lek och fritid samt avgifter för TV, telefon och porto. Den behovsprövade ersättningen avser åtta utgiftsposter: boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring, läkarvård, akut tandvård, glasögon samt medlemskap i fackförening och a-kassa. Därutöver kan ett hushåll ha ytterligare behov av ekonomiskt bi-

stånd för att uppnå skälig levnadsnivå. Kommunerna har rätt att själva bestämma över om ekonomiskt bistånd skall ges utöver försörjningsstödet.

De antaganden som gjorts kring typfamiljernas utgifter baseras dels på riksnormen för försörjningsstöd dels på tidigare regler för socialbidrag. Till utgifterna enligt försörjningsstödet har sålunda lagts utgifter för läkarvård och tandvård enligt socialbidragsnormen 1996 och för hushållsel samt hemförsäkring enligt socialbidragsnormen 1997. Beträffande hemförsäkringen har det belopp som gällde för storstad använts. Utgifter för möbler och husgeråd mm bygger emellertid på Konsumentverkets beräkningar för 1996, eftersom socialbidragsbeloppet för motsvarande post översteg Konsumentverkets beräkningar. Utgiftsposterna har räknas upp till 1999 års nivå med basbeloppets utveckling. Dessutom tillkommer antaganden om fackföreningsavgift och resor till och från arbetsplatsen. Sistnämnda utgifter har antagits uppgå till 250 respektive 400 kr per månad och vuxen. (Resor endast under 11 månader.)

Antaganden om nödvändiga utgifter jämförda med 1996 års socialbidragsnorm

Hushållstyp	Nödvändiga utgifter*, kronor per månad			
	Enligt riksnorm för försörjnings- stöd	Övriga utgifter	Summa	Motsvarande enligt social- bidrags- norm -96
Ensamstående med				
ett barn 4 år	4220	794	5014	5521
två barn, 2 och 4 år	5620	968	6588	7219
ett barn 8 år	4520	794	5314	5521
Samboende med				
ett barn 4 år	6190	995	7185	7826
två barn, 2 och 4 år	7560	1098	8658	9525
ett barn 8 år	6490	995	7485	7826

* Exklusive utgifter för hyra, barnomsorg, fackföreningsavgift och arbetsresor.

Barnfamiljernas samman- sättning och inkomster

I den förra kartläggningen av avgifter i förskola och fritidshem som avsåg 1996 användes SCB:s inkomstfördelningsundersökning (HINK)¹⁵ för fastställande av inkomstnivåer för olika typfamiljer. I föreliggande undersökning har de inkomster som då användes räknats upp utifrån en prognos över den genomsnittliga timlön-utvecklingen mellan 1996 och 1999 (se vidare nedan). Detta har visat sig vara det enklaste sättet att förena kravet på jämförbarhet med 1996 års undersökning med kravet på att typfamiljerna ska vara representativa för olika inkomstnivåer år 1999.

Hur ser då barnfamiljerna ut i landet som helhet och vilka inkomster har de? Hur representativa är typfamiljerna för barnfamiljer i allmänhet?

Barn och förvärvsarbete

Uppgifterna som följer är hämtade från en specialbearbetning av 1996 års inkomstfördelningsundersökning, vilken var den senast färdigställda då föreliggande kartläggning påbörjades. (Till grund för den förra kartläggningen låg HINK 1993, vars inkomster räknades upp med en skattad löneutveckling mellan 1993 och 1996.) Undersökningen är en urvalsundersökning och uppgifterna därför skattningar av det sanna värdet.

¹⁵ Vid SCB finns två statistikprodukter som belyser inkomstförhållanden för samtliga familjeenheter i riket. Den ena är den totalräknade inkomststatistiken som bl.a. bygger på taxeringsuppgifter. Familjebegreppet är dock inte tillräckligt bra i denna, eftersom sammanboende som inte sambeskattas redovisas som ensamstående. Inkomstfördelningsundersökningen, som vi använt oss av i denna rapport, mäter den faktiska familjeenheten. Den baseras emellertid på ett urval av befolkningen och är därför behäftad med osäkerhet. Uppgifter om hushållens sammansättning inhämtas via intervju, medan ekonomiska uppgifter inhämtats från olika register.

År 1996 fanns enligt undersökningen 880 000 barnfamiljer där båda föräldrarna eller den ensamstående föräldern förvärvsarbetade eller studerade. Cirka 380 000 hörde till en grupp som vi här definierat som småbarnsföräldrar. Dessa har barn i åldern 0-6 år och inga barn äldre än 9 år.

I en femtedel av de förvärvsarbetande/studerande barnfamiljerna är föräldern ensamstående. Bland småbarnsfamiljerna är andelen ensamstående lägre, cirka 13 procent.

Småbarnsfamiljerna arbetar i större utsträckning deltid än övriga barnfamiljer. Inom cirka två tredjedelar av småbarnsfamiljerna deltid-sarbetar minst en av föräldrarna, medan deltidsarbete förekommer inom ungefär hälften av övriga barnfamiljer. Andelen heltidsarbetande förefaller dock ha ökat något sedan HINK 1994¹⁶, då i genomsnitt 30 procent av småbarnsföräldrarna heltidsarbetade jämfört med 35 procent 1996.

HINK 1994 tydde på att antalet barn hade stor betydelse för arbetstiderna bland småbarnsföräldrarna – ju fler barn desto lägre andel heltidsarbetande. Undersökningen 1996 visar dock inte på någon skillnad mellan småbarnsfamiljer med ett barn och småbarnsfamiljer med två barn (möjligen åt motsatt håll för de ensamstående). Däremot är andelen heltidsarbetande betydligt lägre bland familjer med minst tre barn. När det gäller genomsnittet för alla barnfamiljer minskar dock andelen heltidsarbetande även mellan det första och det andra barnet.

Bland de samboende familjerna är tvåbarnsfamiljen vanligast. Nära hälften av alla samboende barnfamiljer har två barn, drygt en tredjedel har ett barn och cirka en femtedel har minst tre barn. Bland de ensamstående är det vanligast med ett barn. Mer än hälften av alla ensamstående barnfamiljer har ett barn och mindre än en tredjedel två barn.

I föreliggande undersökning av avgifterna i förskola och fritidshem är de ensamstående föräldrarna överrepresenterade; fem av

¹⁶ I föregående rapport om avgifter i barnomsorgen togs uppgifter fram om barnfamiljernas antal och förvärvsarbete för år 1994. Uppgifterna om typfamiljernas inkomster byggde emellertid på 1993 års inkomstfördelningsundersökning.

de tolv familjerna med barn i förskola är ensamstående (ca 40 procent). De deltidsarbetande är däremot underrepresenterade. Sammanlagt fem av de tolv familjerna med barn i förskola arbetar deltid (två ensamstående och tre sammanboende). Av familjerna med barn på fritidshem arbetar två av tre deltid. När det gäller barnantal så är tvåbarnsföräldrarna överrepresenterade, åtta av de tolv familjerna har två barn. Ingen av typfamiljerna har mer än två barn.

Inkomster

I HINK redovisas flera olika inkomstslag - lön, faktorinkomst, arbetsinkomst, disponibel inkomst etc. Av dessa motsvarar *arbetsinkomst* närmast den inkomst som normalt ligger till grund för bestämningen av barnomsorgsavgifterna. Arbetsinkomsten utgörs av summan av lön, företagarinkomst, sjukpenning, föräldrapenning och dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret.

Tabell A2 visar arbetsinkomst+bidragsdelen av eventuellt studie-stöd för förvärvsarbetande/studerande barnfamiljer inkomståret 1996. Inkomsten redovisas dels som medelvärde med dubbla medelfelet angivet, dels i form av kvartiler. Den första kvartilen, Q_1 , motsvarar den inkomst som avgränsar den fjärdedel av familjerna som har lägst inkomster ("låg inkomst"), Q_2 (medianen) motsvarar det mittersta värdet ("medelinkomst") och Q_3 motsvarar det värde som avgränsar de 75 procent av familjerna som har lägst inkomst ("hög inkomst"). De uppgifter som är utmärkta med fet stil kan jämföras med de inkomster som låg till grund för typfamiljerna i den förra undersökningen. Det var motsvarande inkomster, men beräknade utifrån 1993 års HINK. Uppgifterna avseende "alla barnfamiljer" användes för familjerna med ett barn i fritidshem. (Hushåll med ett barn i denna ålder är för få för att särredovisas i HINK.)

Typfamiljernas inkomster

Typfamiljerna skall representera olika inkomstskikt och förvärvsgrader bland barnfamiljerna 1999. Då inkomsterna skulle bestämmas avsåg de senast tillgängliga uppgifterna om barnfamiljernas in-

Tabell A1 Barnfamiljer med förvärvsarbetande/studerande vuxna efter hushållstyp, barnantal och förvärvsgrad 1996. Tusental

Hushållstyp/ barnantal	Förvärvsgrad			
	0 tim/kort deltid	Lång deltid	Heltid	Summa
<u>Småbarnsfamiljer*</u>				
Ensamstående	14 ± 6	18 ± 7	16 ± 6	48 ± 11
därav med				
1 barn	7 ± 4	11 ± 5	8 ± 4	25 ± 8
2 barn	4 ± 3	6 ± 4	9 ± 5	19 ± 7
3+ barn
Gifta/samboende**	90 ± 10	125 ± 12	119 ± 12	334 ± 19
därav med				
1 barn	29 ± 6	36 ± 7	41 ± 7	106 ± 11
2 barn	41 ± 7	59 ± 8	64 ± 9	165 ± 14
3+ barn	20 ± 5	29 ± 6	14 ± 4	63 ± 9
<u>Alla barnfamiljer***</u>				
Ensamstående	36 ± 9	51 ± 11	92 ± 15	178 ± 21
därav med				
1 barn	21 ± 7	30 ± 9	57 ± 12	108 ± 16
2 barn	10 ± 5	15 ± 6	29 ± 8	54 ± 11
3+ barn
Gifta/samboende**	146 ± 13	258 ± 17	298 ± 18	702 ± 25
därav med				
1 barn	52 ± 8	81 ± 10	119 ± 12	252 ± 17
2 barn	61 ± 9	116 ± 12	138 ± 13	315 ± 18
3+ barn	33 ± 6	61 ± 9	41 ± 7	135 ± 12

* Familj med minst ett barn 0-6 år och äldsta barnet yngre än 10 år.

** Förvärvsgraden bestäms av den i hushållet som har lägst förvärvsgrad.

*** Familjer med barn under 18 år.

Anm. De tal som anges ovan ligger med 95 procents säkerhet inom det intervall som erhålls om man adderar resp. drar ifrån det tal som står efter +/-tecknet.

Källa: HINK96, SCB, specialbearbetning.

**Tabell A2 Arbetsinkomst + studiestöd (exkl. lånedelen)
under år 1996 för barnfamiljer med förvärvsarbetande/
studerande vuxna efter hushållstyp och förvärvsgrad.
Kronor i tusental**

Hushållstyp/ barnantal	Småbarnsfamiljer*					Alla barnfamiljer**				
	Arbetsinkomst+studstöd					Arbetsinkomst+studstöd				
	medelv	Q ₁	Q ₂	Q ₃		medelv	Q ₁	Q ₂	Q ₃	
Ensamstående	119 ±	17	63	114	162	159 ±	14	98	152	205
därav med										
0 tim/kort deltid	49 ±	20	20	48	63	61 ±	12	37	56	73
lång deltid	110 ±	14	81	108	129	125 ±	8	100	124	149
heltid	188 ±	21	148	184	245	215 ±	23	161	200	244
Gifta/samboende***	351 ±	9	265	332	415	382 ±	7	289	363	448
därav med										
0 tim/kort deltid	268 ±	18	188	253	324	274 ±	15	195	261	325
lång deltid	355 ±	11	287	331	408	370 ±	10	297	348	420
heltid	410 ±	16	323	389	467	445 ±	10	352	416	509

* Familj med minst ett barn 0-6 år och äldsta barnet yngre än 10 år.

** Familjer med barn under 18 år.

*** Förvärvsgraden bestäms av den i hushållet som har lägst förvärvsgrad.

Källa: HINK96, specialbearbetning.

komster år 1996 (tabell A2). En möjlighet kunde vara att räkna upp dessa med löneutvecklingen mellan 1996 och 1999, på samma sätt som gjordes i den förra undersökningen vilken baserades på 1993 års HINK. En jämförelse mellan inkomsterna 1999 beräknade på detta sätt och typfamiljernas inkomster i förra undersökningen visade, att man härigenom skulle anta att inkomstutvecklingen varierat ganska kraftigt mellan typfamiljerna¹⁷. För att på ett någorlunda enkelt sätt kunna analysera förändringar i barnomsorgsavgifternas storlek mellan 1996 och 1999 har istället antagits att alla typfamiljers inkomster har utvecklats på samma sätt - enligt en skattad genomsnittlig löneutveckling. I tabell A3 jämförs de inkomster som bestämts för typfamiljerna 1999 med de inkomster som erhålls om man räknar upp uppgifterna i HINK96 med den genomsnittliga löneutvecklingen.

De nivåer som betecknas som medellåga utgörs av ett genomsnitt av första och andra kvartilen i inkomstfördelningen. De typfamiljer som är nya 1999 har alla åsatts samma inkomst som typfamilj nr 8.

Den uppräkningsfaktor som använts för inkomstutvecklingen 1996-1999 utgörs av den skattade timlöneutvecklingen enligt Konjunkturinstitutets rapport Konjunkturläget, november 1998 (tab.1.3). Inkomsterna har antagits öka med sammanlagt 12,2 procent mellan 1996 och 1999.

¹⁷ Skillnaden beror på att de antagna inkomsterna för typfamiljerna 1996 inte överensstämmer med de "faktiska" enligt HINK96. Detta kan möjligen bero på att inkomstutvecklingen faktiskt varierat mellan olika inkomstskikt, men torde framförallt bero på att de uppgifter som jämförs är enstaka värden i inkomstfördelningen, nämligen kvartilerna respektive år. Dessa måste omges med osäkerhetsintervall, eftersom HINK är en urvalsundersökning.

**Tabell A3 Antaganden om typfamiljernas inkomster.
Jämförelse med inkomsterna enligt HINK96 uppräknade
till lönenivån 1999**

Typfamilj nummer	Antal barn	Förvärvsgrad	Bruttoinkomst* nivå	(kr/mån)	
				Antagande (typfam.-96 uppräkn.)	HINK 96 uppräkn. till 1999
-96 -99	Hushållstyp				
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900	31 100
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900	31 100
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	Heltid	låg	14 550	15 100
- 4	Sammanboende	Två heltid	hög	44 100	43 500
Två barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	Två heltid	medel	35 200	36 600
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	Deltid	mellanlåg	13 150	11 200
7 7	Ensamstående	Deltid	medel	14 500	12 500
8 8	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900	31 100
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	Heltid	mellanlåg	16 750	17 900
10 10	Ensamstående	Heltid	hög	21 900	25 300
11 11	Sammanboende	Två heltid	medel	35 200	36 600
12 12	Sammanboende	Två heltid	hög	44 100	43 500
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900	32 700
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	Heltid	medel	18 950	19 900
- 15	Sammanboende	En heltid, en deltid	medel	32 900	32 700

*Inklusive underhållstöd till ensamstående, 1 173 kronor per barn.

Definitioner, begrepp

Arbetsinkomst. Familjens sammanlagda inkomst av arbete. Varje typfamilj har tilldelats en arbetsinkomst. Underlaget för bestämningen av arbetsinkomsten framgår av Bilaga 3: *Barnfamiljernas sammanställning och inkomster*.

Bruttoinkomst. Arbetsinkomst plus eventuellt underhållsbidrag.

Disponibel inkomst. Det som återstår av arbetsinkomsten efter positiva och negativa transfereringar. Typfamiljernas positiva transfereringar är barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsbidrag, negativa transfereringar är skatt och egenavgifter.

För samboende med höga inkomster är skatten beroende av hur arbetsinkomsten är fördelad mellan makarna. Här har antagits att 60 procent av den sammanlagda arbetsinkomsten tillfaller en av de vuxna i hushållet, 40 procent den andra.

HINK. SCB:s årliga undersökning av hushållens inkomster och utgifter för olika avgifter. Data insamlas bl a via telefonintervjuer med ett urval av ca 10 000 – 15 000 hushåll. Population, urval, bortfall etc. finns beskrivna i SCB:s publikation *Statistiska Meddelanden, serie If 21*.

Hög avgift. De 10 procent högsta avgifterna för en viss typfamilj, dvs. avgifter på eller över P₉₀.

Kommuntyp. Svenska Kommunförbundets indelning i nio kommuntyper enligt ny version från januari 1999. Indelningen utgår från folkmängd, läge, tätortsgrad, invånare per km² och näringsstruktur.

Konsumtionsenhet. För att kunna göra jämförelser mellan t ex disponibel inkomst och konsumtionsutrymme mellan olika typer av

hushåll används ett viktsystem som tar hänsyn till hushållens sammansättning. Vuxna tilldelas större vikt än barn och samboende vuxna lägre vikt än ensamstående. En vuxen räknas t ex som 1,16 konsumtionsenheter, medan två vuxna räknas som 1,92 konsumtionsenheter. Vikterna är desamma som de som använts i Socialstyrelsens försörjningsprojekt. Inom projektet har man studerat det långvariga socialbidragstagandet.

Kvartiler. Delar in observationerna i lika stora fjärdedelar. T ex anger den första kvartilen (Q_1) att 25 procent av observationerna har detta värde eller mindre. Värdet på Q_2 sammanfaller med medianen.

Litet kvar. De 10 procent lägsta värdena på *återstående konsumtionsutrymme* för en viss typfamilj, dvs. värden på eller under P_{10} .

Låg avgift. De 10 procent lägsta avgifterna för en visst typfamilj, dvs. avgifter på eller under P_{10} .

Median. Motsvarar den mittersta observationen. Hälften av de observerade värdena ligger således under medianen, hälften ligger över.

Mycket kvar. De 10 procent högsta värdena på *återstående konsumtionsutrymme* för en viss typfamilj, dvs. värden på eller över P_{90} .

Percentil. Delar in observationerna i lika stora hundradelar. T ex anger den tionde percentilen (P_{10}) att 10 procent av observationerna har detta värde eller mindre. Värdet på P_{50} överensstämmer med medianen.

Skatt. I vissa bilagetabeller redovisas två värden på skatt: *kommunalskatt och total skatt*. Den totala skatten innefattar kommunalskatt, landstingsskatt och församlingsskatt. Statlig skatt ingår inte.

Återstående konsumtionsutrymme. Det som återstår av arbetsinkomsten efter positiva och negativa transfereringar och efter det att kostnader för barnomsorgsavgifter, boendekostnad och andra nödvändiga förnödenheter har dragits bort. Beräkningsgången framgår av flödesdiagrammet i figur 1. Antaganden om typfamiljernas utgifter för nödvändiga förnödenheter framgår av Bilaga 2: *Beräkning av återstående konsumtionsutrymme*.

Tabeller

Tabell B1.	Typfamiljernas avgifter 1999. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad	Tabell B11a.	Avgiftens förändring vid vissa inkomstökningar per kommuntyp. Kommuner där inkomstökningar medför ökad avgift. Kronor/månad
Tabell B2.	Typfamiljernas avgifter 1999. Jämförelse mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen (P_{90} och P_{10}). Kronor/månad	Tabell B11b.	Procentuell förändring av avgiften vid vissa inkomstökningar per kommuntyp. Kommuner där inkomstökningar medför ökad avgift
Tabell B3.	Kommunerna med de 10 % lägsta respektive de 10 % högsta avgifterna i genomsnitt för de ensamstående typfamiljerna med barn i förskola	Tabell B12.	Andel kommuner per kommuntyp där avgiften förändras när vistelsetiden ökar från 33 till 40 respektive 46 timmar per vecka. Procent
Tabell B4.	Genomsnittliga avgifter per typfamilj och kommuntyp. Kr/mån	Tabell B13.	Avgiftens förändring då vistelsetiden ökar per kommuntyp. Kommuner där ökningarna i vistelsetid medför ökad avgift. Kronor /månad
Tabell B5.	Kommuner med <i>låga</i> avgifter per typfamilj med barn i förskola	Tabell B14.	Procentuell förändring av avgiften då vistelsetiden ökar per kommuntyp. Kommuner där ökningen av vistelsetid medför ökad avgift
Tabell B6.	Kommuner med <i>höga</i> avgifter per typfamilj med barn i förskola	Tabell B15.	Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 256 kommuner
Tabell B7.	Kommuner med <i>låga</i> respektive <i>höga</i> avgifter för minst hälften av typfamiljerna med barn i förskola	Tabell B16.	Jämförelse mellan 1996 och 1999 av avgiften för vissa typfamiljer med barn i förskola i de kommuner för vilka specialberäkning gjorts 1999
Tabell B8.	Kommuner med <i>låga</i> avgifter för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola	Tabell B17.	Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 163 kommuner med procenttaxa 1999
Tabell B9.	Kommuner med <i>höga</i> avgifter för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola	Tabell B18.	Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 66 kommuner med taxa relaterad till inkomstintervall 1999
Tabell B10.	Andel kommuner per kommuntyp där avgiften förändras vid vissa inkomstökningar. Procent	Tabell B19	Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 26 kommuner med icke inkomstrelaterad taxa 1999

- Tabell B20. Disponibel inkomst och disponibel inkomst per konsumtionsenhet (k.e.) för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad
- Tabell B21a. Disponibel inkomst minus barnomsorgsavgift för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kr/månad
- Tabell B21b. Disponibel inkomst minus barnomsorgsavgift för typfamiljerna. Skillnad mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen. Kronor/månad
- Tabell B22a. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad
- Tabell B22b. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna enligt tidigare socialbidragsnorm. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad
- Tabell B23. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna. Jämförelse mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen. Kronor/månad
- Tabell B24. Återstående konsumtionsutrymme per konsumtionsenhet (k.e.) för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad
- Tabell B25. Kommuner med *litet kvar* per typfamilj med barn i förskola
- Tabell B26. Kommuner med *mycket kvar* per typfamilj med barn i förskola
- Tabell B27. Kommuner med *litet* respektive *mycket kvar* för minst hälften av typfamiljerna med barn i förskola

- Tabell B28. Kommuner med *litet kvar* för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola
- Tabell B29. Kommuner med *mycket kvar* för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola
- Tabell B30. Förändring av återstående konsumtionsutrymme vid vissa inkomstökningar
- Tabell B31. Förändring av återstående konsumtionsutrymme i procent av inkomstökningen vid vissa inkomstökningar
- Tabell B32. Förändring av återstående konsumtionsutrymme vid en samtidig ökning av inkomst och vistelsetid för vissa typfamiljer
- Tabell B33. Förändring av återstående konsumtionsutrymme i procent av inkomstökningen vid en samtidig ökning av inkomst och vistelsetid för vissa typfamiljer
- Tabell B34. Genomsnittlig månadsavgift 1999 per kommun för typfamiljerna med barn i förskola

Tabell B1. Typfamiljernas avgifter 1999. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad

Ragunda kommun ingår ej.

Typfamilj nummer			brutto- inkomst (kr/mån)	Avgift median	varierar mellan	de 80 % "mittersta" kommunerna varierar mellan
-96	-99				*	
Ett barn, 4 år, i förskola						
33 tim/vecka						
-	1	Sammanboende	32 900	1 900	1 100 - 2 750	1 490 - 2 230
40 tim/vecka						
-	2	Sammanboende	32 900	2 110	1 100 - 2 890	1 700 - 2 440
46 tim/vecka						
1	3	Ensamstående	14 550	1 000	390 - 2 420	800 - 1 240
3	4	Sammanboende	44 100	2 710	1 270 - 4 320	1 960 - 3 240
Two barn, 2 och 4 år, i förskola						
33 tim/vecka						
5	5	Sammanboende	35 200	2 660	1 560 - 3 940	2 170 - 3 170
40 tim/vecka						
6	6	Ensamstående	13 150	1 170	350 - 3 090	900 - 1 490
7	7	Ensamstående	14 500	1 270	530 - 3 090	1 010 - 1 630
8	8	Sammanboende	32 900	2 730	1 560 - 4 200	2 270 - 3 260
46 tim/vecka						
9	9	Ensamstående	16 750	1 500	890 - 3 630	1 230 - 2 070
10	10	Ensamstående	21 900	1 930	1 220 - 3 940	1 570 - 2 570
11	11	Sammanboende	35 200	3 000	1 740 - 4 730	2 480 - 3 710
12	12	Sammanboende	44 100	3 480	1 740 - 5 930	2 600 - 4 290
Ett barn, 8 år, i fritidshem						
18 tim/vecka						
-	13	Sammanboende	32 900	1 210	550 - 1 910	810 - 1 560
26 tim/vecka						
13	14	Ensamstående	18 950	800	310 - 1 560	520 - 1 110
-	15	Sammanboende	32 900	1 360	550 - 2 380	870 - 1 830

* Ragunda kommun har inga avgifter alls. Om Ragunda inräknas blir lägsta avgift 0 kronor. Värde på medianen blir detsamma. Det lägsta värdet för de 80 % mittersta kommunerna påverkas för åtta av typfamiljerna med 10 - 20 kronor, dvs det blir 10 - 20 kronor lägre, medan det högsta värdet (P90) är oförändrat.

Tabell B2. Typfamiljernas avgifter 1999. Jämförelse mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen (P₉₀ och P₁₀). Kronor/månad

Ragunda kommun ingår ej, se not till tabell B1.

Typfamilj nummer			brutto- inkomst (kr/mån)	Avgift max-min**	P ₉₀ -P ₁₀	max/min**	P ₉₀ /P ₁₀
-96	-99						
Ett barn, 4 år, i förskola							
33 tim/vecka							
-	1	Sammanboende	32 900	1 650	740	2,5	1,5
40 tim/vecka							
-	2	Sammanboende	32 900	1 790	740	2,6	1,4
46 tim/vecka							
1	3	Ensamstående	14 550	2 030	440	6,2	1,6
-	4	Sammanboende	44 100	3 050	1 280	3,4	1,7
Two barn, 2 och 4 år, i förskola							
33 tim/vecka							
5	5	Sammanboende	35 200	2 380	1 000	2,5	1,5
40 tim/vecka							
6	6	Ensamstående	13 150	2 740	580	8,8	1,6
7	7	Ensamstående	14 500	2 550	620	5,8	1,6
8	8	Sammanboende	32 900	2 640	990	2,7	1,4
46 tim/vecka							
9	9	Ensamstående	16 750	2 740	840	4,1	1,7
10	10	Ensamstående	21 900	2 730	1 000	3,2	1,6
11	11	Sammanboende	35 200	2 990	1 230	2,7	1,5
12	12	Sammanboende	44 100	4 180	1 690	3,4	1,6
Ett barn, 8 år, i fritidshem							
18 tim/vecka							
-	13	Sammanboende	32 900	1 360	750	3,5	1,9
26 tim/vecka							
13	14	Ensamstående	18 950	1 250	590	5,1	2,1
-	15	Sammanboende	32 900	1 830	960	4,3	2,1

* Begreppet percentil förklaras i bilaga 4.

** Värde är beräknat utifrån högsta och lägsta avgift, där Ragunda som inte har några avgifter (eller m.a.o. avgift = 0:-) har undantagits. Skillnaden mellan högsta avgift och Ragundas 0 kronor är således lika stor som den högsta avgiften, vilken kan avläsas i tabell B1 i den tredje kolumnen under "Avgift", t.ex. för familj nr 1, 2 750 kronor.

Tabell B3. Kommunerna med de 10 % lägsta respektive de 10 % högsta avgifterna i genomsnitt för de ensamstående typfamiljerna med barn i förskola

Låga avgifter

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Avgift, genom- snitt för fam. 3,6,7,9,10
		kom- munal	total	
Ragunda	s	23,6	34,4	0
Boden	s	21,6	32,2	822
Pajala	s	22,1	33,1	825
Åsele	x	22,9	33,4	872
Ljusdal	s	22,4	33,6	874
Fagersta	s	22,7	34,0	877
Kalix	s	22,3	32,9	903
Borlänge	s	22,2	32,8	912
Hallstahammar	s	21,7	32,7	930
Sandviken	s	21,7	32,7	977
Hammarö	s	22,1	33,1	1006
Norberg	s	22,5	34,0	1011
Storfors	s	22,3	33,7	1013
Halmstad	x	19,5	30,6	1046
Västerås	x	20,5	31,4	1065
Motala	s	20,9	32,0	1067
Dorotea	x	22,9	33,7	1070
Bengtsfors	x	22,0	33,2	1071
Timrå	s	22,3	33,2	1071
Bollebygd	x	21,5	32,2	1075
Borås	x	21,5	32,3	1085
Flen	x	21,2	32,0	1096
Skellefteå	s	22,4	33,0	1097
Kungsör	x	21,6	32,8	1103
Skinnskatteberg	s	21,7	32,9	1107
Sollefteå	s	23,1	34,1	1108
Smedjebacken	s	22,2	33,2	1109
Falkenberg	b	20,5	31,8	1112
Askersund	b	20,9	32,7	1115
Genomsnitt		21,9	32,9	980
Rikssnitt***		21,1	32,1	1415

Höga avgifter

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Avgift, genom- snitt för fam. 3,6,7,9,10
		kom- munal	total	
Lidingö	b	17,3	28,3	3170
Orust	x	21,4	32,5	2457
Håbo	x	20,0	30,5	2449
Vaxholm	b	19,2	30,5	2417
Sunne	b	21,8	33,7	2397
Mora	x	21,8	32,7	2364
Danderyd	b	15,9	27,0	2350
Sollentuna	b	17,9	29,2	2184
Tingsryd	b	21,2	32,7	2178
Täby	b	15,9	27,1	2113
Hässleholm	b	20,1	30,7	2108
Tranås**	b	21,3	32,1	2086
Tjörn	x	20,4	31,1	2033
Tranemo	b	20,2	31,4	2030
Nacka	b	17,9	29,1	2013
Vallentuna	b	17,7	29,1	2010
Eslöv	x	20,2	31,1	1988
Töreboda	b	20,9	32,1	1980
Gullspång	x	23,1	34,1	1944
Aneby**	b	20,8	32,2	1924
Ödeshög**	b	20,9	32,5	1924
Salem**	b	19,3	30,6	1908
Ängelholm	b	18,9	29,6	1853
Ulricehamn	b	21,0	32,1	1846
Vimmerby	b	21,8	33,4	1838
Nordmaling	b	22,7	33,2	1808
Orsa**	x	22,1	33,2	1778
Svalöv	b	20,0	31,1	1766
Munkedal**	x	22,8	33,6	1766
Genomsnitt		20,2	31,3	2093
Rikssnitt***		21,1	32,1	1415

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. Rangordningen baseras på att barnen aldrig är frånvarande pga sjukdom. Avgiften är beräknad av SCB utifrån förutsättningen att barnen är i förskolan 226 vardagar per år. Se vidare bilaga 1 samt anmärkning i tabell B7.

*** Om Ragunda inte räknas med blir riksgenomsnittet = 1420.

**Tabell B4. Genomsnittliga avgifter per typfamilj och kommuntyp.
Kr/mån**

Kommuntyp	Typfamilj nr							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Storstäder	1 820	2 230	1 090	2 460	2 600	1 300	1 460	3 000
Förortskom.	1 880	2 130	1 160	2 610	2 830	1 360	1 490	3 040
Större städer	1 800	2 040	950	2 700	2 520	1 050	1 180	2 680
Medelst städer	1 940	2 120	990	2 820	2 670	1 180	1 280	2 740
Industrikom.	1 840	2 060	970	2 670	2 560	1 150	1 250	2 660
Landsbygdskom.	1 920	2 160	1 050	2 730	2 830	1 260	1 370	2 970
Glesbygdskom.								
inkl. Ragunda	1 900	2 050	910	2 570	2 550	1 050	1 130	2 510
exkl. Ragunda	1 970	2 120	940	2 660	2 640	1 080	1 170	2 600
Övr större kom.	1 850	2 080	1 010	2 580	2 580	1 250	1 330	2 720
Övr mindre kom.	1 900	2 050	1 020	2 550	2 670	1 240	1 340	2 730
Riket								
inkl. Ragunda	1 880	2 090	1 010	2 650	2 650	1 200	1 300	2 760
exkl. Ragunda	1 880	2 100	1 010	2 660	2 660	1 200	1 310	2 770

Kommuntyp	Typfamilj nr							
	9	10	11	12	Genomsnitt familj 1-12	13	14	15
Storstäder	1 600	2 080	3 130	3 300	2 170	1 340	810	1 340
Förortskom.	1 890	2 460	3 470	3 690	2 330	1 200	890	1 380
Större städer	1 470	1 930	3 040	3 530	2 070	1 080	680	1 190
Medelst städer	1 530	1 960	3 010	3 510	2 150	1 160	760	1 310
Industrikom.	1 460	1 840	2 910	3 380	2 060	1 140	780	1 360
Landsbygdskom.	1 670	2 140	3 290	3 680	2 260	1 330	930	1 560
Glesbygdskom.								
inkl. Ragunda	1 360	1 740	2 750	3 130	1 970	1 140	770	1 290
exkl. Ragunda	1 400	1 800	2 850	3 240	2 040	1 180	800	1 330
Övr större kom.	1 540	1 920	2 940	3 300	2 090	1 240	850	1 430
Övr mindre kom.	1 620	2 020	2 990	3 350	2 120	1 160	830	1 360
Riket								
inkl. Ragunda	1 570	2 000	3 050	3 440	2 130	1 180	810	1 360
exkl. Ragunda	1 570	2 010	3 060	3 450	2 140	1 190	820	1 370

Tabell B5. Kommuner med låga avgifter per typfamilj med barn i förskola

OBS! Ragunda har inga avgifter alls.

Typfamilj nummer											
Värde på P ₁₀ * för avgifterna											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 485 kr	1 700 kr	800 kr	1 962 kr	2 169 kr	904 kr	1 010 kr	2 273 kr	1 228 kr	1 568 kr	2 475 kr	2 602 kr
Avesta	Bjurholm	Bengtsfors	Bjurholm	Avesta	Askersund	Arjeplog	Bengtsfors	Askersund	Bengtsfors	Bengtsfors	Bjurholm
Bjurholm	Bollebygd	Boden	Bollebygd	Bjurholm	Bengtsfors	Askersund	Bjurholm	Bengtsfors	Boden	Bjurholm	Dorotea
Bollebygd	Borås	Bollebygd	Borås	Bollebygd	Boden	Bengtsfors	Bollebygd	Boden	Borlänge	Bromölla	Emmaboda
Borås	Gnosjö	Borlänge	Emmaboda	Borås	Bollebygd	Boden	Borås	Borlänge	Bromölla	Dorotea	Gnosjö
Bromölla	Hässleholm	Borås	Gnosjö	Bromölla	Borlänge	Bollebygd	Bromölla	Dals-Ed	Dorotea	Gnosjö	Hammarö
Dorotea	Karlsborg	Bromölla	Håbo	Gnosjö	Borås	Borlänge	Dorotea	Dorotea	Fagersta	Hammarö	Herrljunga
Gnosjö	Karlshamn	Fagersta	Härjedalen	Hammarö	Dorotea	Borås	Gnosjö	Eda	Gnosjö	Herrljunga	Härjedalen
Hässleholm	Karlstad	Falkenberg	Hässleholm	Hässleholm	Fagersta	Dorotea	Hammarö	Fagersta	Hallstahammar	Härjedalen	Hässleholm
Jönköping	Klippan	Gnosjö	Kalmar	Kalix	Flen	Fagersta	Hässleholm	Falkenberg	Hammarö	Hässleholm	Kalmar
Karlsborg	Lekeberg	Hallstahammar	Karlstad	Kalmar	Hallstahammar	Falkenberg	Klippan	Hallstahammar	Härjedalen	Kalix	Klippan
Karlshamn	Ljusdal	Hudiksvall	Klippan	Karlshamn	Halmstad	Flen	Ljusdal	Hammarö	Klippan	Klippan	Ljusdal
Karlstad	Mark	Hällefors	Mark	Karlstad	Hammarö	Hallstahammar	Mark	Hällefors	Kungsör	Kungsör	Mark
Lekeberg	Mora	Kalix	Mora	Lerum	Kalix	Halmstad	Motala	Kalix	Ljusdal	Ljusdal	Munkfors
Mark	Munkfors	Kumla	Munkfors	Ljusdal	Ljusdal	Hammarö	Norberg	Kungsör	Mark	Mark	Nordmaling
Mora	Sandviken	Landskrona	Orust	Mark	Luleå	Kalix	Norrtälje	Ljusdal	Munkfors	Munkfors	Perstorp
Nordmaling	Skellefteå	Lekeberg	Perstorp	Mora	Motala	Ljusdal	Olofström	Norberg	Norberg	Norberg	Piteå
Orust	Sunne	Ljusdal	Skövde	Norrtälje	Norberg	Luleå	Perstorp	Nybro	Perstorp	Perstorp	Sollefteå
Ovanåker	Svenljunga	Motala	Sunne	Olofström	Nordanstig	Motala	Ronneby	Oskarshamn	Piteå	Ronneby	Svenljunga
Perstorp	Säter	Norberg	Svenljunga	Orust	Olofström	Norberg	Sandviken	Pajala	Ronneby	Svenljunga	Säter
Sunne	Sölvesborg	Nordanstig	Säter	Perstorp	Pajala	Nordanstig	Skellefteå	Piteå	Skinnskatteberg	Säter	Sölvesborg
Svenljunga	Tibro	Pajala	Sölvesborg	Ronneby	Sandviken	Olofström	Storfors	Sandviken	Sollefteå	Sölvesborg	Timrå
Säter	Tingsryd	Sandviken	Tibro	Svenljunga	Skellefteå	Pajala	Svenljunga	Skinnskatteberg	Storfors	Timrå	Tingsryd
Sölvesborg	Tjörn	Smedjebacken	Tingsryd	Säter	Smedjebacken	Sandviken	Säter	Sollefteå	Svenljunga	Tingsryd	Torsås
Tingsryd	Tomelilla	Sollefteå	Tjörn	Sölvesborg	Storfors	Skellefteå	Sölvesborg	Storfors	Sölvesborg	Torsås	Ulricehamn
Tranemo	Tranemo	Storfors	Tomelilla	Tingsryd	Timrå	Storfors	Timrå	Surahammar	Timrå	Ulricehamn	Umeå
Uppvidinge	Ulricehamn	Surahammar	Torsås	Torsås	Västerås	Timrå	Tingsryd	Timrå	Vaggeryd	Umeå	Vännäs
Vara	Uppvidinge	Söderköping	Tranemo	Tranemo	Åsele	Västerås	Torsås	Västerås	Åre	Vännäs	Åre
Vännäs	Vara	Timrå	Ulricehamn	Vaggeryd	Älvsbyn	Åsele	Vännäs	Åsele	Åsele	Åre	Älvdalen
	Vännäs	Umeå	Vaggeryd	Övertorneå	Östersund	Östersund	Övertorneå	Älvdalen	Älvdalen	Övertorneå	Övertorneå
		Västerås	Vännäs					Övertorneå			
		Åsele									

*Begreppet percentil (P) förklaras i bilaga 4. Det angivna värdet på P₁₀ är beräknat på samtliga kommuner exklusive Ragunda. Se fotnot till tabell B1.

Tabell B6. Kommuner med *höga* avgifter per typfamilj med barn i förskola

Typfamilj nummer											
Värde på P ₉₀ * för avgifterna											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2 226 kr	2 435 kr	1 243 kr	3 244 kr	3 168 kr	1 485 kr	1 632 kr	3 264 kr	2 065 kr	2 567 kr	3 710 kr	4 290 kr
Arjeplog	Arjeplog	Bjuv	Bjuv	Aneby**	Aneby**	Aneby**	Aneby**	Aneby**	Aneby**	Aneby**	Alvesta
Askersund	Bjuv	Boxholm	Boxholm	Arjeplog	Båstad	Danderyd	Båstad	Danderyd	Danderyd	Bjuv	Boxholm
Berg	Boxholm	Danderyd	Eslöv**	Berg	Eslöv**	Eslöv**	Danderyd	Eslöv**	Ekerö	Danderyd	Båstad
Bjuv	Filipstad**	Filipstad**	Filipstad**	Boxholm	Gullspång	Grästorp	Eslöv**	Grästorp	Eslöv**	Eslöv**	Filipstad**
Boxholm	Finspång	Gullspång	Hjo	Båstad	Håbo	Gullspång	Filipstad**	Gullspång	Gullspång	Grästorp	Grästorp
Filipstad**	Haninge	Haninge	Hörby	Eslöv**	Hässleholm	Håbo	Haninge	Håbo	Haninge	Haninge	Hjo
Finspång	Heby	Håbo	Kinda**	Filipstad**	Lessebo**	Hässleholm	Hjo	Hässleholm	Håbo	Hjo	Hörby
Gnesta	Hedemora	Hässleholm	Leksand	Färgelanda	Lidingö	Lessebo**	Kinda**	Lidingö	Järfälla	Järfälla	Jönköping
Hjo	Hjo	Högsby**	Malå**	Gnesta	Mora	Lidingö	Linköping	Mora	Lidingö	Kinda**	Kinda**
Hudiksvall	Leksand	Lidingö	Mjölby	Haninge	Orust	Mora	Malmö	Nacka	Mora	Malå**	Malå**
Hör	Linköping	Mora	Munkedal**	Kinda**	Sigtuna	Orust	Munkedal**	Nordmaling	Nacka	Munkedal**	Mariestad
Köping	Munkedal**	Munkedal**	Norrköping	Mellerud	Sollentuna	Sigtuna	Nacka	Orsa**	Nordmaling	Nacka	Mellerud
Lindesberg	Nordanstig	Nacka	Norsjö	Munkedal**	Stenungsund	Skövde	Ovanåker	Orust	Orsa**	Norrköping	Munkedal**
Linköping	Norrköping	Norrköping	Nykvarn	Nacka	Stockholm	Sollentuna	Salem**	Salem**	Orust	Salem**	Nykvarn
Munkedal**	Norsjö	Orust	Nynäshamn	Staffanstorps	Sunne	Stockholm	Staffanstorps	Skövde	Salem**	Staffanstorps	Staffanstorps
Mörbylånga	Nynäshamn	Salem**	Salem**	Strömstad	Säter	Sunne	Svalöv	Sollentuna	Skövde	Svalöv	Svedala
Nora	Salem**	Sigtuna	Staffanstorps	Sundbyberg	Tingsryd	Tingsryd	Svedala	Sunne	Sollentuna	Svedala	Sävsjö**
Nordanstig	Sjöbo	Skara	Strängnäs	Svedala	Tjörn	Tjörn	Sävsjö**	Tingsryd	Sunne	Sävsjö**	Södertälje
Norrköping	Smedjebacken	Sollentuna	Svedala	Sävsjö**	Tomelilla	Tomelilla	Tranås**	Tjörn	Svalöv	Tanum	Tyresö
Ockelbo	Staffanstorps	Stockholm	Tranås**	Tranås**	Tranemo	Tranemo	Täby	Tranemo	Svedala	Tranås**	Töreboda
Oskarshamn	Svalöv	Sunne	Vetlanda	Täby	Tranås**	Tranås**	Töreboda	Tranås**	Tjörn	Tyresö	Vimmerby
Sigtuna	Tranås**	Svalöv	Värgårda	Töreboda	Täby	Täby	Vaxholm	Tyresö	Tranås**	Täby	Värgårda
Smedjebacken	Vetlanda	Säter	Vänersborg	Vaxholm	Töreboda	Töreboda	Vetlanda	Täby	Tyresö	Töreboda	Växjö
Uddevalla	Vänersborg	Tingsryd	Värnamo	Vetlanda	Ulricehamn	Ulricehamn	Vimmerby	Töreboda	Täby	Vaxholm	Ystad
Vänersborg	Värnamo	Tranemo	Åstorp	Vimmerby	Vallentuna	Vallentuna	Åmål	Vallentuna	Töreboda	Vimmerby	Åtvidaberg**
Värmdö	Åmål	Täby	Älmhult	Vänersborg	Vaxholm	Vaxholm	Åtvidaberg**	Vaxholm	Vaxholm	Åtvidaberg**	Öckerö**
Åsele	Åstorp	Töreboda	Ängelholm	Ystad	Åmål	Åmål	Öckerö**	Vimmerby	Vimmerby	Öckerö**	Ödeshöj**
Ängelholm	Älmhult	Ulricehamn	Ödeshöj**	Ängelholm	Ängelholm	Ängelholm	Ödeshöj**	Öckerö**	Öckerö**	Ödeshöj**	Örkelljunga
Österåker	Ängelholm	Vallentuna	Östra Göinge	Öckerö**	Ödeshöj**	Ödeshöj**	Österåker	Ödeshöj**	Ödeshöj**	Östra Göinge	Östra Göinge
				Ödeshöj**	Österåker						

* Begreppet percentil (P) förklaras i bilaga 4.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. En genomsnittlig månadsavgift har beräknats av SCB utifrån förutsättningen att barnen är frånvarande fem veckor pga semester samt alla helgdagar. Däremot har ingen frånvaro pga av sjukdom beräknats. Avgiften blir sålunda lägre om barnen är frånvarande mer än beräknat, t.ex. pga sjukdom. Se även anmärkning i tabell B7.

Tabell B7. Kommuner med låga respektive höga avgifter för minst hälften av typfamiljerna med barn i förskola

Låga avgifter***

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal typfam med låga avgifter
		kom- munal	total	
Ljusdal	s	22,4	33,6	10
Gnosjö	b	19,8	31,0	9
Bollebygd	x	21,5	32,2	8
Borås	x	21,5	32,3	8
Dorotea	x	22,9	33,7	8
Hammarö	s	22,1	33,1	8
Mark	x	21,6	32,5	8
Svenljunga	x	20,9	32,0	8
Sölvesborg	s	21,3	33,3	8
Timrå	s	22,3	33,2	8
Bengtstors	x	22,0	33,2	7
Bjurholm	b	22,4	32,8	7
Hässleholm	b	20,1	30,7	7
Norberg	s	22,5	34,0	7
Perstorp	x	20,1	30,7	7
Säter	b	21,6	32,7	7
Tingsryd	b	21,2	32,7	7
Bromölla	s	20,8	31,2	6
Kalix	s	22,3	32,9	6
Klippan	b	20,0	30,8	6
Sandviken	s	21,7	32,7	6
Storfors	s	22,3	33,7	6
Vännäs	s	22,4	32,8	6
Genomsnitt		21,6	32,5	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. Rangordningen baseras på att barnen aldrig är frånvarande pga sjukdom. Avgiften är beräknad av SCB utifrån förutsättningen att barnen är i förskolan 226 vardagar per år. Se vidare bilaga 1.

Anm. Munkedal har påpekat att typfamiljerna inte är vanliga i deras kommun. Vistelsetiderna är lägre beroende på att många föräldrar skiftarbetar. Under 1998 var den planerade vistelsetiden 26 timmar per vecka i genomsnitt och den faktiska närvaron 20 timmar per vecka i genomsnitt för 11 månader. För typfamiljerna i denna rapport är emellertid vistelsetiden i genomsnitt nästan 42 timmar per vecka.

*** Ragunda (s) har inga avgifter alls. Ragundas skattesatser framgår av tabell B3.

Höga avgifter

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal typfam med höga avgifter
		kom- munal	total	
Tranås**	b	21,3	32,1	9
Töreboda	b	20,9	32,1	9
Ödeshög**	b	20,9	32,5	9
Eslöv**	x	20,2	31,1	8
Munkedal**	x	22,8	33,6	8
Täby	b	15,9	27,1	8
Aneby**	b	20,8	32,2	7
Filipstad**	s	21,5	33,1	7
Salem**	b	19,3	30,6	7
Vaxholm	b	19,2	30,5	7
Boxholm	s	20,2	31,4	6
Danderyd	b	15,9	27,0	6
Haninge	s	20,1	31,4	6
Hjo	b	21,3	32,3	6
Nacka	b	17,9	29,1	6
Staffanstorps	x	19,5	30,0	6
Svedala	x	19,7	30,3	6
Vimmerby	b	21,8	33,4	6
Ängelholm	b	18,9	29,6	6
Öckerö**	b	20,2	31,0	6
Genomsnitt		19,9	31,0	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Tabell B8. Kommuner med låga avgifter för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola

Kommuner med låga avgifter för både ensamstående och samboende är markerade med fetstil.

OBS! Ragunda har inga avgifter alls, varken för ensamstående eller samboende.

Ensamstående

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal ensamst. typfam. m. låg avgift
		kom- munal	total	
Bengtstors	x	22,0	33,2	5
Boden	s	21,6	32,2	5
Borlänge	s	22,2	32,8	5
Fagersta	s	22,7	34,0	5
Hallstahammar	s	21,7	32,7	5
Ljusdal	s	22,4	33,6	5
Norberg	s	22,5	34,0	5
Storfors	s	22,3	33,7	5
Timrå	s	22,3	33,2	5
Åsele	x	22,9	33,4	5
Dorotea	x	22,9	33,7	4
Hammarö	s	22,1	33,1	4
Kalix	s	22,3	32,9	4
Pajala	s	22,1	33,1	4
Sandviken	s	21,7	32,7	4
Västerås	x	20,5	31,4	4
Askersund	s	20,9	32,7	3
Bollebygd	x	21,5	32,2	3
Borås	x	21,5	32,3	3
Falkenberg	b	20,5	31,8	3
Motala	b	20,9	32,0	3
Nordanstig	s	21,9	33,3	3
Sollefteå	b	23,1	34,1	3
Genomsnitt		21,9	33,0	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

Samboende

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal sam- boende typfam. m. låg avgift
		kom- munal	total	
Bjurholm	b	22,4	32,8	7
Gnosjö	b	19,8	31,0	7
Hässleholm	b	20,1	30,7	7
Mark	x	21,6	32,5	7
Svenljunga	x	20,9	32,0	7
Säter	b	21,6	32,7	7
Sölvesborg	s	21,3	33,3	7
Tingsryd	b	21,2	32,7	7
Perstorp	x	20,1	30,7	6
Vännäs	s	22,4	32,8	6
Bollebygd	x	21,5	32,2	5
Borås	x	21,5	32,3	5
Klippan	b	20,0	30,8	5
Ljusdal	s	22,4	33,6	5
Torsås	b	21,6	33,2	5
Bromölla	s	20,8	31,2	4
Dorotea	x	22,9	33,7	4
Hammarö	s	22,1	33,1	4
Karlstad	x	21,8	33,0	4
Mora	x	21,8	32,7	4
Munkfors	b	22,5	34,0	4
Tranemo	b	20,2	31,4	4
Ulricehamn	b	21,0	32,1	4
Övertorneå	x	21,5	32,5	4
Genomsnitt		21,4	32,4	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Tabell B9. Kommuner med *höga* avgifter för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola

Kommuner med höga avgifter för både ensamstående och samboende är markerade med fetstil.

Ensamstående

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal ensamst. typfam. m. hög avgift
		kom- munal	total	
Gullspång	x	23,1	34,1	5
Håbo	x	20,0	30,5	5
Lidingö	b	17,3	28,3	5
Mora	x	21,8	32,7	5
Orust	x	21,4	32,5	5
Sollentuna	b	17,9	29,2	5
Sunne	b	21,8	33,7	5
Täby	b	15,9	27,1	5
Töreboda	b	20,9	32,1	5
Aneby**	b	20,8	32,2	4
Danderyd	b	15,9	27,0	4
Eslöv**	x	20,2	31,1	4
Hässleholm	b	20,1	30,7	4
Tingsryd	b	21,2	32,7	4
Tjörn	x	20,4	31,1	4
Tranemo	b	20,2	31,4	4
Tranås**	b	21,3	32,1	4
Vallentuna	b	17,7	29,1	4
Vaxholm	b	19,2	30,5	4
Ödeshöj**	b	20,9	32,5	4
Nacka	b	17,9	29,1	3
Salem**	b	19,3	30,6	3
Sigtuna	x	19,1	30,5	3
Ulricehamn	b	21,0	32,1	3
Genomsnitt		19,8	31,0	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. Rangordningen baseras på att barnen aldrig är frånvarande pga sjukdom. Avgiften är beräknad av SCB utifrån förutsättningen att barnen är i förskolan 226 vardagar per år. Se vidare bilaga 1.

Samboende

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal sam- boende typfam. m. hög avgift
		kom- munal	total	
Munkedal**	x	22,8	33,6	7
Filipstad**	s	21,5	33,1	6
Staffanstorps	x	19,5	30,0	6
Hjo	b	21,3	32,3	6
Boxholm	s	20,2	31,4	5
Kinda**	x	21,4	32,9	5
Svedala	x	19,7	30,3	5
Tranås**	b	21,3	32,1	5
Ödeshöj**	b	20,9	32,5	5
Bjuv	s	20,5	31,0	4
Eslöv**	x	20,2	31,1	4
Haninge	s	20,1	31,4	4
Norrköping	s	21,5	32,5	4
Salem**	b	19,3	30,6	4
Sävsjö	b	20,8	32,0	4
Töreboda	b	20,9	32,1	4
Vetlanda	b	20,9	32,1	4
Vimmerby	b	21,8	33,4	4
Vänersborg	x	22,1	33,0	4
Ängelholm	b	18,9	29,6	4
Öckerö**	b	20,2	31,0	4
Genomsnitt		20,8	31,8	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Anm. Munkedal har påpekat att typfamiljerna inte är vanliga i deras kommun. Vistelsetiderna är lägre beroende på att många föräldrar skiftarbetar. Under 1998 var den planerade vistelsetiden 26 timmar per vecka i genomsnitt och den faktiska närvaron 20 timmar per vecka i genomsnitt för 11 månader. För typfamiljerna i denna rapport är emellertid vistelsetiden i genomsnitt nästan 42 timmar per vecka.

Tabell B10. Andel kommuner per kommuntyp där avgiften förändras vid vissa inkomstökningar. Procent

Kommuntyp	Andel kommuner där avgiften ändras vid en inkomstökning		
	från 13 150	från 16 750	från 35 200
	till 14 500	till 21 900	till 44 100
Storstäder	100	100	33
Förortskommuner	72	92	61
Större städer	100	100	88
Medelstora städer	90	95	85
Industrikommuner	85	89	79
Landsbygdskommuner	83	97	80
Glesbygdskommuner	82	89	82
Övriga större kommuner	71	84	74
Övriga mindre kommuner	80	88	71
Riket	83	91	77

Tabell B11a. Avgiftens förändring vid vissa inkomstökningar per kommuntyp. Kommuner där inkomstökningar medför ökad avgift. Kronor/månad

Kommuntyp	Typfamilj 6 och 7 Inkomstskillnad 1 350 kr			Typfamilj 9 och 10 Inkomstskillnad 5 150 kr			Typfamilj 11 och 12 Inkomstskillnad 8 900 kr		
	Avgiftsökning			Avgiftsökning			Avgiftsökning		
	median	varierar mellan		median	varierar mellan		median	varierar mellan	
Storstäder	136	113 - 248		495	430 - 516		517	517 - 517	
Förortskom.	125	72 - 481		490	286 - 1641		414	49 - 859	
Större städer	111	71 - 591		435	327 - 801		653	55 - 914	
Medelst städer	109	64 - 259		446	250 - 715		677	16 - 913	
Industrikom.	105	55 - 501		426	270 - 670		618	91 - 939	
Landsbygdskom.	118	75 - 611		470	285 - 692		504	2 - 1196	
Glesbygdskom.	100	49 - 271		433	306 - 743		449	2 - 1365	
Övr större kom.	118	17 - 211		461	222 - 749		550	20 - 868	
Övr mindre kom.	119	84 - 347		430	205 - 756		563	55 - 1036	
Riket	112	17 - 611		450	205 - 1641		572	2 - 1365	

Tabell B11b. Procentuell förändring av avgiften vid vissa inkomstökningar per kommuntyp. Kommuner där inkomstökningar medför ökad avgift

Kommuntyp	Typfamilj 6 och 7 Inkomstökning 10 %			Typfamilj 9 och 10 Inkomstökning 31 %			Typfamilj 11 och 12 Inkomstökning 25 %		
	Avgiftsökning %			Avgiftsökning %			Avgiftsökning %		
	median	varierar mellan		median	varierar mellan		median	varierar mellan	
Storstäder	10	10 - 17		31	29 - 31		18	18 - 18	
Förortskom.	10	5 - 42		31	17 - 100		12	1 - 25	
Större städer	10	7 - 169		31	21 - 61		23	2 - 26	
Medelst städer	10	4 - 20		31	13 - 59		25	0 - 29	
Industrikom.	10	5 - 87		31	16 - 59		24	3 - 26	
Landsbygdskom.	10	6 - 55		31	20 - 31		16	0 - 25	
Glesbygdskom.	10	5 - 20		31	22 - 76		17	0 - 36	
Övr större kom.	10	2 - 16		31	15 - 57		19	0 - 28	
Övr mindre kom.	10	7 - 43		31	9 - 56		22	2 - 27	
Riket	10	2 - 169		31	9 - 100		20	0 - 36	

Tabell B12. Andel kommuner per kommuntyp där avgiften förändras när vistelsetiden ökar från 33 till 40 respektive 46 timmar per vecka. Procent

Kommuntyp	Andel kommuner där avgiften ändras när vistelsetiden ökar	
	från 33-40 tim/vecka (typfam 1 och 2)	från 33-46 tim/vecka (typfam 5 och 11)
Storstäder	100	100
Förortskommuner	83	92
Större städer	85	92
Medelstora städer	73	73
Industrikommuner	81	79
Landsbygdskommuner	90	83
Glesbygdskommuner	43	43
Övriga större kommuner	77	81
Övriga mindre kommuner	59	68
Riket	74	77

Tabell B13. Avgiftens förändring då vistelsetiden ökar per kommuntyp. Kommuner där ökningarna i vistelsetid medför ökad avgift. Kronor /månad

Kommuntyp	Bruttoink. 32 900, tiden ökar från 33 till 40 tim/v Avgiftsökning kr/mån		Bruttoink. 35 200, tiden ökar från 33 till 46 tim/v Avgiftsökning kr/mån	
	median	varierar mellan	median	varierar mellan
Storstäder	440	332 - 453	512	484 - 594
Förortskommuner	295	99 - 590	640	372 - 1 269
Större städer	287	61 - 603	517	129 - 1 097
Medelstora städer	246	28 - 573	462	18 - 1 161
Industrikommuner	284	70 - 520	420	30 - 1 331
Landsbygdskommuner	253	98 - 512	431	133 - 1 163
Glesbygdskommuner	317	160 - 574	444	129 - 856
Övriga större kommuner	303	92 - 658	440	128 - 1 263
Övriga mindre kommuner	277	89 - 427	418	128 - 934
Riket	286	28 - 658	484	18 - 1 331

Tabell B14. Procentuell förändring av avgiften då vistelsetiden ökar per kommuntyp. Kommuner där ökningen av vistelsetid medför ökad avgift

Kommuntyp	Bruttoink. 32 900, tiden ökar från 33 till 40 tim/v Avgiftsökning %		Bruttoink. 35 200, tiden ökar från 33 till 46 tim/v Avgiftsökning %	
	median	varierar mellan	median	varierar mellan
Storstäder	25	16 - 27	20	17 - 25
Förortskommuner	16	5 - 33	25	11 - 44
Större städer	16	3 - 33	20	5 - 49
Medelstora städer	15	1 - 31	18	0 - 47
Industrikommuner	15	5 - 32	17	1 - 50
Landsbygdskommuner	14	5 - 35	17	4 - 39
Glesbygdskommuner	17	8 - 42	16	6 - 35
Övriga större kommuner	18	6 - 34	18	5 - 39
Övriga mindre kommuner	14	5 - 25	16	5 - 35
Riket	15	1 - 42	19	0 - 50

Tabell B15. Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 256 kommuner

Typfamilj		Bruttoinkomst		Inkomst-	Procentuell förändr. av avgiften 1996 -1999				De 80 %	
nummer		(kronor/mån)		ökning	Medel-	Median	Varierar		"mittensta"	kommunerna
-96 -99		1996	1999	%	värde		mellan			varierar mellan
Ett barn, 4 år										
<i>46 tim/vecka</i>										
1	3	Ensamstående	13 100	14 550	11,1	16	12	-100 — 146	4 — 28	
3	4	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	14	12	-100 — 87	1 — 29	
Two barn, 2 och 4 år										
<i>33 tim/vecka</i>										
5	5	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	14	12	-100 — 81	1 — 28	
<i>40 tim/vecka</i>										
6	6	Ensamstående	12 000	13 150	9,6	18	13	-100 — 284	5 — 38	
7	7	Ensamstående	13 200	14 500	9,8	17	11	-100 — 359	2 — 31	
8	8	Sammanboende	29 300	32 900	12,3	16	14	-100 — 49	6 — 30	
<i>46 tim/vecka</i>										
9	9	Ensamstående	15 200	16 750	10,2	17	13	-100 — 230	5 — 32	
10	10	Ensamstående	19 800	21 900	10,6	19	14	-100 — 331	7 — 34	
11	11	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	17	15	-100 — 73	6 — 32	
12	12	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	15	12	-100 — 107	0 — 34	

* Kommunerna för vilka specialberäkning gjorts ingår ej (32 st). Dessutom ingår ej Nykvarns kommun (ny kommun från 1999).

Tabell B16. Jämförelse mellan 1996 och 1999 av avgiften för vissa typfamiljer med barn i förskola i de kommuner för vilka specialberäkning gjorts 1999

Typfamilj		Bruttoinkomst		Inkomst-	Avgift 1999 jämförd m avgift 1996. Procent				De 80 %	
nummer		(kronor/mån)		ökning	Medel-	Median	Varierar		"mittensta"	kommunerna
-96 -99		1996	1999	%	värde		mellan			varierar mellan
Ett barn, 4 år										
<i>46 tim/vecka</i>										
1	3	Ensamstående	13 100	14 550	11,1	16	7	-24 — 116	-5 — 62	
3	4	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	19	8	-24 — 170	-10 — 82	
Two barn, 2 och 4 år										
<i>33 tim/vecka</i>										
5	5	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	22	14	-8 — 103	-1 — 56	
<i>40 tim/vecka</i>										
6	6	Ensamstående	12 000	13 150	9,6	17	9	-45 — 77	-10 — 51	
7	7	Ensamstående	13 200	14 500	9,8	15	9	-39 — 95	-10 — 56	
8	8	Sammanboende	29 300	32 900	12,3	23	16	-5 — 103	-1 — 57	
<i>46 tim/vecka</i>										
9	9	Ensamstående	15 200	16 750	10,2	25	8	-8 — 153	-3 — 70	
10	10	Ensamstående	19 800	21 900	10,6	33	18	-1 — 230	1 — 70	
11	11	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	23	11	-21 — 103	-2 — 70	
12	12	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	20	8	-32 — 115	-7 — 81	

Tabell B17. Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 163 kommuner med procenttaxa 1999

Typfamilj			Procentuell förändr. av avgiften 1996 -1999						
nummer			Bruttoinkomst	Inkomst-	Medel-	Median	Varierar	De 80 %	
-96	-99		(kronor/mån)	ökning	värde		mellan	"mittensta"	
			1996	1999				kommunerna	
				%				varierar mellan	
Ett barn, 4 år									
<i>46 tim/vecka</i>									
1	3	Ensamstående	13 100	14 550	11,1	16	11	-25 — 146	10 — 26
3	4	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	15	12	-14 — 87	1 — 31
Two barn, 2 och 4 år									
<i>33 tim/vecka</i>									
5	5	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	15	12	-20 — 81	4 — 28
<i>40 tim/vecka</i>									
6	6	Ensamstående	12 000	13 150	9,6	18	10	-56 — 284	6 — 33
7	7	Ensamstående	13 200	14 500	9,8	19	10	-52 — 359	7 — 30
8	8	Sammanboende	29 300	32 900	12,3	18	13	-5 — 49	10 — 33
<i>46 tim/vecka</i>									
9	9	Ensamstående	15 200	16 750	10,2	17	11	-44 — 230	7 — 33
10	10	Ensamstående	19 800	21 900	10,6	20	14	-27 — 331	9 — 35
11	11	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	18	14	-6 — 73	10 — 33
12	12	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	16	12	-10 — 107	1 — 36

* Kommunerna för vilka specialberäkning gjorts ingår ej.

Dessutom ingår ej Nykvarns kommun (ny kommun från 1999).

För familj nr 6 grundas jämförelsen på 162 kommuner, eftersom den 163:e kommunen hade 0:- i avgift för denna familj år 1996.

Tabell B18. Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 66 kommuner med taxa relaterad till inkomstintervall 1999

Typfamilj			Procentuell förändr. av avgiften 1996 -1999						
nummer			Bruttoinkomst	Inkomst-	Medel-	Median	Varierar	De 80 %	
-96	-99		(kronor/mån)	ökning	värde		mellan	"mittensta"	
			1996	1999				kommunerna	
				%				varierar mellan	
Ett barn, 4 år									
<i>46 tim/vecka</i>									
1	3	Ensamstående	13 100	14 550	11,1	15	14	-20 — 133	0 — 28
3	4	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	14	14	-8 — 57	0 — 28
Two barn, 2 och 4 år									
<i>33 tim/vecka</i>									
5	5	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	16	16	-5 — 58	2 — 27
<i>40 tim/vecka</i>									
6	6	Ensamstående	12 000	13 150	9,6	20	17	-27 — 98	5 — 45
7	7	Ensamstående	13 200	14 500	9,8	14	12	-27 — 95	-3 — 31
8	8	Sammanboende	29 300	32 900	12,3	17	15	0 — 48	4 — 33
<i>46 tim/vecka</i>									
9	9	Ensamstående	15 200	16 750	10,2	16	14	-8 — 78	2 — 29
10	10	Ensamstående	19 800	21 900	10,6	19	16	-23 — 84	6 — 36
11	11	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	19	17	-7 — 65	3 — 31
12	12	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	16	13	-10 — 65	0 — 36

* Kommunerna för vilka specialberäkning gjorts ingår ej.

Tabell B19. Avgiftens förändring mellan 1996 och 1999 för vissa typfamiljer med barn i förskola i 26 kommuner med icke inkomstrelaterad taxa 1999

Typfamilj			Procentuell förändr. av avgiften 1996 -1999					
nummer			Bruttoinkomst	Inkomst-	Medel-	Median	Varierar	De 80 %
-96 -99			(kronor/mån)	ökning	värde		mellan	"mittersta"
			1996 1999	%				kommunerna
								varierar mellan
Ett barn, 4 år								
<i>46 tim/vecka</i>								
1	3	Ensamstående	13 100	14 550	11,1	19	12	-9 — 120
3	4	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	12	10	0 — 37
Two barn, 2 och 4 år								
<i>33 tim/vecka</i>								
5	5	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	10	8	0 — 37
<i>40 tim/vecka</i>								
6	6	Ensamstående	12 000	13 150	9,6	20	13	-11 — 69
7	7	Ensamstående	13 200	14 500	9,8	19	9	-11 — 141
8	8	Sammanboende	29 300	32 900	12,3	11	9	0 — 36
<i>46 tim/vecka</i>								
9	9	Ensamstående	15 200	16 750	10,2	21	14	-11 — 137
10	10	Ensamstående	19 800	21 900	10,6	16	13	-11 — 94
11	11	Sammanboende	31 400	35 200	12,1	13	11	0 — 37
12	12	Sammanboende	39 300	44 100	12,2	13	11	0 — 37

*Nykvarns kommun ingår ej (ny kommun från 1999).

Tabell B20. Disponibel inkomst och disponibel inkomst per konsumtionsenhet (k.e.) för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad

Typfamilj		Disponibel inkomst			Disponibel inkomst per k.e.		
nummer		brutto-	median	varierar mellan	median	varierar mellan	
-96 -99		inkomst					
		(kr/mån)					
Ett barn, 4 år, i förskola							
<i>33 tim/vecka</i>							
-	1	Sammanboende	32 900	22 110	21 570 - 23 680	8 570	8 360 - 9 180
<i>40 tim/vecka</i>							
-	2	Sammanboende	32 900	22 110	21 570 - 23 680	8 570	8 360 - 9 180
<i>46 tim/vecka</i>							
1	3	Ensamstående	14 550	12 110	11 900 - 12 730	6 660	6 540 - 6 990
3	4	Sammanboende	44 100	27 880	27 130 - 30 040	10 810	10 520 - 11 640
Two barn, 2 och 4 år, i förskola							
<i>33 tim/vecka</i>							
5	5	Sammanboende	35 200	24 130	23 540 - 25 820	7 680	7 500 - 8 220
<i>40 tim/vecka</i>							
6	6	Ensamstående	13 150	13 940	13 770 - 14 410	5 860	5 790 - 6 050
7	7	Ensamstående	14 500	14 470	14 280 - 15 020	6 080	6 000 - 6 310
8	8	Sammanboende	32 900	22 860	22 320 - 24 430	7 280	7 110 - 7 780
<i>46 tim/vecka</i>							
9	9	Ensamstående	16 750	15 330	15 100 - 16 010	6 440	6 340 - 6 730
10	10	Ensamstående	21 900	17 400	17 070 - 18 350	7 310	7 170 - 7 710
11	11	Sammanboende	35 200	24 130	23 540 - 25 820	7 680	7 500 - 8 220
12	12	Sammanboende	44 100	28 630	27 880 - 30 790	9 120	8 880 - 9 810
Ett barn, 8 år, i fritidshem							
<i>18 tim/vecka</i>							
-	13	Sammanboende	32 900	22 110	21 570 - 23 680	8 570	8 360 - 9 180
<i>26 tim/vecka</i>							
13	14	Ensamstående	18 950	13 830	13 530 - 14 690	7 600	7 440 - 8 070
-	15	Sammanboende	32 900	22 110	21 570 - 23 680	8 570	8 360 - 9 180

Tabell B21a. Disponibel inkomst minus barnomsorgsavgift för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kr/månad

Typfamilj nummer		brutto- inkomst (kr/mån)	Disponibel inkomst - avgift		
			median	varierar mellan	de 80 % "mittersta" kommunerna varierar mellan
-96 -99					
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	32 900	20 280	19 150 - 22 000	19 790 - 20 950
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	32 900	20 080	18 910 - 21 640	19 560 - 20 760
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	14 550	11 140	10 160 - 11 900	10 900 - 11 400
3 4	Sammanboende	44 100	25 250	23 130 - 27 800	24 540 - 26 340
Två barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	35 200	21 510	20 150 - 23 540	20 960 - 22 230
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	13 150	12 800	11 190 - 13 770	12 430 - 13 060
7 7	Ensamstående	14 500	13 230	11 700 - 14 280	12 880 - 13 500
8 8	Sammanboende	32 900	20 190	18 760 - 22 320	19 630 - 20 790
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	16 750	13 850	12 210 - 15 100	13 390 - 14 140
10 10	Ensamstående	21 900	15 490	13 800 - 17 070	14 960 - 15 850
11 11	Sammanboende	35 200	21 200	19 370 - 23 540	20 510 - 21 810
12 12	Sammanboende	44 100	25 260	22 690 - 27 880	24 510 - 26 310
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	32 900	20 990	19 890 - 22 570	20 430 - 21 680
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	18 950	13 070	12 300 - 13 950	12 700 - 13 450
- 15	Sammanboende	32 900	20 820	19 440 - 22 370	20 190 - 21 550

Tabell B21b. Disponibel inkomst minus barnomsorgsavgift för typfamiljerna. Skillnad mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen (P₉₀-P₁₀) . Kronor/månad

Typfamilj nummer		brutto- inkomst (kr/mån)	Disponibel inkomst minus avgift		Avgift (uppgifter från tabellerna B1 och B2)		
			max-min	P ₉₀ -P ₁₀	max	max-min **	P ₉₀ -P ₁₀
-96 -99							
Ett barn, 4 år, i förskola							
<i>33 tim/vecka</i>							
- 1	Sammanboende	32 900	2 850	1 160	2 750	1 650	740
<i>40 tim/vecka</i>							
- 2	Sammanboende	32 900	2 740	1 200	2 890	1 790	740
<i>46 tim/vecka</i>							
1 3	Ensamstående	14 550	1 740	500	2 420	2 030	440
- 4	Sammanboende	44 100	4 670	1 800	4 320	3 050	1 280
Två barn, 2 och 4 år, i förskola							
<i>33 tim/vecka</i>							
5 5	Sammanboende	35 200	3 390	1 270	3 940	2 380	1 000
<i>40 tim/vecka</i>							
6 6	Ensamstående	13 150	2 580	630	3 090	2 740	580
7 7	Ensamstående	14 500	2 570	610	3 090	2 550	620
8 8	Sammanboende	32 900	3 550	1 160	4 200	2 640	990
<i>46 tim/vecka</i>							
9 9	Ensamstående	16 750	2 880	740	3 630	2 740	840
10 10	Ensamstående	21 900	3 270	890	3 940	2 730	1 000
11 11	Sammanboende	35 200	4 170	1 300	4 730	2 990	1 230
12 12	Sammanboende	44 100	5 190	1 800	5 930	4 180	1 690
Ett barn, 8 år, i fritidshem							
<i>18 tim/vecka</i>							
- 13	Sammanboende	32 900	2 680	1 250	1 910	1 360	750
<i>26 tim/vecka</i>							
13 14	Ensamstående	18 950	1 650	750	1 560	1 250	590
- 15	Sammanboende	32 900	2 930	1 360	2 380	1 830	960

* Begreppet percentil förklaras i bilaga 4.

** Skillnad mellan högsta och lägsta avgift då Ragunda kommun utesluts. Ragunda har inga avgifter. Skillnaden mellan högsta avgift och Ragunda är således lika med maxavgiften.

Tabell B22a. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad

Typfamilj		brutto- inkomst (kr/mån)	Återstående konsumtionsutrymme		
nummer			median	varierar mellan	de 80 % "mittersta" kommunerna varierar mellan
-96	-99				
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	32 900	7 410	6 280 - 9 130	6 920 - 8 080
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	32 900	7 210	6 040 - 8 780	6 690 - 7 890
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	14 550	1 060	80 - 1 820	820 - 1 320
3 4	Sammanboende	44 100	12 390	10 260 - 14 930	11 670 - 13 470
Två barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	35 200	6 120	4 760 - 8 150	5 570 - 6 840
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	13 150	100	-1 520 - 1 070	-280 - 350
7 7	Ensamstående	14 500	530	-1 000 - 1 570	180 - 790
8 8	Sammanboende	32 900	4 800	3 370 - 6 920	4 230 - 5 400
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	16 750	1 150	-490 - 2 390	690 - 1 430
10 10	Ensamstående	21 900	2 800	1 090 - 4 360	2 250 - 3 140
11 11	Sammanboende	35 200	5 810	3 970 - 8 150	5 120 - 6 420
12 12	Sammanboende	44 100	9 870	7 300 - 12 490	9 120 - 10 920
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	32 900	7 820	6 720 - 9 400	7 260 - 8 510
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	18 950	2 690	1 920 - 3 570	2 320 - 3 070
- 15	Sammanboende	32 900	7 650	6 270 - 9 200	7 020 - 8 380

Tabell B22b. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna enligt tidigare socialbidragsnorm. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad

Typfamilj		brutto- inkomst (kr/mån)	Återstående konsumtionsutrymme		
nummer			median	varierar mellan	de 80 % "mittersta" kommunerna varierar mellan
-96	-99				
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	32 900	6 770	5 640 - 8 490	6 280 - 7 440
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	32 900	6 570	5 400 - 8 130	6 050 - 7 250
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	14 550	550	-430 - 1 310	320 - 820
3 4	Sammanboende	44 100	11 750	9 620 - 14 290	11 030 - 12 830
Två barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	35 200	5 260	3 900 - 7 280	4 700 - 5 970
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	13 150	-530	-2 150 - 430	-910 - -280
7 7	Ensamstående	14 500	-100	-1 630 - 940	-450 - 160
8 8	Sammanboende	32 900	3 930	2 510 - 6 060	3 370 - 4 530
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	16 750	510	-1 120 - 1 760	60 - 800
10 10	Ensamstående	21 900	2 160	460 - 3 730	1 620 - 2 510
11 11	Sammanboende	35 200	4 950	3 110 - 7 280	4 250 - 5 550
12 12	Sammanboende	44 100	9 000	6 440 - 11 620	8 250 - 10 060
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	32 900	7 480	6 380 - 9 060	6 920 - 8 170
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	18 950	2 490	1 720 - 3 370	2 110 - 2 870
- 15	Sammanboende	32 900	7 310	5 930 - 8 860	6 680 - 8 040

Tabell B23. Återstående konsumtionsutrymme för typfamiljerna. Jämförelse mellan högsta och lägsta värde respektive mellan 90:e och 10:e percentilen (P₉₀–P₁₀). Kronor/månad

Typfamilj		brutto- inkomst (kr/mån)	Återstående konsumtionsutrymme			
nummer			max-min **	P ₉₀ -P ₁₀ **	max/min ***	P ₉₀ /P ₁₀ ***
-96	-99					
Ett barn, 4 år, i förskola						
<i>33 tim/vecka</i>						
- 1	Sammanboende	32 900	2 850	1 160	1,5	1,2
<i>40 tim/vecka</i>						
- 2	Sammanboende	32 900	2 740	1 200	1,5	1,2
<i>46 tim/vecka</i>						
1 3	Ensamstående	14 550	1 740	500	22,8	1,6
3 4	Sammanboende	44 100	4 670	1 800	1,5	1,2
Two barn, 2 och 4 år, i förskola						
<i>33 tim/vecka</i>						
5 5	Sammanboende	35 200	3 390	1 270	1,7	1,2
<i>40 tim/vecka</i>						
6 6	Ensamstående	13 150	(2 580)	(630)
7 7	Ensamstående	14 500	(2 570)	610	..	4,4
8 8	Sammanboende	32 900	3 550	1 160	2,1	1,3
<i>46 tim/vecka</i>						
9 9	Ensamstående	16 750	(2 880)	740	-4,9	2,1
10 10	Ensamstående	21 900	3 270	890	4,0	1,4
11 11	Sammanboende	35 200	4 170	1 300	2,1	1,3
12 12	Sammanboende	44 100	5 190	1 800	1,7	1,2
Ett barn, 8 år, i fritidshem						
<i>18 tim/vecka</i>						
- 13	Sammanboende	32 900	2 680	1 250	1,4	1,2
<i>26 tim/vecka</i>						
13 14	Ensamstående	18 950	1 650	750	1,9	1,3
- 15	Sammanboende	32 900	2 930	1 360	1,5	1,2

* Begreppet percentil förklaras i bilaga 4.

** Uppgifterna inom parentes är något missvisande eftersom de beräknats utifrån ett negativt tal på det återstående konsumtionsutrymmet. Se tabell B22a!

*** Punkter (..) innebär att värdet inte går att beräkna pga att minimivärdet respektive P₁₀ är negativt.

Tabell B24. Återstående konsumtionsutrymme per konsumtionsenhet (k.e.) för typfamiljerna. Medianvärde samt variation mellan kommunerna. Kronor/månad

Typfamilj		brutto- inkomst (kr/mån)	Återstående konsumtionsutrymme per k.e.		
nummer			median	varierar mellan	de 80 % "mittensta" kommunerna varierar mellan
-96	-99				
Ett barn, 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
- 1	Sammanboende	32 900	2 870	2 430 - 3 540	2 680 - 3 130
<i>40 tim/vecka</i>					
- 2	Sammanboende	32 900	2 790	2 340 - 3 400	2 590 - 3 060
<i>46 tim/vecka</i>					
1 3	Ensamstående	14 550	580	40 - 1 000	450 - 730
3 4	Sammanboende	44 100	4 800	3 980 - 5 790	4 520 - 5 220
Two barn, 2 och 4 år, i förskola					
<i>33 tim/vecka</i>					
5 5	Sammanboende	35 200	1 950	1 520 - 2 600	1 770 - 2 180
<i>40 tim/vecka</i>					
6 6	Ensamstående	13 150	40	-640 - 450	-120 - 150
7 7	Ensamstående	14 500	220	-420 - 660	80 - 330
8 8	Sammanboende	32 900	1 530	1 070 - 2 210	1 350 - 1 720
<i>46 tim/vecka</i>					
9 9	Ensamstående	16 750	480	-210 - 1 010	290 - 600
10 10	Ensamstående	21 900	1 170	460 - 1 830	950 - 1 320
11 11	Sammanboende	35 200	1 850	1 270 - 2 600	1 630 - 2 040
12 12	Sammanboende	44 100	3 140	2 330 - 3 980	2 900 - 3 480
Ett barn, 8 år, i fritidshem					
<i>18 tim/vecka</i>					
- 13	Sammanboende	32 900	3 030	2 600 - 3 640	2 810 - 3 300
<i>26 tim/vecka</i>					
13 14	Ensamstående	18 950	1 480	1 060 - 1 960	1 280 - 1 690
- 15	Sammanboende	32 900	2 960	2 430 - 3 570	2 720 - 3 250

Tabell B25. Kommuner med *litet kvar* per typfamilj med barn i förskola

Typfamilj nummer											
Värde på P ₁₀ * för återstående konsumtionsutrymme											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6 921 kr	6 693 kr	822 kr	11 673 kr	5 571 kr	-276 kr	180 kr	4 235 kr	690 kr	2 254 kr	5 118 kr	9 120 kr
Askersund	Berg	Filipstad**	Boxholm	Arjeplog	Gullspång	Bjurholm	Arjeplog	Danderyd	Danderyd	Arjeplog	Eksjö
Berg	Borgholm	Gullspång	Fagersta	Berg	Hultsfred	Eslöv**	Berg	Eslöv**	Eslöv**	Berg	Filipstad**
Borgholm	Fagersta	Heby	Filipstad**	Borgholm	Håbo	Grästorp	Borgholm	Grästorp	Grästorp	Borgholm	Grums
Dals-Ed	Filipstad**	Hultsfred	Grums	Eksjö	Härjedalen	Gullspång	Eslöv**	Gullspång	Gullspång	Filipstad**	Grästorp
Filipstad**	Gullspång	Håbo	Gullspång	Eslöv**	Hässleholm	Hultsfred	Filipstad**	Håbo	Håbo	Grästorp	Hjo
Gullspång	Hagfors	Härjedalen	Härnösand	Filipstad**	Lessebo**	Håbo	Forshaga	Hässleholm	Järfälla	Gullspång	Härnösand
Jokkmokk	Hallsberg	Hässleholm	Karlskrona	Forshaga	Lidingö	Härjedalen	Färgelanda	Kinda**	Kinda**	Hagfors	Kinda**
Kramfors	Heby	Högsby**	Kinda**	Färgelanda	Mora	Hässleholm	Grums	Lidingö	Lidingö	Haninge	Leksand
Kristinehamn	Hedemora	Kristinehamn	Leksand	Gotland	Munkedal**	Kinda**	Gullspång	Mora	Malå**	Heby	Malå**
Krokom	Kramfors	Lidingö	Lindesberg	Grums	Nordmaling	Lessebo**	Hagfors	Munkedal**	Mora	Hjo	Mariestad
Köping	Kristinehamn	Lycksele	Malå**	Gullspång	Orsa**	Lidingö	Heby	Nordmaling	Munkedal**	Kinda**	Markaryd
Lindesberg	Leksand	Mora	Mellerud	Kinda**	Orust	Lindesberg	Kil	Orsa**	Nacka	Malå**	Mellerud
Ljusnarsberg	Malå	Munkedal**	Munkedal**	Lindesberg	Stenungsund	Mora	Kinda**	Orust	Nordmaling	Mellerud	Munkedal**
Mellerud	Munkedal**	Nacka	Norrköping	Malå**	Sunne	Munkedal**	Malå**	Skara	Orsa**	Munkedal**	Norsjö
Munkedal**	Nordanstig	Nordmaling	Norsjö	Mellerud	Säter	Orsa**	Mellerud	Sollentuna	Orust	Norrköping	Sala
Mörbylånga	Norrköping	Norrköping	Ockelbo	Munkedal**	Tingsryd	Orust	Munkedal**	Sunne	Salem**	Ovanåker	Sorsele
Nora	Norsjö	Orust	Sala	Nordanstig	Tjörn	Sunne	Nordanstig	Tingsryd	Skara	Svalöv	Sävsjö**
Nordanstig	Sala	Salem**	Smedjebacken	Strömstad	Tomelilla	Säter	Ovanåker	Tjörn	Sollentuna	Svedala	Tanum
Ockelbo	Smedjebacken	Skara	Sorsele	Tanum	Tranemo	Tingsryd	Sala	Tranemo	Sunne	Sävsjö**	Torsby
Rättvik	Torsby	Sunne	Torsby	Torsby	Tranås**	Tranemo	Sävsjö**	Tranås**	Sävsjö**	Tanum	Töreboda
Smedjebacken	Vansbro	Säter	Tranås**	Tranås**	Täby	Tranås**	Söderköping	Tyresö	Tingsryd	Tranås**	Vimmerby
Strömstad	Vilhelmina	Tingsryd	Vansbro	Uddevalla	Töreboda	Töreboda	Tanum	Töreboda	Tjörn	Töreboda	Värgårda
Torsby	Vimmerby	Tranemo	Vimmerby	Vetlanda	Ulricehamn	Ulricehamn	Tranås**	Ulricehamn	Tranås**	Vilhelmina	Vänersborg
Uddevalla	Vänersborg	Töreboda	Vänersborg	Vilhelmina	Vallentuna	Vallentuna	Töreboda	Uppvidinge	Töreboda	Vimmerby	Värnamo
Vänersborg	Värnamo	Ulricehamn	Värnamo	Vimmerby	Vaxholm	Vaxholm	Vilhelmina	Vaxholm*	Vaxholm	Åmål	Växjö
Ånge	Åmål	Vimmerby	Åsele	Vänersborg	Vimmerby	Vimmerby	Vimmerby	Vimmerby	Vimmerby	Åtvidaberg**	Åtvidaberg**
Åre	Ånge	Åmål	Älvsbyn	Åmål	Åmål	Åmål	Åmål	Åmål	Öckerö**	Öckerö**	Ödeshög**
Åsele	Åsele	Åre	Ödeshög**	Ödeshög**	Ödeshög**	Ödeshög**	Ånge	Öckerö**	Ödeshög**	Ödeshög**	Östra Göinge
							Ödeshög**	Ödeshög**			

* Begreppet percentil förklaras i bilaga 4.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. En genomsnittlig månadsavgift har beräknats av SCB utifrån förutsättningen att barnen är frånvarande fem veckor pga semester samt alla helgdagar. Däremot har ingen frånvaro pga av sjukdom beräknats. Avgiften blir sålunda lägre om barnen är frånvarande mer än beräknat, t.ex. pga sjukdom.

Tabell B26. Kommuner med *mycket* kvar per typfamilj med barn i förskola

Typfamilj nummer											
Värde på P ₉₀ * för återstående konsumtionsutrymme											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8 082 kr	7 891 kr	1 322 kr	13 474 kr	6 838 kr	355 kr	792 kr	5 399 kr	1 431 kr	3 144 kr	6 419 kr	10 923 kr
Bromölla	Bollebygd	Boden	Bjurholm	Bromölla	Boden	Boden	Bjurholm	Boden	Boden	Bjurholm	Bjurholm
Danderyd	Burlöv	Bollebygd	Danderyd	Danderyd	Bollebygd	Bollebygd	Borås	Bollnäs	Borlänge	Bromölla	Bromölla
Ekerö	Danderyd	Bromölla	Gnosjö	Ekerö	Borlänge	Borlänge	Bromölla	Borlänge	Bromölla	Danderyd	Danderyd
Gnosjö	Gnosjö	Burlöv	Håbo	Gnosjö	Borås	Borås	Burlöv	Bromölla	Falkenberg	Gnosjö	Ekerö
Habo	Habo	Ekerö	Hässleholm	Halmstad	Burlöv	Burlöv	Danderyd	Fagersta	Gnosjö	Halmstad	Gnosjö
Helsingborg	Helsingborg	Fagersta	Klippan	Helsingborg	Ekerö	Ekerö	Gnosjö	Falkenberg	Hallstahammar	Herrljunga	Herrljunga
Håbo	Hässleholm	Falkenberg	Kävlinge	Håbo	Falkenberg	Fagersta	Habo	Gnosjö	Halmstad	Håbo	Håbo
Hässleholm	Klippan	Gnosjö	Lidingö	Hässleholm	Flen	Falkenberg	Halmstad	Hallstahammar	Hammarö	Hässleholm	Hässleholm
Järfälla	Kävlinge	Habo	Mark	Höganäs	Habo	Flen	Hässleholm	Halmstad	Helsingborg	Klippan	Klippan
Jönköping	Landskrona	Hallstahammar	Mölndal	Klippan	Hallstahammar	Habo	Klippan	Hammarö	Katrineholm	Kävlinge	Kävlinge
Klippan	Lidingö	Helsingborg	Nacka	Kävlinge	Halmstad	Hallstahammar	Kävlinge	Kalix	Klippan	Landskrona	Lidingö
Kävlinge	Mark	Huddinge	Perstorp	Lerum	Kalix	Halmstad	Landskrona	Katrineholm	Kävlinge	Norrtälje	Mölndal
Lidingö	Nacka	Hudiksvall	Ragunda	Lidingö	Katrineholm	Hammarö	Lidingö	Kungsör	Landskrona	Perstorp	Perstorp
Lomma	Perstorp	Kalix	Skövde	Norrtälje	Kävlinge	Kalix	Mark	Kävlinge	Ljusdal	Ragunda	Ragunda
Nacka	Ragunda	Katrineholm	Sollentuna	Perstorp	Landskrona	Katrineholm	Norrtälje	Landskrona	Mark	Sigtuna	Skövde
Perstorp	Skövde	Kävlinge	Solna	Ragunda	Ljusdal	Kävlinge	Perstorp	Ljusdal	Nynäshamn	Skövde	Sollentuna
Ragunda	Sollentuna	Landskrona	Stockholm	Skövde	Motala	Landskrona	Ragunda	Pajala	Perstorp	Sollentuna	Solna
Skövde	Solna	Lomma	Svenljunga	Sollentuna	Nacka	Ljusdal	Sollentuna	Perstorp	Ragunda	Solna	Stockholm
Sollentuna	Stockholm	Nordanstig	Säter	Solna	Pajala	Motala	Solna	Ragunda	Solna	Stockholm	Svenljunga
Solna	Sundbyberg	Pajala	Tibro	Stockholm	Ragunda	Pajala	Stockholm	Sandviken	Svenljunga	Svenljunga	Säter
Stockholm	Svenljunga	Ragunda	Tjörn	Säter	Sandviken	Ragunda	Svenljunga	Solna	Tibro	Säter	Tibro
Tibro	Säter	Sandviken	Tomelilla	Tibro	Skellefteå	Sandviken	Säter	Upplands-Bro	Tomelilla	Tranemo	Tjörn
Tranemo	Tibro	Solna	Tranemo	Tranemo	Smedjebacken	Skellefteå	Tibro	Vara	Upplands-Bro	Täby	Tranemo
Trelleborg	Tjörn	Trelleborg	Täby	Täby	Solna	Solna	Täby	Vellinge	Vaggeryd	Ulricehamn	Täby
Täby	Tranemo	Vellinge	Vaggeryd	Vaggeryd	Storfors	Vellinge	Vaggeryd	Vingåker	Vara	Upplands-Bro	Ulricehamn
Vallentuna	Täby	Västerås	Vallentuna	Vallentuna	Västerås	Västerås	Vallentuna	Västerås	Vellinge	Vaggeryd	Vaggeryd
Vara	Vallentuna	Öckerö**	Vaxholm	Vellinge	Åsele	Åsele	Vellinge	Åsele	Värmdö	Vännäs	Vallentuna
Vellinge	Vellinge	Örkelljunga	Vellinge	Älmhult	Älvsbyn	Örkelljunga	Örkelljunga	Älmhult	Åsele	Älmhult	Vellinge
Örkelljunga	Örkelljunga	Österåker	Österåker	Örkelljunga	Östersund	Östersund	Övertorneå	Österåker	Älmhult	Övertorneå	Vännäs

* Begreppet percentil förklaras i bilaga 4.

Tabell B27. Kommuner med *litet* respektive *mycket kvar* för minst hälften av typfamiljerna med barn i förskola

Litet kvar

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt kom- munal	total	Antal typfam med litet kvar
Munkedal**	x	22,8	33,6	12
Gullspång	x	23,1	34,1	11
Vimmerby	b	21,8	33,4	11
Ödeshög**	b	20,9	32,5	9
Filipstad**	s	21,5	33,1	8
Kinda**	x	21,4	32,9	8
Tranås**	b	21,3	32,1	8
Töreboda	b	20,9	32,1	8
Åmål	b	22,2	33,2	8
Aneby**	b	20,8	32,2	7
Malå**	s	22,7	33,2	7
Arjeplog	s	22,3	33,2	6
Mellerud	b	22,0	33,1	6
Genomsnitt		21,8	33,0	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. Rangordningen baseras på att barnen aldrig är frånvarande pga sjukdom. Avgiften är beräknad av SCB utifrån förutsättningen att barnen är i förskolan 226 vardagar per år. Se vidare bilaga 1 samt anmärkning i tabell B7.

Mycket kvar

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt kom- munal	total	Antal typfam med mycket kvar
Kävlinge	x	18,5	29,2	12
Ragunda	s	23,6	34,4	12
Solna	b	17,8	29,0	12
Gnosjö	b	19,8	31,0	10
Vellinge	b	18,1	28,5	10
Perstorp	x	20,1	30,7	9
Bromölla	s	20,8	31,2	8
Klippan	b	20,0	30,8	8
Landskrona	s	20,2	30,7	8
Danderyd	b	15,9	27,0	7
Halmstad	x	19,5	30,6	7
Hässleholm	b	20,1	30,7	7
Sollentuna	b	17,9	29,2	7
Stockholm	x	18,1	29,2	7
Tibro	b	19,8	30,6	7
Täby	b	15,9	27,1	7
Ekerö	b	18,3	29,8	6
Habo	b	18,8	29,8	6
Lidingö	b	17,3	28,3	6
Skövde	b	19,7	30,7	6
Svenljunga	x	20,9	32,0	6
Säter	b	21,6	32,7	6
Tranemo	b	20,2	31,4	6
Vaggeryd	b	20,3	31,3	6
Vallentuna	b	17,7	29,1	6
Örkelljunga	b	18,8	29,5	6
Genomsnitt		19,2	30,2	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Tabell B28. Kommuner med *litet kvar* för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola

Kommuner med *litet kvar* för *både* ensamstående och samboende är markerade med fetstil.

Ensamstående

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal ensam- stående typfam med litet kvar
		kom- munal	total	
Gullspång	x	23,1	34,1	5
Håbo	x	20,0	30,5	5
Lidingö	b	17,3	28,3	5
Mora	x	21,8	32,7	5
Munkedal**	x	22,8	33,6	5
Orust	x	21,4	32,5	5
Sunne	b	21,8	33,7	5
Tingsryd	b	21,2	32,7	5
Töreboda	b	20,9	32,1	5
Vimmerby	b	21,8	33,4	5
Aneby**	b	20,8	32,2	4
Hässleholm	b	20,1	30,7	4
Nordmaling	b	22,7	33,2	4
Orsa**	x	22,1	33,2	4
Tranemo	b	20,2	31,4	4
Tranås**	b	21,3	32,1	4
Ulricehamn	b	21,0	32,1	4
Vaxholm	b	19,2	30,5	4
Amäl	b	22,2	33,2	4
Odesög**	b	20,9	32,5	4
Danderyd	b	15,9	27,0	3
Eslöv**	x	20,2	31,1	3
Grästorp	b	21,0	32,3	3
Hultsfred	s	22,1	33,8	3
Härjedalen	s	22,9	33,9	3
Kinda**	x	21,4	32,9	3
Skara	x	21,5	32,6	3
Säter	b	21,6	32,7	3
Tjörn	x	20,4	31,1	3
Genomsnitt		21,0	32,1	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

** I dessa kommuner betalar man avgift endast för barnens faktiska närvaro. Rangordningen baseras på att barnen aldrig är frånvarande pga sjukdom. Avgiften är beräknad av SCB utifrån förutsättningen att barnen är i förskolan 226 vardagar per år. Se vidare bilaga 1 samt anmärkning i tabell B7.

Samboende

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal sam- boende typfam med litet kvar
		kom- munal	total	
Filipstad**	s	21,5	33,1	7
Munkedal**	x	22,8	33,6	7
Arjeplog	s	22,3	33,2	6
Gullspång	x	23,1	34,1	6
Malå**	s	22,7	33,2	6
Mellerud	b	22,0	33,1	6
Vimmerby	b	21,8	33,4	6
Berg	b	22,9	33,9	5
Borgholm	b	21,7	33,9	5
Kinda**	x	21,4	32,9	5
Torsby	s	22,5	34,0	5
Vänersborg	x	22,1	33,0	5
Odesög**	b	20,9	32,5	5
Grums	s	22,4	34,0	4
Nordanstig	s	21,9	33,3	4
Sala	x	22,2	33,3	4
Tanum	b	21,6	32,8	4
Tranås**	b	21,3	32,1	4
Vilhelmina	s	22,9	33,6	4
Amäl	b	22,2	33,2	4
Genomsnitt		22,1	33,3	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Tabell B29. Kommuner med *mycket kvar* för minst hälften av de ensamstående respektive samboende typfamiljerna med barn i förskola

Kommuner med mycket kvar för *både* ensamstående och samboende är markerade med fetstil.

Ensamstående

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal ensam- stående typfam med mycket kvar
		kom- munal	total	
Boden	s	21,6	32,2	5
Hallstahammar	s	21,7	32,7	5
Katrineholm	s	20,1	30,8	5
Kävlinge	x	18,5	29,2	5
Landskrona	s	20,2	30,7	5
Ragunda	s	23,6	34,4	5
Solna	b	17,8	29,0	5
Borlänge	s	22,2	32,8	4
Falkenberg	b	20,5	31,8	4
Halmstad	x	19,5	30,6	4
Kalix	s	22,3	32,9	4
Ljusdal	s	22,4	33,6	4
Pajala	s	22,1	33,1	4
Sandviken	s	21,7	32,7	4
Vellinge	b	18,1	28,5	4
Västerås	x	20,5	31,4	4
Åsele	x	22,9	33,4	4
Bollebygd	x	21,5	32,2	3
Bromölla	s	20,8	31,2	3
Burlöv	s	20,1	30,5	3
Ekerö	b	18,3	29,8	3
Fagersta	s	22,7	34,0	3
Gnosjö	b	19,8	31,0	3
Habo	b	18,8	29,8	3
Hammarö	s	22,1	33,1	3
Genomsnitt		20,8	31,7	
Rikssnitt		21,1	32,1	

* b= borgerlig majoritet, s=socialdemokratisk/vänsterpartistisk majoritet, x= ingen majoritet.

Samboende

Kommun	Politisk majo- ritet*	Skatt		Antal sam- boende typfam med mycket kvar
		kom- munal	total	
Danderyd	b	15,9	27,0	7
Gnosjö	b	19,8	31,0	7
Hässleholm	b	20,1	30,7	7
Klippan	b	20,0	30,8	7
Kävlinge	x	18,5	29,2	7
Perstorp	x	20,1	30,7	7
Ragunda	s	23,6	34,4	7
Sollentuna	b	17,9	29,2	7
Solna	b	17,8	29,0	7
Stockholm	x	18,1	29,2	7
Täby	b	15,9	27,1	7
Lidingö	b	17,3	28,3	6
Skövde	b	19,7	30,7	6
Säter	b	21,6	32,7	6
Tibro	b	19,8	30,6	6
Tranemo	b	20,2	31,4	6
Vallentuna	b	17,7	29,1	6
Vellinge	b	18,1	28,5	6
Bromölla	s	20,8	31,2	5
Häbo	x	20,0	30,5	5
Svenljunga	x	20,9	32,0	5
Vaggeryd	b	20,3	31,3	5
Bjurholm	b	22,4	32,8	4
Örkelljunga	b	18,8	29,5	4
Genomsnitt		19,4	30,3	
Rikssnitt		21,1	32,1	

Tabell B30. Förändring av återstående konsumtionsutrymme vid vissa inkomstökningar

Typ-familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		Ökning av återstående konsumtionsutrymme (kr/mån)					
	från	till	median	medel- värde	varierar mellan		de 80% "mittersta" varierar mellan	
6 och 7	13 150	14 500	420	410	-80 -	510	380 -	460
9 och 10	16 750	21 900	1 630	1 610	600 -	1 910	1 460 -	1 730
11 och 12	35 200	44 100	3 960	4 000	3 070 -	4 720	3 660 -	4 410

Anm. Tabellen avser kommuner där avgiften påverkas av inkomstökningen.

Tabell B31. Förändring av återstående konsumtionsutrymme i procent av inkomstökningen vid vissa inkomstökningar

Typ-familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		Ökning av återstående konsumtionsutrymme (kr/mån)					
	från	till	median	medel- värde	varierar mellan		de 80% "mittersta" varierar mellan	
6 och 7	13 150	14 500	31	30	-6	38	28	34
9 och 10	16 750	21 900	32	31	12	37	28	34
11 och 12	35 200	44 100	44	45	35	53	41	50

Anm. Tabellen avser kommuner där avgiften påverkas av inkomstökningen.

Tabell B32. Förändring av återstående konsumtionsutrymme vid en samtidig ökning av inkomst och vistelsetid för vissa typfamiljer

Typ-familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		Ökning av återstående konsumtionsutrymme (kr/mån)					
	från	till	median	medel- värde	varierar mellan		de 80% "mittersta" varierar mellan	
6 och 9	13 150	16 750	1 060	1 020	280	1 390	830	1 180
8 och 11	32 900	35 200	1 040	950	290	1 290	650	1 120

Anm. Tabellen avser kommuner där avgiften påverkas av ökningen av inkomst och vistelsetid.

Tabell B33. Förändring av återstående konsumtionsutrymme i procent av inkomstökningen vid en samtidig ökning av inkomst och vistelsetid för vissa typfamiljer

Typ-familjer nr	Ökning av bruttoinkomst		Ökning av återstående konsumtionsutrymme (kr/mån)					
	från	till	median	medel- värde	varierar mellan		de 80% "mittersta" varierar mellan	
6 och 9	13 150	16 750	29	28	8	39	23	33
8 och 11	32 900	35 200	45	41	13	56	28	49

Anm. Tabellen avser kommuner där avgiften påverkas av ökningen av inkomst och vistelsetid.

Tabell B34. Genomsnittlig månadsavgift 1999 för typfamiljerna med barn i förskola per kommun

Avgifterna har beräknats utifrån uppgifter för mars månad. För de kommuner som har avgiftsfria månader har avgiften i mars räknats om så att den motsvarar en tolftefels årsavgift. För kommuner utmärkta med asterisker har särskilda beräkningar gjorts, se tabellens sista sida.

Län	Typfamilj												Skatt	
Kommun	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	kommunal	total
Stockholms län														
Botkyrka	1699	2265	1073	2531	2339	1159	1395	2944	1555	1872	3119	3289	20,4	31,6
Danderyd*	1678	2034	1968	2339	2752	1383	1864	3336	2701	3836	3836	3836	15,9	27,0
Ekerö	1810	2195	886	2877	2668	924	1232	3119	1860	2833	3350	3350	18,3	29,8
Haninge	2202	2517	1263	3093	3306	1437	1542	3460	1976	2574	4251	4251	20,1	31,4
Huddinge	1650	1943	848	2525	2649	1187	1187	2723	1563	1939	3130	3534	19,5	30,8
Järfälla	1788	2063	1100	2750	2888	1306	1306	3094	2063	2888	3713	4125	19,1	30,3
Lidingö	2057	2178	2420	2420	3086	3086	3086	3086	3630	3630	3630	3630	17,3	28,3
Nacka	1750	2029	1796	2268	3235	994	1414	3709	2109	3750	4115	4115	17,9	29,1
Norrtälje	1658	1810	933	2830	2141	1090	1164	2176	1441	1772	2625	3196	19,8	31,4
Nykvarn	1770	2104	1074	3244	2654	1165	1315	2945	1740	2260	3588	4539	19,0	30,5
Nynäshamn	2070	2435	1019	3263	2918	1046	1153	2728	1360	1778	2918	3656	19,8	31,2
Salem**	2189	2779	1475	3284	2917	1461	1611	3600	2164	2830	4186	4186	19,3	30,6
Sigtuna	2300	2300	1250	3030	2900	1650	1750	2800	1900	2150	2900	3530	19,1	30,5
Sollentuna	1714	1907	1543	2484	2480	1537	1827	2663	2773	3240	3240	3240	17,9	29,2
Solna	1805	2257	1000	2257	2347	1175	1296	2933	1497	1957	2933	2933	17,8	29,0
Stockholm	1760	2200	1283	2200	2376	1485	1733	2970	1733	2228	2970	2970	18,1	29,2
Sundbyberg	2138	2138	1091	2730	3168	1183	1305	2961	1759	2299	3696	3822	18,4	29,5
Södertälje	1798	2111	1066	3234	2692	1181	1303	2955	1719	2248	3614	4527	19,0	30,4
Tyresö	1745	1993	1103	2951	2943	1362	1362	2990	2151	2633	3999	4426	19,5	30,8
Täby*	1926	2025	1334	2223	3321	2095	2095	3492	2306	2736	3843	3843	15,9	27,1
Upplands-Bro	2217	2217	980	2695	2694	1007	1110	2518	1282	1677	2694	3062	19,6	31,1
Upplands-Väsby	1974	2237	989	2500	2957	1252	1380	3132	1595	2085	3351	3400	19,6	30,9
Vallentuna	1636	1983	1521	2281	2455	1984	1984	2976	2281	2281	3421	3421	17,7	29,1
Vaxholm*	2021	2156	1238	2252	3537	2074	2074	3773	2759	3942	3942	3942	19,2	30,5
Värmdö	2410	2410	1113	2977	3062	1168	1336	2892	1518	1856	3062	3564	19,1	30,4
Österåker	2383	2383	825	2383	3575	1238	1238	3575	1238	2475	3575	3575	18,8	30,1

Tabell B34, forts från föregående sida

Län	Typfamilj												Skatt	
Kommun	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	kommunal	total
Uppsala län														
Enköping	1874	2342	1040	2342	2378	1193	1315	2972	1519	1986	2972	2972	21,5	32,3
Håbo	1696	1925	1733	1925	2429	2273	2558	2842	2842	2842	2842	2842	20,0	30,5
Tierp	2111	2413	1134	2475	2717	1331	1430	2917	1718	2188	3025	3094	21,7	32,6
Uppsala	1810	2413	1067	2567	2541	1266	1396	3167	1612	2108	3208	3208	21,0	31,6
Älvkarleby	2111	2111	934	2830	2904	1085	1196	2714	1382	1807	2904	3638	22,7	33,1
Östhammar	2081	2081	1054	2768	2677	1421	1421	2448	1535	1879	2677	3135	22,2	33,0
Södermanlands län														
Eskilstuna	1960	2111	933	2830	3146	1265	1395	3166	1612	2107	3388	4244	21,3	31,9
Flen	1810	1810	827	2991	2840	820	820	2292	1290	1726	2968	3800	21,2	32,0
Gnesta	2280	2280	1008	3056	3182	1189	1311	2974	1514	1980	3182	3987	21,0	31,8
Katrineholm*	2018	2375	891	2888	2699	1007	1110	2968	1283	1797	3175	3609	20,1	30,8
Nyköping	1840	2081	1014	3073	2613	1097	1279	2745	1535	2008	3227	4043	20,1	31,0
Oxelösund	1908	2237	989	2970	2711	1157	1276	2895	1474	1927	3098	3844	20,9	31,6
Strängnäs	1840	2202	1120	3395	2453	1109	1223	2774	1628	2129	3421	4285	20,1	31,0
Trosa	1765	1961	1026	2691	2517	1032	1163	2667	1685	2304	3356	3660	20,6	31,2
Vingåker	1960	1960	866	2169	2677	999	1102	2503	1274	1665	2677	2768	21,1	31,8
Östergötlands län														
Boxholm	2477	2690	1282	3867	3186	1305	1436	3227	1764	2292	3702	4640	20,2	31,4
Finspång	2269	2521	1126	3064	2716	999	1085	2773	1442	1929	3051	3371	21,3	32,3
Kinda**	2158	2357	1118	3389	3315	1398	1541	3497	1955	2556	4108	5147	21,4	32,9
Linköping	2349	2789	917	3079	2938	1029	1100	3346	1315	2116	3489	3695	20,4	31,6
Mjölby	2211	2425	1161	3511	2845	1179	1291	2909	1601	2079	3361	4213	20,7	31,9
Motala	2111	2111	800	3234	2420	723	798	2262	1305	1707	2743	3437	20,9	32,0
Norrköping	2276	2561	1341	3503	2852	1174	1262	2945	1758	2294	3922	4029	21,5	32,5
Söderköping	1980	2300	800	2810	2780	1140	1140	3220	1600	2200	3220	3940	21,0	32,5
Vadstena	1974	1974	906	2730	2847	1178	1178	2566	1318	1739	2847	3549	21,3	32,7
Valdemarsvik	1961	2262	1000	3032	2517	1084	1197	2715	1381	1808	2904	3639	21,2	32,6
Ydre	1923	2262	1000	2750	2928	1175	1296	2941	1497	1958	3146	3575	19,7	31,5
Åtvidaberg**	1993	2193	1045	3169	3139	1332	1469	3333	1871	2446	3932	4926	20,9	32,1
Ödeshög**	2008	2294	1123	3404	3592	1571	1732	3930	2250	2942	4729	5925	20,9	32,5
Jönköpings län														
Aneby**	2008	2294	1123	2352	3592	1571	1732	3722	2250	2942	3725	3727	20,8	32,2
Eksjö	2051	2413	1067	3234	3123	1235	1361	3088	1572	2056	3304	4140	21,3	32,6

Tabell B34, forts från föregående sida

Län	Typfamilj						Skatt							
Kommun	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	kommunal	total
Gislaved	1810	2262	1000	2503	2323	1084	1197	2715	1381	1808	2904	3003	20,6	31,6
Gnosjö	1201	1384	765	1384	1966	1288	1288	2260	1288	1288	2260	2260	19,8	31,0
Habo	1795	1795	934	2830	2881	1076	1187	2693	1612	2118	3388	4245	18,8	29,8
Jönköping	1478	1900	934	2830	2452	1182	1303	2955	1689	2208	3549	4447	20,0	31,1
Mullsjö	1731	1953	934	2336	2778	1171	1291	2929	1612	2108	3025	3025	20,7	31,8
Nässjö	2051	2413	1067	3080	3123	1254	1382	3137	1597	2088	3258	3258	21,2	32,3
Sävsjö**	1776	1993	964	2921	3236	1382	1524	3459	1950	2550	4098	5134	20,8	32,0
Tranås**	2213	2508	1221	3700	3943	1709	1884	4200	2434	3183	4206	4226	21,3	32,1
Vaggeryd	1572	1769	1040	1962	2122	1247	1247	2388	1384	1384	2649	2649	20,3	31,3
Vetlanda	2179	2563	1134	3273	3318	1332	1469	3332	1697	2218	3459	3459	20,9	32,1
Värnamo	2080	2600	1150	3484	2670	1247	1375	3119	1589	2076	3338	4182	21,3	32,4
Kronobergs län														
Alvesta	2051	2413	1067	3234	2917	1282	1414	3209	1634	2136	3433	4301	20,7	32,0
Lessebo**	1572	1789	1180	2460	2466	1568	1644	2684	1913	2248	3112	3690	21,2	32,6
Ljungby	1915	2126	1007	3053	2434	1235	1322	2511	1545	1900	2822	3438	20,2	31,5
Markaryd	1779	2051	907	2749	2968	1230	1355	3076	1566	2048	3291	4123	21,2	32,5
Tingsryd	1311	1430	1650	1650	1971	2145	2145	2145	2475	2475	2475	2475	21,2	32,7
Uppvidinge	1362	1482	967	2186	2388	1434	1508	2520	1877	2236	3163	3783	21,7	33,0
Växjö	1734	1885	963	2931	2783	1129	1247	2827	1670	2184	3509	4396	21,0	32,1
Älmhult	2102	2473	1094	3284	2646	1147	1264	2868	1460	1909	3069	3809	18,7	29,8
Kalmar län														
Borgholm	2070	2300	875	2300	2898	1225	1225	3220	1610	1995	3220	3220	21,7	33,9
Emmaboda	1678	1962	935	1962	2237	1109	1228	2576	1412	1843	2576	2576	21,4	33,0
Hultsfred	1645	1934	1183	2360	2503	1467	1467	2594	1678	1948	2814	3286	22,1	33,8
Högsby**	1737	1997	1243	2802	2687	1243	1243	2687	1610	1954	2687	3077	21,7	33,4
Kalmar	1636	1925	934	1925	2162	1115	1228	2541	1419	1855	2541	2541	21,6	33,0
Mönsterås	1583	1885	833	2085	2543	1130	1247	2829	1440	1883	3027	3130	21,6	33,0
Mörbylånga	2377	2377	1051	2377	2935	1117	1231	2793	1422	1859	2935	2935	20,6	32,5
Nybro	1689	1991	854	2203	2531	1081	1192	2788	1129	1799	2983	3084	21,5	33,1
Oskarshamn	2310	2310	915	3096	2894	954	1052	2704	1216	1696	2894	3626	20,9	32,4
Torsås	1623	1746	1120	1746	1966	1205	1329	2104	1535	2008	2104	2104	21,6	33,2
Vimmerby	1998	2421	1232	3081	3206	1452	1601	3632	2127	2780	4469	4621	21,8	33,4
Västervik	2051	2111	933	2830	2936	1133	1249	2834	1443	1887	3033	3800	21,3	33,0

Tabell B34, forts från föregående sida

Län	Typfamilj												Skatt	
Kommun	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	kommunal	total
Gotlands län														
Gotland	1810	2020	894	2235	2775	1037	1143	2593	1474	1927	3097	3203	32,3	34,0
Blekinge län														
Karlshamn	1388	1656	804	2350	2145	928	1043	2438	1427	1965	2906	3444	20,5	32,5
Karlskrona	1867	2135	1029	3121	2364	1220	1308	2502	1552	1917	2857	3488	21,2	33,2
Olofström	1556	1864	962	2914	2159	869	958	2174	1266	1656	2662	3335	20,9	33,1
Ronneby	1599	1998	843	2851	1982	1054	1118	2273	1247	1568	2466	3126	20,8	32,8
Sölvesborg	1130	1370	895	1572	1687	1263	1263	2041	1452	1452	2300	2300	21,3	33,3
Skåne län														
Bjuv	2277	2760	1279	3459	2647	1402	1482	3174	1824	2265	3978	3978	20,5	31,0
Bromölla	1447	1779	787	2329	1916	1078	1151	2146	1272	1551	2271	2696	20,8	31,2
Burlöv*	1864	1864	909	2500	2708	1043	1150	2609	1465	1916	3080	3500	20,1	30,5
Båstad	2020	2262	1026	3032	3259	1546	1546	3408	1735	2269	3647	4568	19,6	30,5
Eslöv**	2081	2376	1163	3524	3714	1623	1790	3728	2325	3040	3732	3748	20,2	31,1
Helsingborg	1664	1952	953	2640	2548	1183	1320	2733	1502	1852	2989	3696	19,7	30,3
Hässleholm	1283	1485	1485	1485	1980	2264	2264	2264	2264	2264	2264	2264	20,1	30,7
Höganäs	1833	2406	1191	3208	2478	1215	1340	3040	1732	2264	3639	3667	19,7	30,3
Hörby	2205	2373	1201	3638	2904	1152	1271	2883	1729	2261	3634	4552	18,7	29,8
Höör	2228	2347	1141	2856	2981	1172	1293	2932	1643	2149	3452	3570	20,3	31,2
Klippan	1577	1577	1027	1577	2200	1430	1430	2200	1430	1430	2200	2200	20,0	30,8
Kristianstad	1689	1936	924	2838	2464	1049	1129	2581	1408	1848	3080	3784	21,1	31,8
Kävlinge*	1590	1892	837	2536	2376	1069	1178	2673	1360	1779	2860	3583	18,5	29,2
Landskrona	1810	1810	800	2426	2743	1025	1130	2564	1305	1707	2743	3437	20,2	30,7
Lomma	1912	2247	994	2800	2866	1258	1388	3148	1602	2096	3368	3923	19,2	29,6
Lund*	1592	1804	1042	2167	2411	1374	1494	2705	1831	2323	3041	3250	20,5	31,0
Malmö	2020	2352	1040	2492	2976	1315	1451	3293	1676	2192	3488	3488	20,7	31,0
Osby	2052	2316	1043	3130	2762	1172	1260	2896	1481	1924	3118	3913	20,8	31,3
Perstorp	1388	1835	1081	1835	1628	1308	1308	2162	1308	1308	2162	2162	20,1	30,7
Simrishamn	1833	2292	972	2998	2576	1430	1430	2750	1604	1962	3108	3456	20,5	31,6
Sjöbo	1971	2457	1118	3053	2613	1210	1320	3071	1577	1953	3263	3823	19,2	30,2
Skurup	1760	1760	999	2580	2823	1164	1164	2640	1733	2218	3639	3878	20,1	31,0
Staffanstorps	2168	2580	999	3307	3362	1399	1509	3614	1729	2297	3989	4631	19,5	30,0
Svalöv*	2026	2456	1260	3047	2952	1480	1480	3317	2005	2607	4115	4115	20,0	31,1
Svedala	2115	2412	1067	3480	3168	1349	1488	3376	1719	2667	4287	4872	19,7	30,3

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Tomelilla		1485	1650	1073	1815	2237	1632	1632	2475	1632	1632	2713	2713	20,6	31,6
Trelleborg		1659	2111	933	2830	2662	1265	1395	3166	1612	2108	3388	4244	19,6	30,2
Vellinge*		1755	2057	977	2464	2816	1233	1360	3085	1686	2204	3542	3696	18,1	28,5
Ystad		2139	2139	946	2867	3432	1282	1414	3208	1633	2135	3432	4300	19,9	30,5
Åstorp		2007	2468	1091	3308	2851	1249	1378	3126	1591	2081	3344	4190	20,1	30,7
Ängelholm		2235	2481	1162	3654	3178	1742	1819	3215	2063	2478	3640	3667	18,9	29,6
Örkelljunga		1667	1936	931	2928	2734	1180	1271	2904	1598	2096	3494	4392	18,8	29,5
Östra Göinge		1791	2172	1101	3347	2662	1201	1329	3015	1761	2308	3710	4648	20,6	31,5
Hallands län															
Falkenberg		1870	1990	774	2830	2646	916	1010	2745	1213	1646	2936	3800	20,5	31,8
Halmstad		1840	2172	961	2910	2356	350	941	2534	1290	1687	2711	3395	19,5	30,6
Hylte		1810	1961	867	2628	2452	1001	1104	2503	1275	1667	2679	3356	20,5	31,9
Kungsbacka		1819	2063	1005	3044	2723	1154	1273	2888	1618	2116	3402	4261	19,8	30,7
Laholm		1733	2035	1033	3132	2597	1139	1256	2850	1666	2178	3501	3620	19,5	30,7
Varberg		1673	2035	900	2728	2565	1103	1216	2759	1404	1836	2952	3699	20,5	31,5
Västra Götalands län															
Ale		1749	1869	960	2640	2710	1084	1196	2714	1535	2008	3227	3667	21,6	32,3
Alingsås		1568	1810	907	2562	2302	993	1095	2482	1433	1873	3010	3515	21,8	32,8
Bengtsfors		1810	1810	800	2426	2420	904	996	2261	1151	1505	2420	3031	22,0	33,2
Bollebygd		1297	1417	707	1768	2097	856	943	2141	1244	1626	2613	2702	21,5	32,2
Borås		1387	1508	774	1935	2078	844	930	2111	1247	1630	2620	2710	21,5	32,3
Dals-Ed		2111	2111	934	2336	2581	964	1063	2413	1228	1606	2581	2669	22,3	33,5
Essunga		2156	2321	1128	2548	2883	1295	1403	2875	1583	1995	3059	3155	20,3	31,4
Falköping*		2006	2097	841	2892	2825	929	1084	2804	1318	1727	2997	3747	20,8	32,0
Färgelanda		2172	2270	1033	2792	3239	1275	1406	3191	1658	2168	3485	3893	21,7	32,6
Grästorp		1731	2034	1182	2973	2842	1107	1719	3139	2086	2544	3724	4514	21,0	32,3
Gullspång		1987	2344	1339	3200	3133	1636	1764	3200	2212	2768	3200	3200	23,1	34,1
Göteborg		1689	2141	947	2694	2452	1097	1210	2745	1397	1827	2936	3453	21,8	32,3
Götene*		1810	1960	1000	3031	2440	1288	1368	2464	1656	2009	2924	3536	21,0	32,2
Herrljunga		2111	2336	1067	2336	2336	1084	1196	2336	1381	1807	2336	2336	21,1	32,4
Hjo		2226	2511	1201	3300	3096	1304	1438	3264	1797	2349	3775	4290	21,3	32,3
Härryda		1961	2111	1058	2669	2872	1126	1271	2895	1623	2344	3549	3670	21,2	31,8
Karlsborg		1420	1691	851	2205	2206	1199	1284	2448	1426	1752	2593	3156	20,9	32,1
Kungälv		1677	2072	917	2522	2497	1144	1261	2862	1458	1906	3062	3483	20,9	31,5

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Lerum	1749	2262	1090	2503	2147	1457		1529	2629	1656	1942	2787	2869	20,9	31,4
Lidköping	1924	2066	1009	3060	2671	1054		1162	2636	1452	1899	3053	3824	20,7	31,7
Lilla Edet	1961	2262	1000	3032	2743	1145		1263	2866	1458	1908	3065	3667	22,2	32,9
Lysekil	1810	1810	894	2236	2581	1121		1237	2805	1535	2008	3227	3337	22,5	33,4
Mariestad	1810	1960	1000	3031	2904	1181		1302	2955	1720	2248	3614	4527	21,2	32,2
Mark	1173	1265	1086	1448	1879	1265		1265	2026	1448	1448	2319	2319	21,6	32,5
Mellerud	2141	2261	1027	3112	3324	1290		1422	3227	1674	2188	3517	4406	22,0	33,1
Munkedal**	2498	2889	1425	4320	3635	1468		1619	3674	1870	2446	3931	4925	22,8	33,6
Mölnadal	1810	2262	1000	2332	2643	1205		1329	3016	1535	2008	3109	3109	20,1	30,5
Orust	1420	1785	1785	1785	2155	2625		2625	2625	2625	2625	2625	2625	21,4	32,5
Partille	1749	1961	934	2569	2620	1097		1210	2745	1505	1967	3163	3597	20,7	31,2
Skara*	2140	2417	1266	2417	2975	1344		1555	2975	1955	2441	2975	2975	21,5	32,6
Skövde	1487	1705	1017	1705	2434	1403		1662	2783	2065	2660	2783	2783	19,7	30,7
Sotenäs	1986	2269	1067	2269	2326	1157		1276	2723	1474	1927	2723	2723	20,4	31,5
Stenungsund	1779	1960	866	2627	2451	1503		1503	2592	1503	1725	2807	3476	21,6	32,5
Strömstad	2212	2212	961	2510	3197	1095		1224	2768	1480	1863	3197	3197	21,8	32,9
Svenljunga	1416	1416	898	1558	2053	1164		1164	2053	1302	1302	2260	2260	20,9	32,0
Tanum	2141	2392	1046	3171	3066	1222		1348	3202	1778	2324	3736	4250	21,6	32,8
Tibro	1503	1682	1077	1943	2260	1398		1398	2525	1618	1618	2920	2920	19,8	30,6
Tidaholm	1756	1981	947	2603	3006	1267		1398	3170	1744	2281	3665	4165	20,5	31,5
Tjörn	1563	1652	1176	1815	2440	1671		1671	2580	2822	2822	2822	2822	20,4	31,1
Tranemo	1412	1601	1498	1762	2160	2065		2065	2429	2261	2261	2660	2660	20,2	31,4
Trollhättan	1900	1990	907	2749	2662	1030		1137	2579	1344	1756	2823	3537	21,4	32,2
Töreboda	2036	2404	1369	2978	3190	1663		1794	3562	2252	2822	4289	4425	20,9	32,1
Uddevalla	2322	2322	1027	2826	3097	1157		1276	2895	1474	1927	3097	3524	22,1	33,0
Ulricehamn	1545	1691	1293	1691	2205	1985		1985	2383	1985	1985	2383	2383	21,0	32,1
Vara	1378	1631	919	2415	2640	986		1087	2467	1256	1643	2640	3307	20,3	31,5
Värgårda	1791	2172	1105	3347	2875	1302		1436	3257	1689	2208	3549	4447	21,1	32,1
Vänersborg	2467	2467	1091	3307	3168	1183		1305	2961	1507	1971	3168	3969	22,1	33,0
Åmål	2030	2440	1175	2652	2959	1576		1680	3273	1865	2278	3502	3557	22,2	33,2
Öckerö**	1792	2108	820	2899	3185	1223		1223	3393	2363	2995	4243	4658	20,2	31,0
Värmlands län															
Arvika	1961	2111	934	2830	2743	1085		1196	2714	1382	1807	2904	3638	21,4	33,0
Eda	1931	2111	934	2336	2453	964		1063	2413	1228	1606	2581	2669	21,5	33,1

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Filipstad**		2458	2805	1364	4134	3593	1353	1492	3386	1724	2254	3623	4539	21,5	33,1
Forshaga		1954	2172	961	2640	2789	1157	1276	2895	1474	1927	3098	3520	22,4	33,7
Grums		1810	2111	934	2830	2765	1269	1380	2898	1566	1990	3087	3822	22,4	34,0
Hagfors		1744	2171	960	2402	2640	1223	1348	3060	1558	2037	3274	3385	22,3	33,9
Hammarö		1628	1810	827	2069	2000	820	904	2051	1074	1405	2259	2336	22,1	33,1
Karlstad		1183	1568	853	1760	1774	1030	1137	2351	1474	1927	2640	2640	21,8	33,0
Kil		1696	2118	963	2310	2585	1256	1348	2970	1531	1980	3236	3236	22,0	33,4
Kristinehamn*		2126	2307	1024	2307	2501	1076	1187	2681	1370	1792	2681	2681	22,8	34,1
Munkfors		1700	1700	950	1700	2380	1330	1330	2380	1330	1330	2380	2380	22,5	34,0
Storfors*		1750	1960	786	2184	2284	762	856	2125	1134	1527	2542	2633	22,3	33,7
Sunne		1425	1425	1425	1425	2640	2640	2640	2640	2640	2640	2640	2640	21,8	33,7
Säffle		2020	2202	974	2677	2679	1073	1183	2684	1367	1787	2872	3263	21,9	33,5
Torsby		2111	2111	934	2830	2968	1109	1223	2775	1413	1847	2968	3719	22,5	34,0
Årjäng		2111	2111	934	2830	2904	1085	1196	2714	1382	1807	2904	3638	21,3	33,2
Örebro län															
Askersund		2304	2304	926	2870	2742	887	978	2534	1182	1604	2742	3157	20,9	32,7
Degerfors		2182	2182	1008	2594	2709	1118	1210	2525	1398	1852	2709	2984	21,3	32,8
Hallsberg		2108	2413	1067	3069	2904	1205	1329	3016	1535	2008	3227	3837	21,4	33,0
Hällefors		1810	1810	800	2426	2581	964	1063	2413	1228	1606	2581	3234	21,4	33,2
Karlskoga		2007	2007	888	2562	2746	1026	1131	2566	1306	1708	2746	3276	21,4	32,9
Kumla		1906	2036	767	2729	3065	1040	1146	3052	1324	1731	3265	4091	20,4	32,2
Laxå		1659	1961	867	2386	2420	1025	1130	2564	1305	1707	2743	3119	21,4	33,4
Lekeberg**		1476	1649	795	2241	2527	1055	1163	2639	1465	1915	2809	2818	21,2	33,2
Lindesberg		2370	2370	1050	3180	3035	1450	1545	2870	1710	2080	3035	3675	21,1	33,0
Ljusnarsberg		2138	2138	946	2366	2588	1155	1242	2438	1389	1723	2588	2666	21,4	33,3
Nora		2262	2262	1000	3032	2904	1085	1196	2714	1382	1807	2904	3638	21,0	33,1
Örebro*		1921	2259	1094	2905	2528	1228	1368	2823	1531	1858	2978	3631	21,2	32,8
Västmanlands län															
Arboga		1701	1987	968	2935	2228	1203	1284	2395	1523	1865	2751	3343	21,7	33,0
Fagersta		1751	2150	390	2736	2319	779	779	2539	976	1462	2833	3126	22,7	34,0
Hallstahammar		1998	1998	669	2292	2700	743	816	2521	972	1453	2700	2888	21,7	32,7
Heby		2020	2488	1096	2745	2811	1287	1426	3234	1652	2152	3461	3570	22,2	33,5
Kungsör		2072	2072	916	2778	2464	920	1015	2303	1132	1533	2464	3087	21,6	32,8
Köping		2265	2265	1002	3007	2620	979	1079	2448	1247	1630	2620	3251	22,0	33,1

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Norberg	1810	1810	800	2426	2259	843		930	2111	1074	1405	2259	2830	22,5	34,0
Sala	1927	2331	1030	3086	2723	1227		1353	3070	1563	2043	3284	4065	22,2	33,3
Skinnskatteberg	2163	2163	843	3043	2567	953		1027	2347	1173	1540	2567	3227	21,7	32,9
Surahammar	1815	1815	756	2475	2772	988		1060	2541	1201	1626	2772	3208	22,2	33,2
Västerås	1828	2137	622	2558	2972	754		921	3181	1197	1830	3463	3808	20,5	31,4
Kopparbergs län															
Borlänge	1921	2114	683	2570	2465	740		816	2536	942	1377	2713	3084	22,2	32,8
Falun	1931	2172	1067	3117	2478	1041		1149	2605	1474	1927	3097	3740	21,7	32,6
Gagnef	1749	2172	961	2403	2356	1191		1280	2714	1428	1807	2904	3003	22,2	33,2
Hedemora	1908	2566	1135	2839	2288	1158		1276	2896	1474	1928	3098	3202	21,6	32,9
Leksand	2051	2563	1134	3436	2743	1278		1408	3196	1628	2128	3420	4285	21,2	32,4
Ludvika	1898	2262	1030	2570	2217	1184		1184	2570	1338	1646	2647	2878	22,3	33,3
Malung	2160	2160	963	2691	3067	1167		1252	2808	1425	1858	3067	3499	21,3	32,5
Mora	1368	1613	1745	1745	2052	2420		2420	2420	2618	2618	2618	2618	21,8	32,7
Orsa*	1885	2145	1047	2620	2809	1452		1601	2805	2076	2715	2809	2811	22,1	33,2
Rättvik	2111	2262	1000	2750	2671	1316		1410	2674	1564	1918	2833	3163	22,1	33,3
Smedjebacken	2280	2533	640	3080	2824	578		1079	2974	1362	1886	3151	3521	22,2	33,2
Säter	1100	1100	1283	1283	1558	1558		1558	1558	1742	1742	1742	1742	21,6	32,7
Vansbro	1840	2292	1014	3073	2388	1108		1223	2774	1413	1846	2968	3719	22,2	33,4
Älvdalen	1872	2144	952	2372	2173	930		1025	2327	1184	1549	2490	2576	21,8	33,0
Gävleborgs län															
Bollnäs	2177	2177	872	2713	2927	993		1089	2679	1238	1724	2927	3339	20,4	31,6
Gävle	1835	2050	898	2899	2405	945		1051	2502	1321	1755	2877	3627	21,6	32,5
Hofors	1658	1960	866	2627	2339	1054		1162	2638	1343	1756	2823	3537	21,9	33,1
Hudiksvall	2259	2259	568	2487	2790	1063		1063	2790	1363	1983	3055	3055	21,2	32,4
Ljusdal	1563	1563	691	2095	1954	730		805	1826	930	1215	1954	2448	22,4	33,6
Nordanstig	2541	2541	605	2823	2995	857		998	2995	1341	2097	3307	3307	21,9	33,3
Ockelbo	2303	2303	1019	3087	2816	1052		1160	2632	1340	1752	2816	3528	21,9	33,3
Ovanåker	1447	1960	867	2085	2613	1326		1462	3317	1689	2208	3529	3529	21,9	33,3
Sandviken	1528	1598	671	2368	2197	776		831	2153	1034	1574	2576	3220	21,7	32,7
Söderhamn**	2049	2124	939	2595	3070	1188		1310	2973	1514	1979	3181	3633	20,7	31,8
Västernorrlands län															
Härnösand	1659	1961	1000	3032	2356	1001		1104	2503	1428	1867	3001	3760	23,0	33,9
Kramfors	2108	2228	990	2356	2668	1173		1293	2658	1448	1788	2805	2805	22,8	33,9

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Sollefteå	1810	1810	800	2002	2517	941		1037	2352	1198	1566	2517	2602	23,1	34,1
Sundsvall	2017	2017	917	2269	2805	1045		1192	2631	1329	1742	2805	2897	22,3	33,1
Timrå	1658	1810	800	2002	2178	904		996	2261	1151	1505	2420	2503	22,3	33,2
Ånge	1990	2352	1040	2603	2710	1158		1276	2896	1474	1928	3098	3204	22,8	33,7
Örnsköldsvik	2141	2202	1053	2899	2807	1061		1170	2654	1397	1827	2936	3337	21,3	32,4
Jämtlands län															
Berg	2405	2405	939	2589	3236	1058		1173	3007	1399	1976	3236	3236	22,9	33,9
Bräcke	1961	1961	867	2627	2622	980		1080	2450	1248	1631	2622	3033	22,6	33,5
Härjedalen	1765	1765	1059	1765	2470	1482		1482	2470	1482	1482	2470	2470	22,9	33,9
Krokom	2051	2051	907	2723	2840	1237		1321	2654	1461	1782	2840	3524	22,6	33,4
Ragunda	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	23,6	34,4
Strömsund	1910	2070	920	2290	2570	1090		1200	2730	1470	1930	3100	3200	23,1	33,8
Åre	2060	2060	1100	2060	2460	1380		1380	2460	1380	1380	2460	2460	22,6	33,6
Östersund	1961	1961	867	3032	2501	856		944	2337	1413	1847	2968	3719	21,7	32,2
Västerbottens län															
Bjurholm	1271	1271	1143	1271	1808	1356		1627	1808	1808	1808	1808	1808	22,4	32,8
Dorotea	1357	1931	853	2171	2259	892		984	2232	1136	1486	2388	2510	22,9	33,7
Lycksele	1931	2262	1147	2869	2195	964		1063	2413	1413	1847	2968	3070	22,4	33,1
Malå**	2055	2350	1001	3973	2944	1181		1181	3063	1647	2310	3800	5165	22,7	33,2
Nordmaling	1452	1760	1181	2024	2420	1467		1467	2567	2361	2567	2567	2567	22,7	33,2
Norsjö	1960	2443	1081	3274	2501	1157		1276	2895	1474	1927	3097	3881	23,2	33,6
Robertsfors	1930	2051	994	2966	2569	1324		1408	2555	1740	2091	2999	3571	22,4	33,1
Skellefteå	1659	1659	867	2602	2227	831		918	2080	1244	1626	2613	3243	22,4	33,0
Sorsele	1810	1810	933	2830	2581	964		1063	2413	1381	1807	2904	3638	22,9	33,8
Storuman	1901	2203	892	2921	2419	1004		1091	2573	1389	1766	2742	3394	22,4	33,2
Umeå	1837	1837	698	1997	2447	1095		1198	2341	1369	1759	2447	2502	22,6	33,1
Vilhelmina	1938	2424	930	2716	3038	1094		1209	3150	1392	1937	3436	3532	22,9	33,6
Vindeln	1960	1960	866	2627	2662	994		1096	2488	1266	1656	2662	3335	21,9	32,5
Vännäs	1462	1462	1018	1462	2193	1380		1522	2193	1758	2193	2193	2193	22,4	32,8
Åsele	2413	2413	666	3234	2743	663		731	2563	998	1304	2743	3436	22,9	33,4
Norrbottens län															
Arjeplog	2750	2750	917	3208	3529	1008		1008	3025	1513	2017	3529	3529	22,3	33,2
Arvidsjaur	1700	2000	875	2600	2730	1225		1225	2800	1610	1995	3220	3640	20,6	31,4
Boden	2099	2099	582	3030	2773	559		669	2516	889	1412	2773	3483	21,6	32,2

Tabell B34, forts från föregående sida

Län Kommun	Typfamilj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skatt	
														kommunal	total
Gällivare	1810	2111	1001	2903	2227	971		1071	2428	1324	1731	2782	3337	22,3	32,9
Haparanda	2111	2111	933	2830	2743	1025		1129	2564	1304	1706	2743	3436	21,8	32,4
Jokkmokk	2220	2220	1062	2869	2717	1172		1267	2471	1432	1766	2717	3166	21,9	32,9
Kalix	1678	1986	540	2430	2008	677		693	2314	1014	1591	2342	2892	22,3	32,9
Kiruna	2020	2020	893	2708	2774	1036		1142	2592	1320	1725	2774	3476	22,6	33,3
Luleå	1744	2019	1026	2921	2270	902		1007	2424	1401	1797	2820	3505	21,8	32,3
Pajala	2111	2111	401	2830	2775	482		532	2593	983	1726	2775	3476	22,1	33,1
Piteå	2141	2169	947	2369	2517	941		1037	2352	1198	1566	2517	2602	22,0	32,8
Älvsbyn	2111	2413	1067	3234	2484	809		1157	2624	1336	1746	2807	3517	22,2	32,8
Övertorneå	2020	2020	894	2709	2646	988		1090	2473	1260	1646	2646	3315	22,6	33,2
Övertorneå	1765	1765	1036	2063	2127	1063		1118	1815	1210	1613	2127	2438	21,5	32,5
Riksgenomsnitt	1877	2089	1010	2653	2651	1198		1301	2757	1568	1999	3045	3442	21,1	32,1

*Anledningen till att särskilda beräkningar gjorts för dessa kommuner varierar mellan kommunerna.

Vissa har i princip 12 betalmånader, men det är möjligt att avboka tid inför semester. Andra har betalning per närvarodag eller endast 9 eller 10 betalmånader. Se vidare bilaga om specialberäkningarna.

**Dessa kommuner registrerar barnens närvaro i ett tidmätningssystem. Om barnen är frånvarande pga sjukdom blir avgifterna lägre än vad som redovisas här. Beräkningarna utgår från att barnet/barnen är borta pga av föräldrarnas semester i fem veckor samt därutöver alla helgdagar. Därmed beräknas barnet/barnen vara närvarande 226 vardagar under år 1999.

Enkät

Avgifter i förskola och fritidshem, mars 1999

1 Från vilket datum gäller nuvarande taxa?.....

2 Hur många betalmånader per år gäller för förskola respektive fritidshem?

Uppgifterna kommer bl.a. att användas för beräkning av den genomsnittliga månads avgiften per år. Ange därför under kommentarer om särskilda förhållanden finns som kan påverka den genomsnittliga avgiften.

Förskola

- 1 ☐ 12 månader
 2 ☐ 11 månader
 3 ☐ Avgift tas ut per närvarodag
 4 ☐ Annat, nämligen

Fritidshem

- 1 ☐ 12 månader
 2 ☐ 11 månader
 3 ☐ Avgift tas ut per närvarodag
 4 ☐ Annat, nämligen

Kommentarer:.....

3 Tillämpas tidsrelaterad taxa (dvs. taxa där avgiften är beroende av barnens vistelsetid)?

Förskola

- 1 ☐ Nej
 2 ☐ Ja, två tidsintervall
 3 ☐ Ja, tre ”
 4 ☐ Ja, fyra ”
 5 ☐ Ja, fem intervall eller mer
 6 ☐ Ja, timtaxa
 7 ☐ Annat, ange vad

Fritidshem

- 1 ☐ Nej
 2 ☐ Ja, två tidsintervall
 3 ☐ Ja, tre ”
 4 ☐ Ja, fyra ”
 5 ☐ Ja, fem intervall eller mer
 6 ☐ Ja, timtaxa
 7 ☐ Annat, ange vad

4 Tillämpas inkomstrelaterad taxa (dvs. taxa där avgiften är beroende av föräldrarnas inkomst)?

Förskola

- 1 ☐ Nej
 2 ☐ Ja, högst 5 inkomstintervall
 3 ☐ Ja, 6-10 inkomstintervall
 4 ☐ Ja, mer än 10 inkomstintervall
 5 ☐ Ja, procentuell andel av inkomsten
 6 ☐ Annat, ange vad

Fritidshem

- 1 ☐ Nej
 2 ☐ Ja, högst 5 inkomstintervall
 3 ☐ Ja, 6-10 inkomstintervall
 4 ☐ Ja, mer än 10 inkomstintervall
 5 ☐ Ja, procentuell andel av inkomsten
 6 ☐ Annat, ange vad

5 Är det möjligt att få avgiften reducerad på grund av:

a) barns sjukdom?

Förskola

- 1 ☐ Ja, efter - 2 veckor
 2 ☐ Ja, efter 3 - 4 veckor
 3 ☐ Ja, efter 5 veckor eller mer
 4 ☐ Nej

Fritidshem

- 1 ☐ Ja, efter - 2 veckor
 2 ☐ Ja, efter 3 - 4 veckor
 3 ☐ Ja, efter 5 veckor eller mer
 4 ☐ Nej

b) låg inkomst?

*Kryssa för "ja" om det är möjligt att efter särskild ansökan få avgiften reducerad i jämförelse med den normala taxan. Kryssa däremot **inte** för "ja" enbart pga. att taxan är inkomstrelaterad.*

Förskola

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

Fritidshem

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

c) att familjen uppbär socialbidrag?

Förskola

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

Fritidshem

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

d) andra skäl?

Förskola

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

Fritidshem

- 1 ☐ Ja
 2 ☐ Nej

Om "ja" ange vilka.....

Kommentarer:

.....

6 Ange avgiften under mars månad 1999 för nedanstående barn

Följande förutsättningar gäller:

- Barnen är inskrivna i kommunal förskola resp. kommunalt fritidshem
- De har ingen sjukfrånvaro eller annan frånvaro under månaden
- De har inga ytterligare syskon
- Föräldrarna förvärvsarbetar
- Med bruttoinkomst avses för sammanboende föräldrar den sammanlagda bruttolönen, för ensamstående bruttolön och underhållsbidrag. Föräldrarna har inga andra avgiftsgrundande inkomster.

OBS! I de fall det är möjligt att efter särskild ansökan få avgiften reducerad pga. låg inkomst skall den reducerade avgiften anges. För att beräkna den reducerade avgiften kan följande förutsättningar behövas:

- Alla familjer bor i hyreslägenhet. Hyran för familjer med ett barn är 4 450 kronor per månad och för tvåbarnsfamiljer 5 500 kronor.
 - Ensamstående får följande bostadsbidrag per månad:
familj 3	1 300 kr	familj 7	2 400 kr	familj 10	1 000 kr
familj 6	2 700 kr	familj 9	2 000 kr	familj 14	400 kr

Barn, vistelsetid och familj	Bruttoinkomst (kr/månad)	Avgift
Ett barn 4 år, förskola		
Vistelsetid 33 tim/vecka		
1. Sammanboende föräldrar	32 900
Vistelsetid 40 tim/vecka		
2. Sammanboende föräldrar	32 900
Vistelsetid 46 tim/vecka		
3. Ensamstående förälder	14 550
4. Sammanboende föräldrar	44 100
Två barn, 2 år och 4 år, förskola		
Vistelsetid 33 tim/vecka		
5. Sammanboende föräldrar	35 200
Vistelsetid 40 tim/vecka		
6. Ensamstående förälder	13 150
7. Ensamstående förälder	14 500
8. Sammanboende föräldrar	32 900
Vistelsetid 46 tim/vecka		
9. Ensamstående förälder	16 750
10. Ensamstående förälder	21 900
11. Sammanboende föräldrar	35 200
12. Sammanboende föräldrar	44 100

forts. fråga 6

Barn, vistelsetid och familj	Bruttoinkomst (kr/månad)	Avgift
Ett barn 8 år, fritidshem		
Vistelsetid 18 tim/vecka på tider mellan 08.00-17.30		
13. Sammanboende föräldrar	32 900
Vistelsetid 26 tim/vecka på tider mellan 08.00-17.30		
14. Ensamstående förälder	18 950
15. Sammanboende föräldrar	32 900

7 Många 6-åringar behöver skolbarnsomsorg under den del av dagen som de inte går i förskoleklass. Var är den verksamheten förlagd i Er kommun?

Flera svarsalternativ kan väljas!

- ☐ I fritidshem tillsammans med grundskolebarn
☐ I familjedaghem
☐ I grundskolan i separata grupper
☐ I förskola tillsammans med förskolebarn
☐ Annat, ange vad.....

8 Ange avgiften under mars månad 1999 för ett barn på 6 år

Barnet går i förskoleklass och har skolbarnsomsorg.
Föräldrarna är sammanboende och har en total bruttoinkomst på 32 900 kronor.
Barnets vistelsetid är 18 tim/vecka exklusive förskoleklassen på tider mellan 08.00-17.30.
Övriga förutsättningar är desamma som i fråga 6.
Ange avgiften för de alternativ som kryssats för i fråga 7:

	Avgift
• I fritidshem tillsammans med grundskolebarn
• I familjedaghem
• I grundskolan i separata grupper
• I förskola tillsammans med förskolebarn
• Annat

Kommentarer

.....

.....

OBS! Glöm inte att skicka med taxebestämmelserna i två exemplar!

Tack för Er medverkan!